

Kommunfullmäktige

Årsredovisning Österåkers kommun 2021

Innehållsförteckning

1	Förvaltningsberättelse.....	3
2	Resultaträkning.....	43
3	Balansräkning	44
4	Finansieringsanalys	46
5	Noter.....	48
6	Driftredovisning, central nivå.....	68
7	Driftredovisning, nämndnivå.....	70
8	Anslagsfinansierad investeringsverksamhet.....	72
9	Exploateringsfinansierad investeringsverksamhet.....	74
10	Kommunfullmäktige	74
11	Kommunstyrelsen exklusive PU.....	75
12	Produktionsutskott	78
13	Förskole- och grundskolenämnden	80
14	Kultur- och fritidsnämnden	82
15	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	84
16	Vård- och omsorgsnämnden	86
17	Byggnadsnämnden.....	88
18	Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	90
19	Tekniska nämnden.....	92
20	Socialnämnden.....	94
21	Armada fastighets AB (koncernen).....	96
22	Roslagsvatten AB (koncernen)	98
23	Miljöredovisning.....	100
24	Barnbokslut	108
25	Målbilaga 2021	111

I Förvaltningsberättelse

I.1 Översikt över verksamhetens utveckling

För 2021 uppgår resultatet för Österåkers kommun till 266,6 mnkr och årets balanskravsresultat är 207,5 mnkr.

Koncernens resultat för 2021 uppgår till 365,8 mnkr. I koncernens resultat ingår, förutom kommunen resultat om 266,6 mnkr, även 100 procent av Armadas resultat om 96,8 mnkr och 43,9 procent av Roslagsvattens resultat om 5,6 mnkr.

Tabell 1: Kommunens utveckling 2017-2021

Kommunen	2017	2018	2019	2020	2021
Folkmängd	44 130	44 831	45 574	46 644	48 234
Kommunal skattesats	17,75	17,35	17,10	17,10	17,00
Verksamhetens intäkter (mnkr)	461,7	396,1	420,3	568,5	447,4
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-2 429,3	-2 528,4	-2 597,4	-2 663,0	-2 760,2
Årets resultat (mnkr)	147,8	3,9	67,6	220,7	266,6
Soliditet	62,7%	51,3%	52,7%	48,1%	51,5%
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser	27,7%	23,2%	26,3%	23,1%	29,7%
Nettoinvesteringar (mnkr)	121,2	106,4	84,0	424,6	79,7
Självfinansieringsgrad	0,4	5,5	0,2	0,4	1,3
Långfristig låneskuld (mnkr)	90,8	87,3	84,6	68,8	113,7
Antal anställda (årsarbetare)	1 704	1 709	1 761	1 732	1 701

Tabell 2: Koncernens utveckling 2017-2021

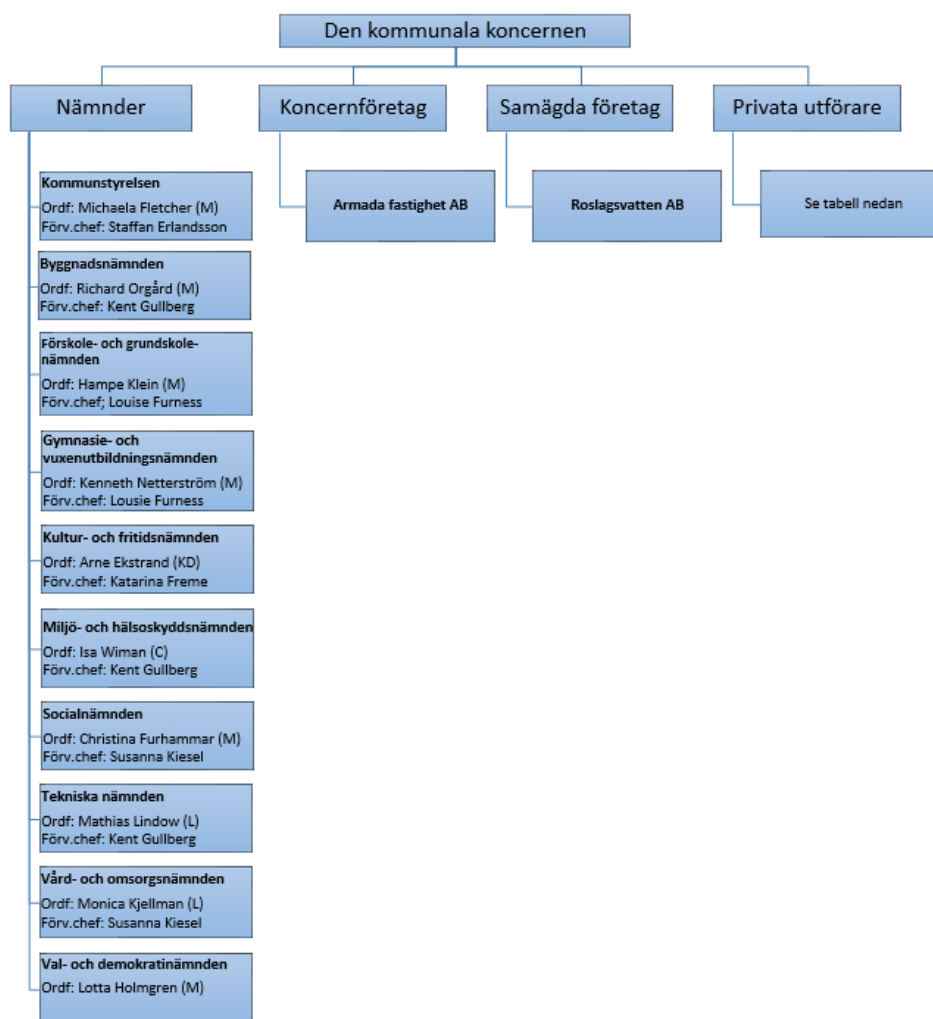
Koncernen	2017	2018	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter (mnkr)	799,1	751,4	808,8	951,2	927,0
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-2 595,4	-2 706,7	-2 771,8	-2 838,0	-2 957,0
Årets resultat (mnkr)	167,6	26,7	124,2	270,9	365,8
Soliditet	24,1%	22,1%	23,5%	22,2%	25,6%
Soliditet inkl totala pensionsförpliktelser	11,9%	11,3%	13,3%	12,7%	16,9%
Nettoinvesteringar (mnkr)	590,1	365,2	264,6	713,3	544,0
Självfinansieringsgrad	0,5	1,5	0,6	0,6	1,0
Långfristig låneskuld (mnkr)	3 240,8	3 469,6	3 483,8	3 540,2	3 572,0
Antal anställda (årsarbetare)	n/a	n/a	n/a	1899	1885

För kommunens noteras en viss effekt på verksamhetens intäkter av ökade statsbidrag som kommunen erhållit för att kompensera kommunernas merkostnader för pandemin. Effekten är att verksamhetens sammanlagda intäkter varit högre under åren 2020 och 2021.

Vidare gjordes anpassning till ny redovisningslagstiftning under 2020 innebärande att gatukostnadsersättningar intäktsförs direkt på driftresultatet när kommunens åtaganden är uppfyllda. Effekten av anpassningen är noterbar på 2020 års intäkter.

Till och med 2019 ingick vilande anställningar i beräkningen för antal årsarbetare. För kommunkoncernen redovisas antal årsarbetare från och med 2020.

1.2 Den kommunala koncernen

1.2.1 Privata utförare

Ett av kommunens strategiska områden i Österåkers vision är valfrihet och Österåker är en kommun som präglas av en mångfald av utförare. Kommunens välfärdstjänster levereras av både privata alternativ och kommunens egen produktion, vilket ger invånare och brukare stora möjligheter att välja utförare. Detta gäller såväl inom förskola och skola, som inom vård och omsorg, kultur och fritid med mera.

Kommunen välkomnar initiativ, både från utomstående och från egna medarbetare, att utmana kommunen i syfte att överta verksamhet i andra driftsformer, så kallad utmanarrätt. All kommunal verksamhet utom myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner kan utmanas. Ambitionen är att förändra och utveckla kommunens verksamhet genom att öka mångfalden i utbudet av tjänster och därmed öka valfriheten, samtidigt som skattebetalarnas medel används effektivt.

Gemensamt för samtliga aktörer och leverantörer av välfärdstjänster i Österåkers kommun är att invånarnas bästa ska stå i fokus. Detta säkerställs bland annat genom att kundvalsnämnderna följer upp verksamheterna kontinuerligt under året.

Tabell 3: Privata utförare som är väsentliga inom respektive verksamhetsområde

Nämnder	Verksamhet	Privata utförare
Förskole- och grundskolenämnden	Förskola	Cedergrenska AB (8,2%), TP Förskolor AB (6,0%), Kunskapskrysaren AB (5,5%)
Förskole- och grundskolenämnden	Grundskola	Cedergrenska AB (13,3%), Atvexa AB (4,0%), IES Sverige Holdings II AB (3,5%)
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Gymnasieskola	AU Claves (14,0%), Cedergrenska AB (12,6%), Procurama (9,2%)
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Komvux	Hermods (12%), NTI (7%), Jensen (6 %)
Vård- och omsorgsnämnden	Särskilt boende	A&O Temabo, 27 %, Attendo, 17 %, Förenade Care 13 %
Kultur- och fritidsnämnden	Musikskola	Popskolan (39%), Livat artistskola (25 %)
Kultur- och fritidsnämnden	Simhall	Be Fair (100%)
Kommunstyrelsen	Anläggningsentreprenad	Bro & Väg Mälardalen AB (39%), Sveab (22%), JR Markteknik AB (16%)
Tekniska nämnden	Anläggning	Storstockholms Lokaltrafik (30%), Järfälla VA- & Byggentreprenad AB (18%), Peab Asfalt AB (14%)
Tekniska nämnden	Drift	SVEAB (8%)

Andel köp av verksamheten har utvecklats 2015-2020 inom olika verksamhetsområden enligt tabellen nedan:

Tabell 4: Köp av verksamhet som andel av verksamheternas kostnad, andel i procent

	2015	2018	2019	2020
Förskola	38	39	39	40
Grundskola F-9	32	32	32	33
Gymnasieskola	71	67	70	72
Funktionsneds. SoL 0-64 år	46	62	71	57
Funktionsnedsättning LSS och SFB	28	33	36	37
Ordinärt boende äldreomsorg	45	77	79	82
Särskilt boende äldreomsorg	64	72	74	79
Individ och familjeomsorg	22	20	21	20
Kultur och fritid	12	12	13	13

Källa: SCB, kolada.se. Mättet är delvis förändrat sedan 2019, vilket gör att jämförelserna bakåt kan vara förändrade jämfört med tidigare redovisning. För 2021 finns ännu ingen sammanställning

1.2.2 Koncernföretag

En del av kommunens verksamhet drivs i bolagsform. Den verksamhet som Österåkers kommun driver i bolagsform är verksamheter som är konkurrensutsatta, drivs på affärsmässiga grunder och, i Roslagsvatten AB:s fall, tillsammans med andra kommuner. En bolagisering är ett ändamålsenligt sätt att göra en tydlig åtskillnad mellan den kommunala ekonomin, för de i huvudsak skattefinansierade ”kärnverksamheterna”, och den i princip avgifts- och hyresbaserade bolagsekonomin.

Det huvudsakliga syftet med att driva verksamhet i bolagsform är att det ska bli bättre kvalitet på tjänsterna och att nyttan för kunden och/eller kommuninvånaren ska öka. Bolagsformen möjliggör snabbare beslutsvägar och tydligare resultatansvar, vilket kan leda till en ökad produktivitet och en ökad effektivitet då bolaget kan verka på en konkurrensutsatt marknad under samma förutsättningar som de privatägda företagen.

Armada Fastighets AB

Armada Fastighets AB är Österåkers kommuns fastighetskoncern, som ägs till 100 procent av kommunen. Koncernen innehåller flera dotterbolag.

- Armada Bostäder AB, hyr ut och förvaltar bostäder
- Armada Kommunfastigheter AB, äger och förvaltar de fastigheter där kommunens verksamheter finns
- Österåkers Exploateringsfastigheter, äger fastigheter som ska utvecklas
- Österåkers Stadsnät AB, bygger fibernät i Åkersberga med omnejd

Armada Bostäder AB och Österåkers Exploateringsfastigheter har i sin tur dotterbolag.

Roslagsvatten AB

Roslagsvatten AB ägs till 43,9 procent av Österåkers kommun. Övriga delägare är Vaxholms kommun, Vallentuna kommun, Knivsta kommun och Ekerö kommun.

Inom koncernen Roslagsvatten AB finns fem dotterbolag:

- Österåkersvatten AB
- Vaxholmsvatten AB
- Vallentunavatten AB
- Knivstavatten AB
- Ekerövatten AB

Roslagsvattens dotterbolag ägs till 99,0–99,9 procent av Roslagsvatten AB och resterande 0,1-1,0 procent av respektive kommun. Österåkers kommun äger en procent av Österåkersvatten AB. Österåkersvatten är huvudman för vatten och avlopp i Österåkers kommun och har också ansvar för att hämta sopor och hantera avfall i kommunen.

Minoritetsägande i kommunala bolag

2016 förvärvade kommunen samtliga aktier i Långängens Förvaltnings AB. Företaget har till syfte att äga och förvalta en av centrumfastigheterna. Med anledning av det ringa värdet av företagets balansomslutning, samt syftet att vidare-sälja, har bolaget inte konsoliderats i den sammanställda redovisningen, utan innehavet syns bara som en tillgång i form av aktievärdet.

Under 2017 förvärvade kommunen samtliga aktier i bolagen ÖGAB Fastighet 6 AB samt Österåkers Återvinningscentral AB. Inte heller dessa bolag har konsoliderats i den sammanställda redovisningen, med anledning av det ringa värdet av företagets balansomslutning. ÖGAB har till syfte att äga fastigheten Hagby 1:5, vilken ingår i ett pågående exploateringsprojekt.

Utöver de ovan nämnda företagen har kommunen dessutom ett mindre ägande i följande företag:

- Stockholmsregionen Försäkrings AB (3,7 %)
- Visit Roslagen AB (10,0 %)
- Inera AB (0,16 %)

Kommunen är också medlemmar i följande förbund:

- Norrvatten
- Storstockholms Brandförsvär
- Samordningsförbundet Roslagen
- Stockholm Nordost
- StorSthlm
- SKR

1.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Under avsnitt 1.6, God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning, återfinns kommunens finansiella analys i form av RK-modellen som utgår från fyra faktorer: risk, kontroll, resurser och kapacitet. Med hjälp av RK-modellen analyseras de risker kommunen identifierat, samt vidtagna åtgärder för att i möjligaste mån kontrollera riskerna. Detta inkluderar även finansiella risker såsom ränterisker, samt kommunens policy för att hantera dessa. Vidare återfinns samtliga obligatoriska upplysningar om pensionsförpliktelser och dess finansiering.

1.3.1 Omvärld

Budget för 2021 upprättades efter ett turbulent 2020 med stora fall i ekonomin och med tron om att 2021 skulle bli ett år av återhämtning med en förhållandevis hög BNP-tillväxt. Utsikterna på arbetsmarknaden såg dock fortsatt svåra ut med bland annat hög arbetslöshet. Prognosmakare poängterade det mycket svårbedömda läget med ovanligt stor osäkerhet i de makroekonomiska prognoserna.

Pandemin har återkommit i nya vågor under 2021, men utvecklingen i ekonomin som helhet har trots det fortsatt att vara positiv under hela året och återhämtningen har gått snabbare än vad som förutspåts inom flera delar av ekonomin. SKR prognostiserade till exempel i oktober 2020 en BNP-utveckling om 2,9 procent för 2021, men senare uppgifter tyder på att BNP-tillväxten kommer landa på drygt 5 procent för året. Ekonomin växte samtliga kvartal 2021, där kvartal tre hade en särskilt stark tillväxt och då framförallt under juli månad.

I inledningen av pandemin var det industriproduktionen som drabbades värst, men återhämtningen gick snabbt och fallet var redan återhämtat i slutet av 2020. Industrin visade fortsatt tillväxt första halvan av 2021, men tillväxten har därefter mattats av på grund av produktions- och leveransproblematik, som till exempel halvledar- och containerbrist.

Under 2021 är det framförallt tjänstebranscherna som har drivit den ekonomiska utvecklingen. Fallet för tjänstebranschen som helhet var mindre i inledningen av pandemin och återhämtningen mer utdragen. Vissa branscher inom tjänstesektorn har inte drabbats alls medan andra branscher, till exempel nöjes- och besöksnäringen, har haft det svårt. Inom tjänstebranscherna har återhämtningen sett olika ut, men för branschen som helhet är fallet i princip återhämtat.

SCB konstaterar i senaste numret av *Sveriges ekonomi - statistiskt perspektiv* att Sverige har återhämtat sig snabbare än de stora ekonomierna i Europa och menar att de, i jämförelse, mindre omfattande restriktionerna medförde att nedgången i Sverige blev mildare än i många andra länder. För EU-länderna var det framförallt kvartal två och tre som var starkt, där hög vaccinationsgrad och minskade restriktioner gav goda förutsättningar för återhämtning. Under det fjärde kvartalet var det svagare tillväxt i EU-länderna, troligen på grund av den nya

covid-19-varianten omikron och att många länder återinförde restriktioner. Av de största ekonomierna i Europa är det endast Frankrike som vid utgången av 2021 återhämtat sig till nivåer som före pandemin. Tyskland, Italien och Spanien har en bit kvar i sin återhämtning.

Inflationen har stigit kraftigt under 2021 i princip hela världen. Allra tydligast märks det i USA, där inflationstakten var drygt 8 procent i december 2021. I Sverige var inflationen 4,5 procent i december, vilket är något lägre än i EU (5,3 procent). Gemensamt kan den höga inflationen förklaras av stigande energipriser. Inflationen rensat för energipriser visar att den underliggande inflationen är förhållandevis hög i länder som USA och Storbritannien, medan den underliggande inflationen i Sveriges är nära inflationsmålet om 2 procent. I Riksbankens penningpolitiska rapport från februari 2022 gjordes bedömningen att energipriserna inte skulle komma att öka under 2022 och att inflationen därmed skulle falla tillbaka under 2022. Utifrån, bland annat, detta resonemang hålls reporäntan fortsatt på noll och Riksbanken flaggar för höjning från andra halvan av 2024. I och med den uppkomna situationen i Ukraina har priserna på bland annat olja ökat under början av mars och utvecklingen framåt är fortsatt osäker.

Prognosmakare tror på en lugnare tillväxtfas under 2022 eftersom återhämtningen gått snabbare än vad som tidigare förutspåts. SKR prognostiserar att de västerländska ekonomierna kommer fortsätta den ekonomiska återhämtningen genom att tjänstekonsumtionen ökar. Många länder bedömer inte längre covid-19 som en samhällsfarlig sjukdom, då den dominerande virusvarianten omikron innebär färre fall av allvarlig sjukdom och att behovet av den sociala distanseringen succesivt kommer att avta. SKR prognostiserar att globala BNP ökar med 4,2 procent 2022 och 3,5 procent 2023, för att därefter följa en tillväxt om cirka 3 procent per år. SKR tror på en snabbare tillväxt i Europa jämfört med USA och bedömer i sin senaste prognos från februari att BNP-tillväxten i Sverige kommer öka med 3,6 procent 2022 och 1,6 procent 2023.

Risker framåt för konjunkturen är pandemin och nya virusvarianter. Även Kinas strategi att stänga ner helt vid nya virusutbrott, kan orsaka följdverkningar på ekonomin runt om i världen. Det globala säkerhetsläget kopplat till konflikten mellan Ryssland och Ukraina har redan påverkat ekonomin med skenande priser på bland annat olja och innebär en risk för den framtida konjunkturen i både Sverige och världen. De underlag som legat till grund för omvärldsdelen i dokumentet har i mycket lite utsträckning tagit hänsyn till den uppkomna konflikten och prognoserna framåt är därför fortsatt osäkra. Kommunen har bildat en styrgrupp för att hantera de frågor som kan uppkomma för Österåker i samband med Ukrainakrisen, i första hand för att ta hand om eventuella flyktingar, men även andra frågor som kan uppkomma i samband med konflikten.

Många svenska företag har ökade produktionskostnader på grund av bland annat produktionsstörning och ökade råvarupriser, fraktkostnader, drivmedelspriser och energipriser. Enligt Konjunkturbarometern planerar allt fler företag att genomföra prishöjningar, speciellt i detaljhandeln men även generellt sett till

hela näringslivet. Detta beräknas öka den underliggande inflationen första halvåret 2022. Riksbanken gör bedömningen att fraktproblemen minskar och fraktpriserna sjunker framöver, då efterfrågan i ekonomin inte växer lika snabbt som tidigare och producenter hunnit ta omhand den orderingång de ligger efter med i nuläget.

Tabell 5: SKR:s bedömning av nyckeltal för den svenska ekonomin 2020-2024, i procentuell förändring.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BNP	1,4	-3,1	4,6	3,3	1,6	1,4
Sysselsättning, timmar	-0,3	-3,8	1,7	3,2	1,2	0,7
Arbetslöshet, %	6,8	8,6	8,8	7,8	7,5	7,5
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,8	4,9	3,3	1,1	2,5	2,6
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,6	2,1	3,0	2,4	2,5	2,6
Inflation, KPIF	1,7	0,5	2,3	2,2	1,7	2,0
Inflation, KPI	1,8	0,5	2,1	2,2	1,9	2,3

1.3.2 Arbetsmarknad

Nedgången i ekonomin i inledningen av pandemin medförde en svagare arbetsmarknad i många länder, så även i Sverige. Den snabba återhämtningen i ekonomin har fått genomslag på arbetsmarknaden och sysselsättningen fortsätter att utvecklas positivt och arbetsmarknadsläget har förbättrats avsevärt under 2021.

SCB:s arbetslöshetssiffra för riket var i december 2021 8,2 procent.¹ I januari 2021 var motsvarande arbetslöshetssiffra 9,0 procent och arbetslösheten har minskat kontinuerligt under i princip samtliga månader under året. Återhämtningen i ekonomin pågår och efterfrågan på arbetskraft är fortsatt hög. Antalet sysselsatta väntas därför fortsätta öka under kommande år. Allt fler företag uppger i Konjunkturbarometern att de upplever brist på arbetskraft och anställningsplanerna är på en mycket hög nivå inom näringslivet. Antalet varsel är lågt, nyanmällda lediga platser hos Arbetsförmedlingen är på en hög nivå, vilket tillsammans gör att sysselsättningsgraden väntas fortsätta stiga och arbetslösheten minska.

För Österåker var drygt 1450 inskrivna hos Arbetsförmedlingen i december 2021, vilket är en minskning med omkring 250 personer jämfört med december 2020. Arbetslösheten var 4,2 procent i Österåker i december 2021 enligt Arbetsförmedlingens registerbaserade statistik, vilket är en minskning med en procentenhet jämfört med samma period 2020. I länet som helhet ligger arbetslösheten betydligt högre på 6,7 procent, en minskning med 1,7 procentenhet jämfört med december 2020. De mest utsatta är unga och utrikes födda.

¹ Siffran är säsongrensad och utjämnad, alltså hänsyn har tagits till kraftiga säsongsvariationer

Tabell 6: Inskrivna på Arbetsförmedlingen december 2020 och 2021

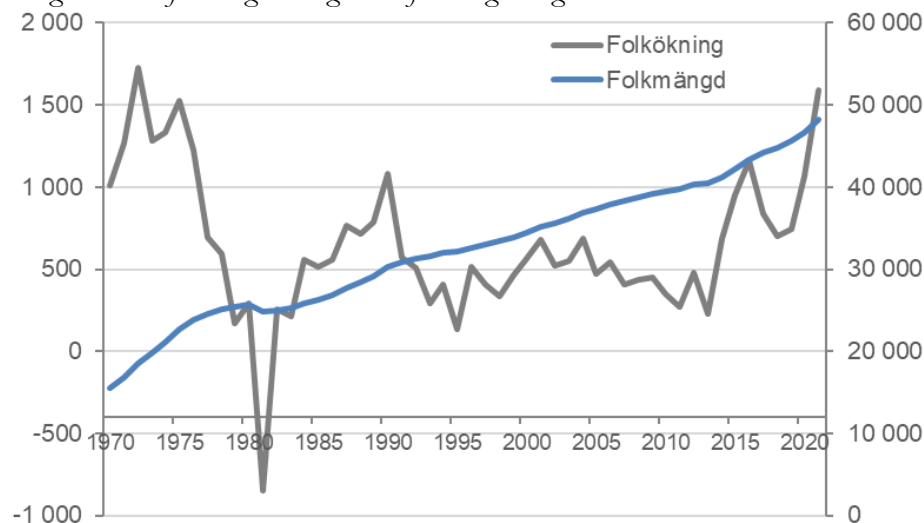
	December 2020	December 2021	Skilnad mellan 2020 och 2021
Österåker			
Samtliga 16-64 år	5,2	4,2	-1,0
18-24 år	7	5,1	-1,9
Utrikes födda	11,6	9,6	-2,0
18-24 år och utrikes född	17,3	13,3	-4,0
Stockholms län			
Samtliga 16-64 år	8,4	6,7	-1,7
18-24 år	9,7	6,9	-2,8
Utrikes födda	16,4	13,6	-2,8
18-24 år och utrikes född	19,3	14	-5,3
Riket			
Samtliga 16-64 år	8,8	7,2	-1,6
18-24 år	11,8	8,7	-3,1
Utrikes födda	21,1	17,8	-3,3
18-24 år och utrikes född	25,8	19,2	-6,6

Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik

1.3.3 Befolkningsutveckling

Österåker hade under 2021 en starkare befolkningsökning än både länet och riket. Befolkningen ökade med 3,4 procent under året, vilket motsvarar 1 590 personer, och kommunen hade 48 234 folkbokförda invånare den 31 december 2021.

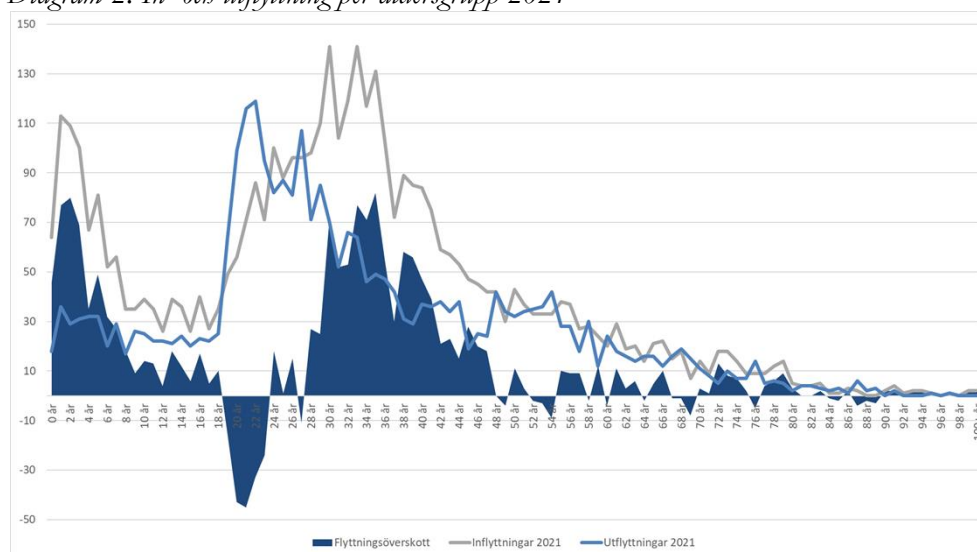
Diagram 1: Befolkningsökning och befolkningsmängd 1970-2021

Befolkningsökningen i Österåker kan härledas till både en naturlig befolkningsökning, det vill säga att det föds fler personer än det avlider, men främst beror befolkningsökningen på inflyttning. Det flyttade in drygt 4 250 personer och flyttade ut knappt 2 900 personer, vilket ger ett inflyttningsnetto om knappt 1400 personer. Delas flyttnettet upp efter inflytt från länet, Sverige och utlandet, har Österåker ett positivt flyttnetto från länet, det vill säga Österåker attraherar människor från andra kommuner i Stockholms län. Österåker har däremot ett negativt flyttnetto mot övriga Sverige, det vill säga tappar befolkning till kommuner i övriga Sverige. Inflyttningsnettot från utlandet är positivt, det har invandrat knappt 400 personer och utvandrat knappt 200 personer, vilket ger ett flyttnetto från utlandet om cirka 200 personer. Det föddes 464 barn under året och det avled 315 personer, vilket ger ett födelseöverskott om cirka 150 personer.

Nedanstående diagram visar in- och utflyttning per åldersgrupp. En typisk person som flyttar in i kommunen är 24-40 år och barn, främst i förskoleåldern. En typisk person som lämnar kommunen är 19-30 år. Generellt är det ett positivt flyttnetto för samtliga åldrar, förutom just för åldersgruppen 19-23-åringarna.

Diagram 2: In- och utflyttning per åldersgrupp 2021

Mellan 2020 och 2021 har samtliga åldersgrupper ökat. Procentuellt är det främst barn i förskoleåldern som har ökat, samt personer som är 80 år eller äldre. Åldersgrupperna som normalt förvärvsarbetar har ökat med drygt 900 personer, vilket är 3,6 procent. Barn i förskoleåldern har ökat med drygt 200, barn i skolåldern har ökat med drygt 100 barn, ungdomar i gymnasieåldern har ökat med närmare 130 personer och gruppen 80 år och äldre har ökat med cirka 140 personer.

Tabell 7: Utfall och förändring per åldersgrupp 2018-2021

	Utfall					Befolkningsförändringar		Skillnad mellan
	Ålder	2018	2019	2020	2021	mellan 2020 och 2021	mellan 2020 och 2021, i procent	utfall och prognos
Nyfödda	0 år	446	445	513	510	-3	-0,6%	9
Förskolebarn	1-5 år	2 825	2 826	2 855	3 066	211	7,4%	115
Skolbarn	6-15 år	6 456	6 362	6 393	6 504	111	1,7%	49
Gymnasium	16-19 år	2 250	2 442	2 558	2 685	127	5,0%	28
Förvärvsarbetande	20-64 år	24 629	25 027	25 733	26 661	928	3,6%	338
Aldre:	65-79 år	6 450	6 546	6 601	6 676	75	1,1%	27
	80-w år	1 775	1 926	1 991	2 132	141	7,1%	-18
	90-w år	290	325	313	321	8	2,6%	0
Hela befolkningen		44 831	45 574	46 644	48 234	1 590	3,4%	548
Förändringar mellan år, %		1,6 %	1,7 %	2,3 %	3,4 %	-	-	-
Förändringar mellan år		701	743	1 070	1 590	-	-	-

Befolkningsutvecklingen för 2021 var starkare än prognostiserat. Under 2021 hade kommunen ett födelseöverskott som var något starkare än prognos; det har fötts ungefär så många barn som prognostiserats, medan antalet avlidna är färre. Att antalet avlidna är färre än prognos kan delvis bero på det höga antalet avlidna under det första pandemiåret 2020.

Inflyttningsnettot är starkare än prognostiserat, med 465 personer. Det har flyttat in omkring 725 fler i kommunen än prognos, men det har även flyttat ut fler, 260 personer. Det tillsammans ger ett flyttningsöverskott som är större än prognos. I den senaste befolkningsprognosen från våren 2021 väntas befolkningen öka till knappt 60 000 fram till 2030.

Tabell 8: Befolkningsprognos och utfall 2021

	Befolkningsprognos	Utfall 2021	Avvikelse mellan prognos och utfall	Avvikelse i procent
Födda	462	464	2	0 %
Avlidna	336	315	-21	-6 %
Födelseöverskott	126	149	23	18 %
Inflyttning	3 532	4 257	725	21 %
Utflyttning	2 616	2 876	260	10 %
Flyttningsöverskott	916	1 381	465	51 %
Netto	1 042	1 590	548	53 %

1.3.4 Bostadsbyggande

Österåkers kommun fortsätter planera för att möta behovet av nya bostäder i takt med att länets befolkning växer. En stor del av bostadsbyggandet kommer att ske i centrala delen av Åkersberga tätort och västerut, bland annat genom utveckling av delområdet Runö-Täljö med projekt som Kanalstaden, Näsängen och Hagby Äng och Kulle. Preliminär statistik från SCB visar att drygt 400 bostäder byggts klart under 2021. Intern statistik, som även inkluderar bostäder med interimistiska besked, uppgick till ungefär 560 bostäder. Det stämmer mycket väl med nybyggnationsprognosen om cirka 500 bostäder. Skillnaden mellan prognos och utfall förklaras i princip uteslutande av Täljövikens äldreboende om drygt 50 bostäder.

Preliminär statistik visar att nybyggnation av 600 bostäder i Österåker, varav 350 bostäder är småhus, påbörjades under 2021. För 2022 beräknas drygt 450 bostäder stå klara, sedan väntas ett år med lite lägre nybyggnation under 2023 med knappt 400 bostäder. Därefter ökar nybyggnationen successivt och beräknas överstiga 1000 bostäder årligen under ett antal år.

1.3.5 Fakta om Österåkers kommuninvånare

Tabell 9: Nyckeltal för kommunen 2019-2021, samt länet och riket 2021

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Stockholms län 2021	Riket 2021
Medelålder, år	40,6	40,6			
Invånare totalt, antal	45 574	46 644	48 234	92 890	36 043
Invånare 0-19 år, andel (%)	26	26	26	26	23
Invånare 20-64 år, andel (%)	55	55	55	57	53
Invånare 65-79 år, andel (%)	14	14	14	13	18
Invånare 80+, andel (%)	4	4	4	4	6
Medellivslängd kvinnor, år	84,8	84,6	-	-	-
Medellivslängd män, år	82,2	81,8	-	-	-
Mediannettoinkomst, kr/inv 20+	291 600	298 400	-	-	-
Skattesats till kommun, (%)	17,1	17,1	17,0	19,0	22,0
Skattesats till region, (%)	12,1	12,1	12,1	12,1	11,5
Skattesats, totalt, (%)	29,2	29,2	29,1	31,1	33,2
Utrikes födda vuxna invånare, andel (%)	22	22	23	31	20
Utrikes födda, andel (%)	17	17	18	24	16

Fotnot: Uppgifter om medellivslängd och mediannettoinkomst finns inte för 2021

1.4 Händelser av väsentlig betydelse och dess påverkan på de finansiella rapporterna

1.4.1 Kommunens fortgående befolkningsutveckling

Österåker växer och den pågående och planerade befolkningsökningen i Österåkers kommun har även under 2021 givit tydliga uttryck i form av infrastrukturella förändringar, framförallt i de centrala delarna av tätorten Åkersberga. Även antalet lämnade bygglov för nybyggnation ger bild av den pågående utvecklingen. Under 2021 lämnades bygglov för 504 bostäder, inklusive fritidshus och additionsbostäder. Detta kan jämföras med 362 bygglov 2020 och 197 2019.

Kommunens mål är att skapa förutsättningar för en hållbar och balanserad befolkningsutveckling och tillväxt genom samordnad planering av bostäder, infra-

struktur, omsorg, arbetsplatser, handel, utbildning och fritid. Under 2020 tillskapades därför ett flertal styrgrupper för att kunna arbeta förvaltningsövergripande med de strategiska planer och styrdokument som pekar ut riktningen för utbyggnaden av Österåker. Arbetet i styrgruppen har fortgått under 2021.

I.4.2 Pandemi

Pandemin har fortsatt påverkat arbetet även 2021. Som exempel kan nämnas att utbildning på gymnasienivå delvis har utförts på distans, att biblioteken tidvis har haft begränsade öppettider och att kontakter med invånare och brukare har skett via telefon och genom videomöten. Under senare delen av året, då smittspridningen ökade efter en lugnare period, noterades stor frånvaro av både personal och elever/brukare i många verksamheter.

Kommunen har löpande nära kontakt med de privata utförarna inom hemtjänst, särskilt boende, och verksamheter riktade till personer med funktionsnedsättning. Socialförvaltningen har haft en samordnande funktion i att förmedla information från myndigheter till utförarna under pandemin.

Som myndighetsutövande organisation har kommunen haft ett stort ansvar i kontrollen av smittspridningen. Trängsel- och smittskyddstillsyn, samt tillsyn av begränsade serveringstider på serveringsställen har varit prioriterade arbetsuppgifter hos Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Parallellt med detta beslutade Kommunfullmäktige om tillfällig avgiftsbefrielse gällande avgifterna för tillsyn och för provning av serveringstillstånd.

Det lokala föreningslivet har upplevt en ansträngande tid. Många föreningar har inte haft möjlighet att utföra några aktiviteter alls, medan andra haft begränsad verksamhet. Kultur- och fritidsnämnden har betalat ut extra kulturbidrag, samt förstärkt föreningsbidrag till idrotts- och friluftsföreningar i syfte att stödja bland annat lokalkostnader och arbete med att behålla medlemmar.

Kommunen som arbetsgivare noterar att organisationen nu har en väl fungerande verksamhet under de förutsättningar som råder. Medarbetarna har blivit förtroga med de nya tekniska lösningar som krävts och invånare och andra externa kontakter visar stor förståelse för de förändringar som organisationen har varit tvungen att göra med hänsyn till pandemin.

I.4.3 Betydande rättstvister

I samband med en av kommunens större investeringar under 2020 uppstod en rättstvist. Projektet gäller kommunala kringinvesteringar runt Roslagsbanan och drivs tillsammans med Storstockholms lokaltrafik (SL). Utöver det upphandlade huvudkontraktet beställde SL även flertalet tilläggsarbeten av en av entreprenörerna. Eftersom tilläggsarbetena inte var upphandlade kunde entreprenören lämna priser som avvek från huvudkontraktet. Under arbetets gång misstänkte SL att fakturor och rapporterad nedlagd tid inte stämde och utförde då stickprovskontroller. Dessa visade på oegentligheter och SL stoppade då samtliga tilläggsarbeten hos aktuell entreprenör. SL stoppade även betalning av

redan utställda fakturor från entreprenören. Tvisten mellan SL och entreprenören är ännu fortgående. Kommunens avtal med SL anger att kommunen ska erlägga 50 procent av de kostnader som uppstår till SL, vilket innebär att om SL förlorar tvisten mot entreprenören skulle kommunen få en ytterligare utgift för de kommunala kringinvesteringarna. I nuläget bedöms dessa utgifter uppgå till cirka 10,0 mnkr.

1.4.4 Komplettering av tidigare års bokslut

Roslagsbanans utbyggnad

Den tidigare redovisningsmässiga hanteringen av avsättningen till kommunens medfinansiering av Roslagsbanans utbyggnad ändrades under 2020. För att anpassa redovisningen bokfördes 2020 tillgången mot kommunens eget kapital för att erhålla samma värden som om kommunen kostnadsfört medfinansieringen redan 2018 då beslutet togs på nationell nivå. Anpassningarna innebar även att avsättningen ökades med riskpremien som också den bokfördes mot eget kapital 2020 likväl som att indexuppräknings av avsättningen gällande 2016-2019 bokfördes mot eget kapital 2020.

I maj 2021 kom RKR, Rådet för kommunal redovisning, med förtydligande information kring hanteringen av medfinansiering för kommunens avsättning. Förtydligandet innebär att avsättningarna för framtida betalningar ska nuvärdesberäknas. Den effekt som nuvärdesberäkningen inneburit för åren 2016-2020 har bokförts mot eget kapital 2021.

Från och med 2020 bokförs indexuppräknings årligen som en finansiell kostnad och så har även gjorts med indexuppräknings 2021. Från och med 2021 bokförs effekten av nuvärdesberäkning också årligen.

1.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

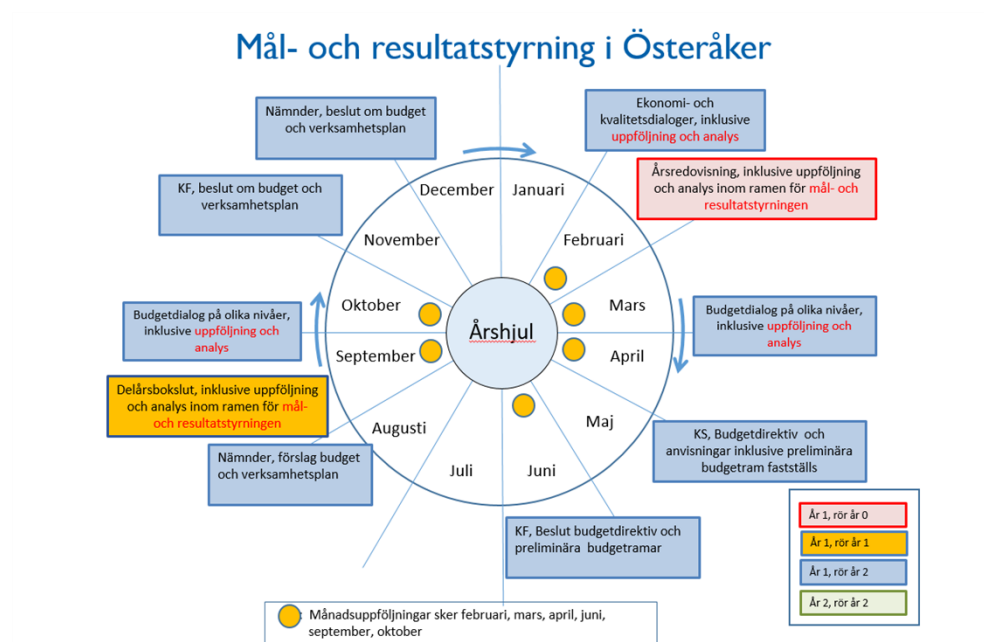
1.5.1 Mål- och resultatstyrning samt budgetprocess

Kommunen antog i maj 2017 en modell för mål- och resultatstyrning, som beskriver hur kommunen ska arbeta med styrning. Målhierarkin består av vision, inriktningsmål på Kommunfullmäktigenivå, resultatmål på nämndnivå, resultatmål på enhetsnivå samt individuella mål för respektive medarbetare. Modellen för mål- och resultatstyrning tydliggör nämndernas strävan att styra sin verksamhet så att kommunens inriktningsmål förverkligas. Det innebär att nämnden definierar nedbrutna resultatmål och indikatorer på nämndnivå utifrån vilka aktiviteter/åtgärder man planerar i sin verksamhetsplan. Det ska finnas en röd tråd mellan inriktningsmål och nämndernas resultatmål, nyckeltal och mätmetoder.

Styrnings- och uppföljningskedjan i mål- och resultatstyrningen

En övergripande uppföljning av inriktningsmålen sker vid delårs- och helårsbokslut. Månadsuppföljningar görs vid sex tillfällen under året (se bild nedan). Rapportering sker till Kommunfullmäktige vid tre tillfällen, det vill säga juni månads månadsuppföljning samt delårs- och årsbokslut.

Årshjul för mål- och resultatstyrning, samt budgetprocess

1.5.2 Intern kontroll

Intern kontroll utgör en viktig del av kommunens löpande arbete för att uppnå och säkerställa både en effektiv hantering och ett säkert utförande av alla kommunens processer. Moment som ska ingå i internkontrollplanen fastställs dels på central nivå, och dels på nämndnivå, då förvaltningsspecifika risker ska identifieras och följas upp, genom att en internkontrollplan upprättas på nämnd- och avdelnings- eller enhetsnivå.

Årligen arbetar Kommunstyrelsens förvaltning fram direktiv och anvisningar för arbetet med intern kontroll i samband med framtagandet av kommunens budget. Utifrån en uppdaterad kommunövergripande riskanalys prioriterats ett antal kontrollmoment för att ingå i kommande års internkontrollplaner för samtliga enheter. Riskanalysen ska ta hänsyn till riskfaktorer som framkommer vid analys och uppföljning av tidigare års kontrollplaner.

Internkontrollen granskades av revisorerna under 2019 och utifrån granskarnas rekommendationer har styrdokument uppdaterats och rutiner tydliggjorts i organisationen. En senare granskning under 2020 har pekat på god intern kontroll i kommunen.

Fokus för internkontrollplanen 2021 ligger på att säkerställa att det finns interna kontroller för att förebygga, upptäcka och åtgärda oegentligheter, jäv och korruption. Dessa centrala fokusområden utgör:

Centrala kontrollmoment

1. Det första kontrollmomentet syftar till att säkerställa att kontroll av löneutbetalningar görs månadsvis för att förhindra att felaktiga löner betalas ut. Det är lönesättande chef som är ansvarig för att kontrollera att den personal som denne ansvarar för får en korrekt lön och att det finns rutiner som säkerställer detta.
2. Det andra kontrollmomentet syftar till att säkerställa att förvaltningen håller sig inom den gräns som gäller för direktupphandlad verksamhet och att det finns rutiner för detta. Kontroll av direktupphandlad verksamhet ska genomföras två gånger årligen förvaltningsvis.
3. Det tredje kontrollmomentet syftar till att säkerställa att anlitaandet av konsulter sker på ett sätt som säkerställer att uppdraget är konkurrensutsatt och att jäv eller oegentligheter inte föreligger. Detta sker en gång i kvartalet.

I arbetet med internkontrollen under 2021 har flera förvaltningar identifierat svårigheter att på ett enkelt och tillfredsställande sätt kontrollera löneutbetalningar. Trots utbildningsinsatser från HR-avdelningen finns fortsatt begränsningar i systemen och oklarheter i hur cheferna ska gå till väga för att på ett korrekt och likvärdigt sätt genomföra kontrollen. HR har under hösten tagit fram ett stödmaterial och en checklista som ska underlätta för cheferna framöver. Stödmaterialen har under hösten prövats på ett antal enheter och har efter det spridits i organisationen. Kontrollmomentet ligger kvar även 2022 så att det säkerställs att rutinen implementeras i hela kommunorganisationen.

Gällande kontroll av direktupphandlad verksamhet har vissa svårigheter upptäckts då detta sker på enheter, avdelningar eller förvaltningar. Det finns ingen central samordning för arbetet, vilket gör att en viss kontroll saknas. Detta har identifierats under året och ett arbete med en ny upphandlingsorganisation har påbörjats där direktupphandlingarna centraliseras för att organisationen ska få mer kontroll och en förbättrad uppföljning över det som upphandlas.

I arbetet för en effektiv organisation är anlitaandet av konsulter starkt reglerat i organisationen och ska godkännas av kommundirektör och ekonomidirektör. Varje chef är skyldig att följa de riktlinjer som kommunen satt upp. I nämndernas verksamhetsberättelser framgår att de riktlinjer som kommunen har för anlitaandet av konsulter har efterlevts under året.

Exempel på förvaltningsspecifika risker som har identifierats av förvaltningarna och som följs upp under året är risk för sekretessbrott i samband med distansarbete, säkerställande av att sanktionsbeslut om livsmedelskontroll hantearas korrekt och uppföljning om god kännedom gällande tagna styrdokument i organisationen.

Kommunens arbete med internkontroll har utvecklats under de senare åren; en större medvetenhet har skapats, vilket allt oftare resulterar i att riskanalyser av rutiner görs på en alltmer detaljerad nivå.

1.5.3 Centrala styrdokument

Österåkers kommun upprättar styrdokument för att tydliggöra verksamheternas mål, inriktningar, ansvarsområden, samt den värdegrund som kommunen har inom olika områden. Styrdokument av typen plan, program och strategier är dokument som redogör för hur Österåkers kommun ska nå ett resultat under en bestämd period. En policy är ett vägledande dokument som beskriver ett förhållningssätt, en inställning eller attityd som Österåkers kommun ska ha inom ett specifikt område eller fråga. Riktlinjer tydliggör hur åtgärder ska genomföras. Det finns tre särskilt viktiga styrdokument som pekar ut riktningen för kommunkoncernen: *Budget och verksamhetsplan*, *Styrprinciper för beställare- och utförarorganisation*, samt *Mål- och resultatstyrning för Österåkers kommun*.

Budget och verksamhetsplan

Varje år beslutar Kommunfullmäktige om en budget för nästkommande år, samt en plan för de två kommande åren. I budgeten behandlas bland annat mål, god ekonomisk hushållning, ekonomiska förutsättningar, investeringar, samt uppdrag.

Styrmodellsprinciper för beställare- och utförarorganisation i Österåkers kommun

Österåkers kommun är organiserad enligt en beställare- och utförarmodell. Det finns beslutade styrmodellsprinciper för beställare- och utförarorganisationen i kommunen som beskriver relationerna mellan beställare och utförare. Konkurrensneutralitet ska gälla för alla utförare, där den egna kommunala produktionsorganisationen är en av flera utförare av välfärdstjänster.

Mål- och resultatstyrning för Österåkers kommun

Mål- och resultatstyrning för Österåkers kommun beskriver hur kommunala bolag, nämnder, enheter och den enskilde medarbetaren ska jobba för att bidra till kommunens vision och inriktningsmål, med invånaren och brukaren i fokus.

Ett urval av viktiga strategiska styrdokument för kommunkoncernen:

- Stad, skärgård, landsbygd. Översiktsplan för Österåkers kommun 2040
- Strategi för verksamhetsutveckling i Österåkers kommun
- Barn- och ungdomspolicy för Österåkers kommun
- Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Österåkers kommun
- Kemikalieplan för Österåkers kommun
- Varumärket Österåker
- Kommunikationspolicy för Österåker kommun
- Miljöprogram för Österåkers kommun
- Policy för intern kontroll i Österåkers kommun
- Policy för medarbetares lika rättigheter och möjligheter i Österåkers kommun
- Policy för tillgänglighet (Tillgänglighetspolicy) för Österåkers kommun
- Policy för upphandling i Österåkers kommun
- Strategi för de gröna frågornas hantering i Österåkers kommun
- Transportstrategi - Framtidens transporter 2040, för en enklare vardag
- Policy för Österåkers kommun avseende mutor och jäv

1.5.4 Roller och ansvarsfördelning inom kommunkoncernen

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och består av 51 ledamöter. Det finns nio olika partier representerade i Kommunfullmäktige under mandatperioden 2018–2022. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller ärenden av större vikt för kommunen gällande till exempel mål och riktlinjer för verksamheten, budget och plan, kommunalskatt och andra principiellt viktiga ekonomiska frågor. Vidare beslutar Kommunfullmäktige om nämndorganisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare samt revisorer, folkomröstningar, årsredovisning och ansvarsfrihet.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett övergripande ansvar för kommunens utveckling av verksamheter och ekonomi. Kommunstyrelsen leder, samordnar, stödjer och följer upp. Kommunstyrelsen är organisatoriskt indelad i två områden; Kommunstyrelsens förvalt-

ning och del av samhällsbyggnadsförvaltningen. I Kommunstyrelsens förvaltning ingår stöd- och ledningsfunktioner som finansieras av förvaltningarna och organiseras under Kommunstyrelsen. I samhällsbyggnadsförvaltningens delar som arbetar mot Kommunstyrelsen finns de avdelningar som arbetar strategiskt med planering kopplat till stadsbyggnad, hållbarhet, mark och stora projekt, samt lokalförsörjning.

Nämnder

Saknämnderna ansvarar för att styra, leda och samordna verksamheten inom respektive sakområde. De beslutar om resultatmål och resultatindikatorer utifrån kommunens vision och, av Kommunfullmäktige, fastställda inriktningsmål samt internbudget, verksamhetsplan och plan för intern kontroll. Nämnderna rapporterar till Kommunstyrelsen.

Armadakoncernen

Armadakoncernen ska följa de direktiv som utfärdas av Kommunfullmäktige i Österåkers kommun. Armadakoncernen står under Kommunstyrelsens uppsikt och ska hålla kommunen väl informerad om sin verksamhet. Bolaget ska vid tre tillfällen per år till Kommunstyrelsens arbetsutskott redovisa hur bolaget uppfyller det kommunala ändamålet samt efterlever gällande ägardirektiv.

Styrelsen för moderbolaget Armada Fastighets AB fastställer ekonomiska mål för varje enskilt bolag, exklusive Armada Bostäder AB och Armada Kommunfastigheter AB, inom ramen för ägarens krav på koncernen. De inriktningsmål, policies och riktlinjer för kommunala nämnders och förvaltningars agerande som fastställs av Kommunfullmäktige gäller även för Armadakoncernen. Där ingår bland annat fastställande av resultatmål och resultatindikatorer, samt plan för intern kontroll.

1.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Den samlade bedömningen är att kommunen har uppnått god ekonomisk hushållning och att kommunens ekonomiska ställning är mycket god.

Visionen

Österåker kommuns vision, *Vision 2040*, ska genomsyra allt som görs i kommunen och varje beslut som fattas. *Vision 2040* lyder:

Med kvalitet, trygghet och valfrihet i fokus, skapar vi en hållbar framtid.

Österåker - möjligheternas skärgårdskommun

Möjligheternas skärgårdskommun - I Österåker lever alla delar av kommunen. Här finns det trivsamma småstadslivet med sitt rika utbud, en grönskande och livfull landsbygd och vår vackra skärgård som är tillgänglig för såväl kommuninvånare som besökare. I Österåker lever du ett gott vardagsliv med närhet till

det mesta som behövs. Här finns goda utbildningsmöjligheter, ett aktivt näringsliv, gott serviceutbud och många lokala arbetsplatser. På fritiden finns många aktiviteter att ägna sig åt inom idrott, kultur och friluftsliv. Här finns möjlighet till rekreation och aktivitet på hav och land. I Österåker kan du gå genom livets alla faser och genom egna val skapa en tillvaro som passar dig.

Österåker präglas av idérikedom och delaktighet. Både medarbetare och invånare är medskapare av vår framtidskommun och tillsammans bidrar vi till en gemenskap och positiv utveckling för kommunens bästa.

I visionen lyfts fyra strategiska områden fram:

Kvalitet - Österåker står för hög kvalitet i all service och verksamhet som finansieras med kommunala medel. Verksamheten präglas av tillit och öppenhet. Invånaren står i fokus och arbetet syftar till ständiga förbättringar.

Trygghet - Österåker är en trygg kommun att leva och verka i, liksom att besöka. Här kan människor mötas, känna sig hemma och finna lugn. Trygghetsskapande åtgärder kombineras med långsiktiga och främjande insatser som ger resultat. Här finns trygghet genom hela livet.

Valfrihet - Österåker erbjuder ett brett utbud och stor valfrihet. Med stor mångfald inom välfärdstjänster, näringsliv, kultur- och föreningsliv, såväl som god variation av naturtyper och bostadsmiljöer, finns många möjligheter att välja hur livet ska se ut.

Hållbar framtid - Österåker använder gemensamma resurser på ett sådant sätt att framtida generationers framtidsutsikter inte äventyras. Det handlar såväl om ekologi som om en ansvarsfull social och ekonomisk utveckling. Österåker har ett offensivt och innovativt förhållningssätt till hållbarhet och ger kommunens invånare förutsättningar att göra kloka val.

1.6.1 Finansiella mål

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv innebär att kommunens invånare får ut så mycket som möjligt för sina skattemedel, och utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att morgondagens kommuninvånare kan försäkras samma servicenivå som dagens kommuninvånare. För att kunna styra kommunens verksamhet ur ett finansiellt perspektiv krävs att finansiella mål sätts, som i sin tur ska stödja kommunens verksamhetsplan. De övergripande finansiella målen för 2021 är:

- Nettokostnadsandelen ska högst motsvara 99 procent av skatteintäkter och bidrag som utgiftstak

- Kommunens utdebitering hålls så låg som möjlig under 2021–2023.
- Kostnadsutveckling per invånare ska inte överstiga 3 procent i snitt under mandatperioden
- Högst 50 procent av pensionskostnader inkl. löneskatt avseende pensionsåtaganden före 1998 som betalas ut årligen, kan finansieras av tidigare reserverade medel i eget kapital
- Minst 50 procent av investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar, ska finansieras med årets resultat och posten oförutsett och högst 50 procent via realisationsvinster/exploateringsintäkter och egna medel
- Årets resultat som överstiger 2 procent av eget kapital ska reserveras för resultatutjämningsreserv i balansräkning under posten eget kapital

I bokslut 2021 har kommunen ett positivt resultat och lever upp till balanskravet då även resultatet efter balanskravsjusteringar är positivt. Nettokostnadsandelen uppgår till 90,3 procent. Det första finansiella målet är därmed uppfyllt för 2021.

Österåker har inför 2021 kunnat sänka skattesatsen till 17:00. Därmed har kommunen uppfyllt det andra av de finansiella målen för 2021.

Kostnadsutveckling per invånare under 2021 är i nivå med tidigare år, vilket ger en genomsnittlig kostnadsutveckling under mandatperioden som är mindre än 1 procent. Därmed anses det tredje finansiella målet uppfyllt för 2021.

För utbetalningar gjorda under 2021 gällande pensionskostnader, inklusive löneskatt avseende pensionsåtaganden före 1998, har likvider enbart tagits från den löpande verksamheten. Reserven har således inte nyttjats och det fjärde målet är uppfyllt för 2021.

Årets investeringsvolym är 79,7 mnkr. Årets avskrivningar uppgick till 40,6 mnkr. Överskjutande belopp om 39,1 mnkr finansieras till 50 procent av årets resultat och till 50 procent av egna medel även när resultatet rensats för exploateringsvinster. Därmed är det femte finansiella målet uppfyllt för 2021.

Under hösten 2021 presenterade Statens offentliga utredningar sitt betänkande av *En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner - En god kommunal hushållning*. En av slutsatserna i utredningen var att resultatutjämningsreserverna inte har uppfyllt sitt syfte, varför utredningen föreslår att resultatutjämningsreserven successivt bör avvecklas och att kommuner istället ska kunna spara överskott i en resultatreserv med andra förutsättningar. Med anledning av resultatutjämningsreservens osäkra framtid har kommunen valt att inte göra någon avsättning, trots att årets resultat överstiger två procent av eget kapital. Målet är av ovanstående anledning justerat inför 2022.

1.6.2 Kommunfullmäktiges övergripande mål

Visionen tydliggörs bland annat genom Kommunfullmäktiges inriktningsmål och nämndernas resultatmål och indikatorer. Österåkers kommun arbetar efter

en mål- och resultatstyrningsmodell, som utgör styrmodell för nämnderna avseende planering, uppföljning, analys och åtgärder. Som en del av styrmodellen tar respektive nämnd fram resultatmål, resultatindikatorer och mätmetod utifrån Kommunfullmäktiges inriktningsmål och indikatorer.

Kommunfullmäktige har fastslagit sju inriktningsmål med ett antal resultatindikatorer som anger förväntad riktning på lång sikt.

Mål 1: Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.

Österåker har ambitionen att erbjuda service av hög kvalitet och ett gott bemötande i alla verksamheter, från första kontakten i kommunens servicecenter, till bemötandet, utbudet och tillgängligheten i idrottshallar, på kulturarrangemang och på biblioteken. Det ska gå lätt och snabbt att få kontakt med kommunen och svar på de frågor eller hjälp med de ärenden man har. Införandet av lättillgängliga kanaler i kommunikationen med kommunen tillsammans med e-tjänster ska förenkla kontakten. Under året har exempelvis en chattfunktion införts på Österåkers kommuns webbplats.

Kundnöjdheten i kontakten med Österåkers kommun ska vara hög. Den årliga servicemätningen (KKiK), som tidigare använts för att bedöma servicegraden vid invånarnas kontakt via telefon och mail med kommunen har utgått under året, varför resultat för dessa indikatorer saknas. Under hösten har ett nytt verktyg för att mäta nöjdheten med bemötandet implementerats och nya indikatorer har tagits fram till 2022. Kommunen använder även undersökningar som mäter kundnöjdheten hos brukare, föreningar och företag, exempelvis Svenskt Näringslivs ranking gällande företagsklimat och Öppna jämförelser som mäter nöjdheten med bland annat bygglov och tjänster inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Dessa undersökningar blir ett av verktygen som förvaltningarna använder för att utveckla och förbättra kvaliteten.

Fem nämnder uppfyller målet för 2021, en nämnd uppnår delvis målet och en nämnd uppnår inte uppsatta mål. Två av nämnderna har inte satt något resultatmål för inriktningsmålet. Detta är en förbättring från föregående år, då endast tre av nämnderna nådde uppsatta mål.

De nämnder som 2021 inte helt uppnår målet är Kommunstyrelsen och Kultur- och fritidsnämnden. För Kommunstyrelsens har målet om att placera sig bland de 25 högst rankade kommunerna i Svenskt Näringslivs ranking om lokalt företagsklimat inte uppnåtts, då Kommunen placerat sig som nummer 56. Det är dock en förbättring från föregående år med 12 placeringar. För Kultur- och fritidsnämnden uppnås inte mål gällande antalet program och aktiviteter på biblioteken, samt antalet elever i musikskolan.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet delvis är uppfyllt.

Mål 2: Österåker ska ha en ekonomi i balans

Österåker ska ha en ekonomi i balans. En god ekonomi är en förutsättning för att kunna bedriva en god och kvalitativ verksamhet. Målet för samtliga nämnder är därför att inte ha någon negativ avvikelse från fastställd budget. Vid en sådan avvikelse ska en analys och åtgärdsplan upprättas. Det finns ett antal finansiella mål som är viktiga för kommunen att uppnå i dess arbete för en god ekonomisk hushållning och som följs under året (se avsnitt 1.6.1).

Sex av nio nämnder uppnår inriktningsmålet. De tre nämnder som har en negativ avvikelse mot budget är Tekniska nämnden, Socialnämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. För Tekniska nämnden avser den största delen av avvikelsen kapitalkostnader som har uppstått på grund av förändrade redovisningsrutiner under året. Detta är justerat och hanterat inför 2022. För Socialnämnden härrör den största delen av avvikelsen från minskade intäkter från Migrationsverket, vilket är justerat och kompenserat inför 2022. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens avvikelse beror på volymökningar, både inom gymnasieskolan och inom vuxenutbildningen. Detta är delvis en effekt av pandemin och den ökade benägenheten att söka sig till studier. Volymförändringarna kompenseras inte för under löpande verksamhetsår, men har hanterats och kompenserats för i 2022 års budget.

Trots att tre nämnder inte uppnått en budget i balans, görs ändå bedömningen att kommunen som helhet har en ekonomi i balans och uppnår sina finansiella mål. Bedömningen är därför att målet för kommunen som helhet är uppfyllt.

Mål 3: Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

Österåker ska erbjuda hög kvalitet i förskola och skola, där barn och elever utmanas, utvecklas och lär. Goda studieresultat och upplevd nöjdhet, trygghet och delaktighet, både för barn, elever och vårdnadshavare är viktigt för kommunen. Det ska finnas goda förutsättningar för barn och elever att lära, för pedagoger att undervisa och för rektorer att verka som pedagogiska ledare. En av de viktigaste förutsättningarna för barn och elevers lärande är pedagogerna, så behörig personal både i förskolan och i skolan är ett prioriterat område för kommunen och insatser görs för att både kompetenshöja och fortbilda personal.

Målnivåerna inom området är högt ställda, vilket speglar det statliga uppdraget: att alla elever ska nå godkända betyg, att alla barn och elever ska känna sig trygga i verksamheterna, samt att det är behöriga pedagoger som undervisar i förskolor och skolor i kommunen. Även om inte alla uppsatta målnivåerna har uppnåtts under året visar verksamhetsberättelserna på att nämnderna har uppnått goda resultat för helåret. En av sju nämnder har uppnått målet helt, fem nämnder har delvis nått inriktningsmålet och en nämnd har inte uppnått målet. Två av nämnderna har inte satt resultatmål till inriktningsmålet. En del av orsa-

kerna till att inte fler nämnder helt uppnår målet är pandemirelaterat, exempelvis mäts sjukfrånvaro och personalomsättning under målet, två faktorer som har påverkats i hög utsträckning av pandemin. Även målet att andelen elever inom projektet Problematisk skolfrånvaro som återgår till skolan har inte helts uppfyllts, då dessa elever, trots extra insatser, har varit extra påverkade av pandemins effekter. Under året har dock andra indikatorer visat på positiv utveckling, särskilt kopplat till resultat både i grund- och gymnasieskolan. Både andelen elever som är behöriga till gymnasiet och de elever som har en gymnasieexamen efter tre år har ökat jämfört med tidigare år.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet delvis har uppfyllts.

Mål 4: Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Österåker har som mål att erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning. Brukarna ska uppleva nöjdhet, hög kvalitet och tillgänglighet i kommunens verksamheter. Den fysiska miljön, både i verksamheten och i den offentliga miljön, ska vara tillgänglig och attraktiv. Handläggare och personal ska ha väsentliga kunskaper och god kompetens inom respektive område för att kunna möta brukare och anhöriga på ett bra sätt.

Sex av nio nämnder uppnår inriktningsmålet, två nämnder uppnår delvis inriktningsmålet, och en nämnd uppnår inte målet. Detta är en förbättring mot föregående år, då endast tre nämnder nådde målet. Förbättringar under året går att härleda till att antalet riktade insatser för äldre och personer med funktionsnedsättning har ökat under året, bland annat på grund av den projektanställning som återfinns på kultur- och fritidsförvaltningen som riktar sig till personer med funktionsvariation. En annan orsak är att personalomsättningen inom vård- och omsorgsområdet minskat och att nöjdheten inom LSS gruppbooster och hos personer som fått en bostadsanpassning under året har ökat. Orsaken till att tre av nämnderna anger att de inte alls eller delvis har uppnått uppsatta mål kan delvis härledas till covid-19, exempelvis har den planerade tillsynen på kommunens gruppbooster fått skjutas på framtiden och kommer istället att genomföras under 2022. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppger att andelen ungdomar som har sysselsättning efter etablerad kontakt med det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) inte når uppsatt målnivå och att den statistik som använts inte har varit kvalitativt tillfredställande. Mätmetoden kommer att utvecklas under 2022 för att kunna få en bättre bild av sysselsättningen för målgruppen.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet är uppfyllt.

Mål 5: Österåker ska ha en trygg miljö

Invånare, medarbetare och brukare ska känna sig trygga i Österåkers kommun. Inriktningsmålet *Österåker ska ha en trygg miljö* spannar över många områden i kommunens verksamhet, från barn och unga i förskola, skola och föreningsliv,

till trygghet för äldre och personer med funktionsvariation som är mottagare av insatser. Även trygghet på fritiden och i offentliga miljöer är områden som kommunen arbetar systematiskt med, bland annat genom den förvaltningsövergripande styrgruppen Trygghet och Säkerhet som startades under 2020. Under 2021 har flera förstärkningar gjorts inom området trygghet, gällande både det förebyggande arbetet och det åtgärdande arbetet för att öka tryggheten i kommunen.

Fem av sju nämnder når uppsatta målnivåer 2021, två nämnder uppnår delvis målen två av nämnderna har inga uppsatta mål för inriktningsmålet. Inom målen som uppnås återfinns arbete med våld i nära relation, nöjdhet med biblioteket, trygghet på fritidsgårdarna och andelen som känner sig trygga i området där de bor. De två nämnderna som inte helt uppnår målet är Förskole- och grundskolenämnden, samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnde som mäter trygghet på förskolan, grundskolan och gymnasiet. Och även om de inte helt uppnår uppsatta målnivåer (100 procent trygga barn och elever) så är tryggheten hög inom samtliga verksamhetsområden: 97 procent av barnen är trygga på sin förskola, 89 procent av eleverna är trygga i grundskolan och 84 procent är trygga på sin gymnasieskola.

Bedömningen är därför att målet för kommunen som helhet är uppfyllt.

Mål 6: Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

Inriktningsmålet om ett långsiktigt hållbart samhälle utgör utgångspunkt för det arbete som ledde fram till kommunens miljömål. Hållbarhet är ett brett begrepp som inbegriper ekologi, såväl som social och ekonomisk utveckling. Arbetet med att ta fram kommunens nya hållbarhetsramverk med anknytning till Agenda 2030 har fortskridit under året, liksom uppdatering av kommunens miljömål. Exempel på arbete som prioriteras av nämnderna under rubriken hållbarhet är att minska utsläpp och matsvinn, erbjuda ett varierat utbud av grönska- och naturområden, arbeta med att minska skadliga ämnen i både befintliga och nya verksamheter i kommunen, samt förbättra den ekologiska och kemiska statusen i sjöar, vattendrag och kustvatten. Även social hållbarhet prioriteras under målet, exempelvis behörighet till gymnasieskolan och att kommunens utbildningsmiljöer är anpassade och ändamålsenliga lärmiljöer för alla barn och elever.

6 av 8 nämnder uppfyller inriktningsmålet helt, två nämnder delvis och en nämnd har ingen möjlighet att redovisa ett resultat. De nämnder som inte helt uppfyller målet är dels Förskole- och grundskolenämnden som har ett 100 procentigt mål gällande behörighet till gymnasiet, där utfallet blev 92 procent, vilket är en ökning om fem procent mot föregående år. Dels uppfyller inte heller Kommunstyrelsen sina mål helt, utan saknar en poäng i rankingen Miljöbästa kommuner och har 58,3 procent miljöbilar i organisationen. Målet var 62 pro-

cent. En mer djuplodande redogörelse av målet görs under avsnitt 23 som innehåller miljöredovisningen.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet är uppfyllt.

Mål 7: Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Österåker växer och kommunen vill skapa förutsättningar för en hållbar och balanserad befolkningsutveckling genom samordnad planering av bostäder, infrastruktur, omsorg, arbetsplatser, handel, utbildning och fritid. I Österåker arbetar därför förvaltningarna tillsammans kring de strategiska planer och dokument som pekar ut riktningen för utbyggnad av Österåker. För att ytterligare förstärka det kommunövergripande arbetet inom området har två förvaltningsövergripande styrgrupper tillsatts: Styrgruppen för Samhällsfastigheter, samt Styrgruppen för Framtid och utveckling.

Sex av sju nämnder uppfyller inriktningsmålet helt och en nämnd uppnår målet delvis. Två nämnder har antingen inte möjlighet att redovisa något resultatmål för inriktningsmålet eller har inte satt några mål. Kommunstyrelsen är den nämnd som delvis nått målen. Målet att kommunen ska skapa förutsättningar för att nybyggnation sker i enlighet med Sverigeförhandlingen (Roslagsbanans utbyggnad) är nästan uppnått då 373 av de nybyggda bostäderna under året byggdes i Sverigeförhandlingens nyckelområden. Målet var 375.

Bedömningen är att målet för kommunen som helhet är uppfyllt.

1.6.3 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning i den finansiella analysen

Syftet med den finansiella analysen är att lyfta fram och identifiera kommunens ekonomiska förutsättningar. Nedanstående beskrivning, enligt RK-modellen, identifierar eventuella finansiella problem för att klargöra den ekonomiska hushållningen. Fokus läggs på trender och ett helhetsperspektiv.

Bild 1 till 7 kartlägger balansen mellan intäkter och kostnader samt kapaciteten att på lång sikt hantera finansiella svårigheter.

Bild 8 till 11 visar på betalningsförmåga på kort sikt samt på kommunens åtaganden gentemot tredje part.

Bild 12 visar budgetavvikelser för innevarande år när utfall jämförs mot budget.

Bild 13 är en känslighetsanalys som visar årseffekten på kommunens intäkter och kostnader om givna förutsättningar förändras med en procent.

Bild 1 Nämndernas budgetavvikelser

	2017	2018	2019	2020	2021
Produktionsutskottet	-11,4	-23,4	-15,2	-15,8	-20,6
Kommunfullmäktige	0,2	-0,8	-0,1	1,3	1,4
Kommunstyrelsen exkl PU	4,6	1,1	0,4	2,4	11,4
Förskole- och grundskolenämnden	0	0	5,9	16,3	14,8
Kultur- och fritidsnämnden	0,8	1,3	0,5	0	0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	0	0	-6,7	-6	-6,2
Skolnämnden	0	-9,1	0	0	0
Vård- och omsorgsnämnden	3,7	-3,7	-4	25,4	45,6
Byggnadsnämnden	6,5	3,2	0,2	1,5	4,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,4	1,4	1,3	1,4	1,1
Tekniska nämnden	0	0	-4,1	0,1	-6,1
Socialnämnden	3,8	-8,5	9,1	-5,8	-15,5
Summa	8,6	-38,5	-12,7	20,8	30,1

En grundläggande förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning är att kommunens nämnder bedriver verksamheten inom ramarna för den tilldelade budgeten.

Årets resultat för nämnderna tillsammans innebär ett positivt utfall gentemot budget med 30,1 mnkr, vilket är den högsta nivån under den analyserade perioden. Avvikelser som uppstår under innevarande budgetår ska så långt det är möjligt hanteras av nämnderna inom tilldelad budgetram. Nämnderna som redovisar underskott ges i uppdrag att analysera resultatet, samt utarbeta åtgärdsplaner i samband med månadsuppföljningarna, vilket berör fyra nämnder för årsbokslut 2021. I de fall avvikelser inte går att hantera inom tilldelad budgetram, exempelvis kopplat till större förändringar i volymer, ska istället hanteras i kommande års budget, där nämnderna kompenseras för volymförändringar.

Bild 2 Olika kostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag (nettokostnadsandel)

procent	2017	2018	2019	2020	2021
Verksamhetens nettokostnadsandel	91,9	99,6	98,4	88,8	90,3
Avskrivning (andel)	1,9	1,8	1,8	1,4	1,6
Finansnetto (andel)	-0,7	-1,7	-3,2	0,5	-2,3
	93,1	99,8	97,0	90,7	89,6

Av bild 2 framgår att verksamheten exklusive avskrivningar och finansnetto tog 90,3 procent i anspråk av skatteintäkter och generella statsbidrag under 2021. Avskrivningarnas andel var 1,6 procent och finansnettots -2,3 procent.

Den totala nettokostnadsandelen om 89,6 procent innebär att resultatet är positivt och uppgår till 10,4 procent av skatteintäkterna. Ett av kommunens finansiella mål är att nettokostnadsandelen ska vara maximalt 99 procent, vilket alltså uppfylldes för 2021.

Bild 3 Investeringsvolym och självfinansieringsgrad

mnkr, procent	2017	2018	2019	2020	2021
Nettoinvesteringar	121,2	106,4	84,0	424,6	79,7
i % av nettokostnad	6,2 %	5,0 %	3,9 %	20,3 %	3,4 %
Avskrivning/nettoinvesteringar	34 %	37 %	47 %	8 %	51 %

Årets investeringsvolym enligt tabellen är 79,7 mnkr vilket är lägre än tidigare år. Årets samtliga investeringar har finansierats av egna medel.

Ett av kommunens finansiella mål säger att av den del av årets investeringar som överstiger årets avskrivningar ska 50 procent finansieras med årets resultat och 50 procent med egna medel. Den andel av investeringarna som överstiger avskrivningarna täcks av årets resultat till 50 procent enligt det finansiella målet och resterande del av egna medel.

År 2020 avviker markant under den observerade perioden. Det beror på att pågående exploateringsfinansierade investeringar flyttades från exploateringsredovisningen till investeringsredovisningen, och att genererade exploateringsfinansierade investeringarna flyttades till investeringsredovisningen.

Bild 4 Årets resultat

mnkr	2017	2018	2019	2020	2021
Årets resultat	147,8	3,9	67,6	220,7	266,6
Resultat före extraordinära poster	147,8	3,9	67,6	220,7	266,6
Resultat exkl realisationsvinster	140,8	3,9	67,6	220,7	271,3
Res. exkl värdeförändr på värdepapper	140,8	3,9	9,7	243,5	207,5

Årets resultat uppgår till 266,6 mnkr att jämföra med budgeterat resultat om 20,0 mnkr. Det är främst verksamhetens intäkter, skatteintäkter och generella stadsbidrag, samt ett positivt finansnetto som bidrar till den positiva avvikelsen gentemot budget.

Centrala poster som genererar ett överskott mot budget är interna kapitalkostnader, ersättning för maxtaxan samt ej nyttjad budgetpost för lokalkostnader, vilket ger en sammanlagd avvikelse om 6 mnkr. De negativa avvikelserna mot budget utgörs inom centrala poster av pensioner om 5 mnkr med koppling till ändrat livslängdsantagande, oförutsedd verksamhet om 18 mnkr kopplat till utrangeringar i anläggningsregistret, samt lägre exploateringsvinster än budgeterat från sålda fastigheter om 2 mnkr.

Det finns positiva avvikelser från budget om 102 mnkr för skatteintäkter, samt

45 mnkr för generella statsbidrag och fastighetsavgift. En förklaring är att tillväxten i skatteunderlaget blev bättre än budgeterat. De finansiella intäkterna och kostnaderna visar positiv avvikelse från budget med sammanlagt 60 mnkr främst på grund av att marknadsvärdet på kommunens värdepapper har ökat under året.

Bild 5 Soliditet

procent, mnkr	2017	2018	2019	2020	2021
Soliditet	62,7 %	51,3 %	52,7 %	48,1 %	51,5 %
- inklusive pensioner inom linjen	27,7 %	23,2 %	26,3 %	23,1 %	29,7 %
Tillgångsförändring	191	458	61	51	281
Förändring av eget kapital	147,8	3,9	67,6	-92,7	234

Soliditet är ett mått på långsiktiga finansiella utrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med det egna kapitalet. Soliditeten, exklusive pensionsåtaganden inom linjen, uppgår för 2021 till 51,5 procent. Den faktiska soliditeten, inklusive pensionsåtaganden, uppgår till 29,7 procent. För 2021 återgår soliditeten till ett läge likt ett för kommunen normalt, vilket förklaras av de justeringar som gjordes mot eget kapital under 2020.

Bild 6 Skuldsättningsgrad

procent	2017	2018	2019	2020	2021
Total skuldsättningsgrad	37 %	49 %	47 %	52 %	48 %
varav avsättningsgrad	9 %	25 %	26 %	29 %	29 %
varav kortfristig skuldsättningsgrad	24 %	20 %	18 %	20 %	15 %
varav långfristig skuldsättningsgrad	5 %	4 %	3 %	3 %	4 %

Skuldsättningsgraden visar hur stor del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital. Långfristiga skulder består till 93,8 procent av periodiserade investeringsbidrag. Kommunen har inga långfristiga lån varken till banker eller kreditinstitut.

Bild 7 Kommunens intäkter

mnkr	2017	2018	2019	2020	2021
Verksamhetsintäkter	462	396	420	569	447
Skatteintäkter	1 894	1 911	1 973	1 998	2 122
Skatteuttag (%)	17,75	17,35	17,10	17,10	17,00

En viktig del vid bedömning av kommunens finansiella kapacitet är vilken potentiell möjlighet kommunen har att påverka sina intäkter. För kommunen utgör skatteintäkter 82,6 procent av kommunens samlade intäkter, vilket gör att förändringar i skattesatsen är en potentiell möjlighet för kommunen att påverka intäkterna.

Inför 2019 sänktes skattesatsen med 25 öre till 17,10 och denna nivå låg sedan kvar under 2020 för att sänkas ytterligare 10 öre 2021 till 17,0. För 2022 är skattesatsen återigen sänkt med 10 öre vilket ger en skattesats för 2022 på

16,90.

Bild 8 Likviditet ur ett riskperspektiv

procent, mnkr	2017	2018	2019	2020	2021
Balanslikviditet	220 %	213 %	236 %	220 %	296 %
Rörelsekapital	575	560	622	615	857

Ett positivt rörelsekapital anger att omsättningstillgångarna överstiger kortfristiga skulder, 2021 med 857 mnkr.

När det gäller risk ur ett kortsiktigt perspektiv är betalberedskapen i form av likviditet en viktig komponent och kommunens likviditet är god.

Bild 9 Ränterisker

procent	2017	2018	2019	2020	2021
Lån med rörlig ränta	0	0	0	0	0
Lån med bunden ränta	0	0	0	0	0

Eftersom kommunen inte har några banklån exponeras inte kommunen för någon ränterisk gällande lån.

Bild 10 Borgensåtagande

mnkr	2017	2018	2019	2020	2021
Borgensåtagande	3 190	3 325	3 270	3 293	3 293
varav inom koncernen	3 188	3 324	3 270	3 293	3 293

Av kommunens totala borgensåtaganden är merparten, över 99,99 procent, de kommunala bolagens, med fördelningen 87,5 procent för Armadakoncernen och 12,5 procent för Roslagsvattenkoncernen.

Bild 11 Pensionsskuld

mnkr	2017	2018	2019	2020	2021
Inom balansräkningen	221	244	276	307	347
Inom linjen	706	696	671	647	628
Totalt	927	941	947	954	975
varav återlänat till verksamheten	775	774	758	772	767

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning ska nyintjänade pensionsförmåner redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före 1998 ska redovisas under ansvarsförbindelser utanför balansräkningen. Denna del av pensionsskulden är viktig att betrakta ur ett riskperspektiv eftersom skulden löpande skall finansieras över resultaträkningen under de kommande femtio åren.

Kommunens totala pensionsskuld uppgår till 975 mnkr, varav 628 mnkr ligger inom linjen som ansvarsförbindelse. Det innebär således att 64 procent av pensionsskulden inte finns upptagen som en skuld i kommunens balansräkning.

Kommunen har ingen del av sitt pensionsåtagande tryggt i pensionsförsäkring eller i pensionsstiftelse. Däremot är 208 mnkr placerade i värdepapper för att finansiera kostnadstopparna under de år som belastas med högst kostnader. Resterande del av skulden, 767 mnkr, är återlånad till verksamheten, det vill säga finns inte reserverad i form av öronmärkta likvider.

Kommunens värdepappersportfölj för pensioner utgjordes på balansdagen av 45 procent nominella räntepapper och 55 procent aktier varav 28 procent svenska aktier och 72 procent utländska aktier. Under 2021 ökade värdet på portföljen i form av återinvesterad direktavkastning med 3,1 mnkr och marknadsvärdet ökade med 22,6 mnkr. Detta genererade en total ökning av värdet på portföljen under 2021 med 25,7 mnkr. Ursprungligen investerades 130,0 mnkr, vilket genererat en återinvesterad avkastning på 60 procent.

Bild 12 Finansiell målsättning, budgetfölsambet och prognossäkerhet

mnkr	Juni	Oktober	Bokslut
Produktionsutskottet	-15	-15	-20,6
Kommunfullmäktige	0,3	0,3	1,4
Kommunstyrelsen exkl PU	3,5	10	11,4
Förskole- och grundskolenämnden	3	14	14,8
Kultur- och fritidsnämnden	0	0	0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-3,2	-6	-6,2
Vård- och omsorgsnämnden	28	44	45,6
Byggnadsnämnden	2,5	3,5	4,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0	0,3	1,1
Tekniska nämnden	-5	-5	-6,1
Socialnämnden	-15,5	-15,5	-15,5
Total nämnderna	-1,4	30,6	30,1

Vid månadsuppföljningen per juni prognostiserade nämnderna ett underskott om -1,4 mnkr jämfört med budget för helåret. Vid prognosen i samband med oktober månadsuppföljning hade prognosen växlat till ett överskott om 30,6 mnkr. Helårsresultatet slutade på 30,1 mnkr jämfört med budget.

Bild 13 Känslighetsanalys

	Årseffekt
Skatteunderlagsförändring 1%	20,4
Förändring kommunalskatt med 1 kr	129
Nettokostnadsförändring med 1%	25
10 heltidstjänster	6

Yttre faktorer kan påverka kommunens ekonomi olika mycket och på olika sätt. Tabellen ovan visar ett urval av händelser och vilken helårseffekt de skulle

få på resultatet. För god ekonomisk beredskap behöver kommunen ha kännedom om vilken kostnadseffekt olika händelser kan få, för att därigenom skapa förutsättningar att kunna hantera riskerna.

1.7 Balanskravsresultat

tkr	2019	2020	2021
Arets resultat enligt Resultaträkningen	67 601	220 721	266 623
- reducering av samtliga realisationsvinster	0	0	0
+ justering för reavinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ justering för reaförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-45 482	-22 682	-59 171
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-12 417	45 482	
Arets resultat efter balanskravsjusteringar	9 702	243 521	207 451
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv (RUR)	0	-45 702	0
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv (RUR)	0	0	0
Arets balanskravsresultat	9 702	197 819	207 451

År	Händelse	Belopp	Ackumulerad avsättning
2012	Avsättning med	59 770	59 770
2013	Avsättning med	44 558	104 328
2014	Avsättning med	37 454	141 782
2015	Avsättning med	28 608	170 390
2016	Avsättning med	9 181	179 571
2017	Ingen avsättning	0	179 571
2018	Ingen avsättning	0	179 571
2019	Ingen avsättning	0	179 571
2020	Avsättning med	45 702	225 274
2021	Ingen avsättning	0	225 274

1.8 Väsentliga personalförhållanden

För att nå hög kvalitet i den kommunala servicen är en framgångsfaktor kommunkoncernens medarbetare och hur kommunen och de kommunala bolagen arbetar med personalfrågor. Omvärlden förändras och med den även förväntningar från invånare, främst avseende tillgänglighet, tekniska och individanpassade lösningar. Detta ställer krav på arbetsmiljö, personalfrågor och kompetensutveckling.

I följande avsnitt kommer både kommunkoncernen att behandlas (kommunorganisation tillsammans med bolagen Armada och Roslagsvatten) och kommunens tjänstemannaorganisation. Dessa kommer fortsättningsvis att benämnas kommunkoncernen/koncernen respektive Österåkers kommun/kommunen.

1.8.1 Antal anställda och årsarbetare

Medelantalet medarbetare i kommunkoncernen, beräknade som totalt arbetade timmar i förhållande till en årsarbetstid, uppgick 2021 till 1885.

Tabell 10: Medelantal medarbetare i Österåkers kommunkoncern (Årsarbetare)

	2020-12-31	2021-12-31
Antal årsarbetare tillsvidare	1 647	1 682
Antal årsarbetare tidsbegränsade	253	203
Summa anta årsarbetare	1 899	1 885

Inom Österåkers kommun ökade antalet medarbetare som är tillsvidareanställda med 14 personer och uppgick till 1759. Omräknat till heltidsanställningar motsvarade tillsvidareanställningarna 1507 årsarbetare, en ökning med 24 årsarbetare. Österåkers kommun har fortsatt arbetet med att använda de anställdas kompetens och resurser på bästa sätt, samt att strukturerat se över bemanning när personal slutar och genom behovsanalyser tillsätta de befattningar där det har identifierats ge bästa möjliga leverans av kvalitet till kommunens invånare och brukare. Detta har lett till att antalet tillsvidareanställningar ökat något i antal. Även antalet heltidsanställda ökar inom Österåkers kommun, i enlighet med intentioner i centralt tecknade kollektivavtal.

För Roslagsvatten ökade antalet anställda med 13 personer och uppgick till 174. Omräknat till heltidsanställningar motsvarade tillsvidareanställningarna 163 årsarbetare. Armada minskade antalet anställda med 1 och uppgick därmed till 12 anställda.

Tabell 11: Antal anställda medarbetare i Österåkers kommunkoncern

	2020	2021
Antal månadsavlönade tillsvidare	1906	1933
Antal månadsavlönade allmän viss-tid	305	261
Antal månadsavlönade vikariat	60	83
Antal anställda annan tidsbegränsad anställning	163	127
Antal anställda månadsavlönade	2434	2404

Fotnot: Tidigare år har Österåkers kommun rapporterat vilande anställningar. I år rapporteras enbart aktiva anställningar och siffror i tabeller kan därför avvika mot tidigare år.

Inom Österåkers kommun har andelen tidsbegränsade anställningar minskat under året, såväl till antal som omräknat till årsarbetare. Även antalet anställda med timlön har minskat till 944 personer under 2021, en minskning med 192 medarbetare från 2020. Detta går att härleda till pandemin och till att Österåkers kommuns hantering för att underlätta bemanningsbehovet har fluktuerat över åren. Annan tidsbegränsad anställning innefattar obehörig lärare, provanställning, samt anställning av pensionär över 68 år och har minskat som en effekt av såväl färre provanställda, som ett arbete med att öka behörigheten inom utbildningsområdet.

Inom Roslagsvatten har antalet tidsbegränsade ökat något, men från låga nivåer. Inom Armada återfinns inte någon anställd med en tidsbegränsad anställning.

Av den möjliga arbetstiden enligt avtal har Österåkers kommuns mertid utgjort 0,3 procent 2021 och övertid har utgjort 0,2 procent, det vill säga samma omfattning som 2020. Inom Roslagsvatten ökade både antalet mertid- och övertidstimmar under 2021. Mertiden uppgick till 431 timmar jämfört med 247 timmar 2020 och övertiden uppgick till 2895 timmar jämfört med 1735 timmar 2020. För Armada finns inte några uppgifter avseende 2021.

Tabell 12: Antal månadsavlönade per den 31 december 2020 och 2021 i kommunen

Nämnd	2020-12-31		2021-12-31	
	Antal	Procent	Antal	Procent
KSPU	1 497	80,13 %	1 462	76,60 %
KS*)	128	6,85 %	132	7,19 %
VON	44	2,35 %	42	2,28 %
BN	12	0,64 %	13	0,70 %
MHN	13	0,69 %	16	0,87 %
TN	31	1,65 %	34	1,85 %
SN	70	3,74 %	70	3,81 %
GVN	25	1,33 %	20	1,08 %
FGN	25	1,33 %	20	1,08 %
KFN	23	1,23 %	26	1,41 %

Fotnot: Exklusive vilande anställningar *) exklusive Produktionsförvaltningen

1.8.2 Könsfördelning, åldersfördelning och utbildningsnivå

Sett till alla månadsavlönade i kommunkoncernen är fördelningen av de anställda 74 procent kvinnor och 26 procent män under 2021, samma siffror som 2020. Detta är en avspeglning av den överrepresentation av kvinnor som finns inom kommunal och regional sektor. Den kommunala koncernen har en kraftig överrepresentation av kvinnor inom vård, omsorg och skola, medan det motsatta gäller inom områdena teknik, energi och fastighet där män är överrepresenterade. Könsfördelning på ledningsnivå inom de olika organisationerna i kommunkoncernen speglar detta, då fyra av sex förvaltningschefer inom Österåkers kommun vid årsskiftet var kvinnor och i de kommunala bolagen var båda de verkställande direktörerna män.

Antalet chefer i kommunkoncernen var vid årsskiftet 132 och det genomsnittliga antalet medarbetare varje chef hade fullt ansvar för var 18 medarbetare per chef. Av kommunkoncernens chefer var 73 procent kvinnor, en minskning från 77 procent 2020. Framförallt är det inom kommunen som antalet män med chefsposition ökat.

Medelåldern har sjunkit något inom Österåkers kommun de senaste åren. Den totala medelåldern för månadsavlönade tillsvidareanställda i Österåkers kommun 2021 var 45,9 år, jämfört med 46,4 år 2020. Kvinnor hade en medelålder om 46,9 år och män om 42,6 år. Inom Armada höjdes medelåldern från 51,9 år 2020 till 52,9 år 2021. Kvinnor hade en medelålder om 52,4 år och män om 53,8 år. Inom Roslagsvatten ligger medelåldern på en jämn nivå jämfört med 2020. 2021 var den totala medelåldern 44,7 år, där kvinnor hade en medelålder om 43,1 år och män om 45,6 år.

Personalomsättningen inom Österåkers kommun, alltså externa avgångar på egen begäran, inklusive pensionsavgångar, har minskat och uppgår 2021 till 9,67 procent att jämfört med 2020 då personalomsättningen var 10,3 procent. Pensionsavgångarna inom Österåkers kommun har minskat från 30 personer under 2020, till 25 personer under 2021. Att personalomsättningen fortsätter att sjunka inom Österåkers kommun härleds dels till arbetet med att öka trivsel på arbetsplatsen, dels till den osäkra arbetsmarknaden pandemin har medfört.

Inom Österåkers kommun pågår för närvarande en översikt av den framtida strategiska kompetensförsörjningen. Utifrån resultatet kan möjligheter skapas för att höja utbildningsnivån i organisationen. Under året avslutades arbetet med att vidareutbilda medarbetare inom vård och omsorgs verksamheter och på så sätt höja utbildningsnivån, och därigenom kvaliteten, inom vårdsektorn i de kommunala verksamheterna. Under 2022 planeras en utbildningssatsning i projektledning för medarbetare som arbetar inom administration.

Inom Roslagsvatten har antal utförda timmar för utbildning och kompetensutveckling ökat under 2021. Detta beror på pandemins påverkan under 2020 och att det under 2021 återgått till en mer normal nivå av nyttjade timmar på området. Under 2021 nyttjades 4886 timmar för kompetensutveckling.

1.8.3 Medarbetarundersökning

Österåkers kommun genomförde den årliga medarbetarundersökningen under november 2021 med fokus på frågor såsom ledarskap, arbetsmiljö, trivsel och kompetensutveckling. Undersökningen utgör ett viktigt underlag i kommunens årliga uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, utvärdering av samverkan, samt arbetet med aktiva åtgärder kopplat till diskrimineringslagen och likabehandling.

Samtliga tillsvidareanställda gavs möjlighet delta i undersökningen och 77 procent av medarbetarna valde delta. Årets undersökning visade att kommunen på övergripande nivå backat något inom vissa områden, men samtidigt bibehåller hög nivå inom flertalet andra områden. Österåkers kommuns styrkor sett till resultatet är att det genomgående är höga resultat inom samtliga undersökningsområden. Organisationen har exempelvis god kunskap om rutiner vid diskriminering och kränkande särbehandling, samt hur olyckor och tillbud rapporteras. Gällande SKR:s HME-frågor (hållbart medarbetarengagemang) har det kommunövergripande resultatet sjunkit något, även om resultatet fortsatt är gott, och organisationen behöver arbeta aktivt under kommande år med åtgärder och uppföljning främst inom områdena ledarskap och motivation. Sannolikt har pandemin haft en viss effekt på resultatet, vilket gör det extra viktigt att organisationen fortsätter att diskutera och analysera resultatet på respektive enhet. Varje verksamhet inom Österåkers kommun tar utifrån sitt resultat fram en handlingsplan för hur arbetet på enheten ska se ut framåt.

Roslagsvatten genomförde en medarbetarenkät under 2021 och 87 procent av medarbetarna deltog i enkäten. Det samlade utfallet visar på ett fortsatt gott resultat. Nästa steg i arbetet med medarbetarenkäten är att hålla workshops där resultatet presenteras och diskuteras på avdelningarna, där chef och medarbetare tillsammans tar fram en handlingsplan med relevanta åtgärder för att utveckla arbetsmiljön och öka säkerheten och trivseln på arbetsplatsen.

Armada genomförde inte någon medarbetarundersökning under 2021.

1.8.4 Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

En välfungerande kompetensförsörjning är avgörande för hur Österåkers kommun möter framtiden. Under 2020 togs en strategisk plan fram där det framgick att organisationen behöver arbeta aktivt, strategiskt och operativt med att skapa bästa möjliga förutsättningar för hållbara medarbetare som kan leverera service och stöd med god kvalitet till de som bor, verkar och vistas i kommunen. Under 2021 har ett arbete med att bryta ner planen på förvaltningsnivå pågått. De planer som har tagits fram processas vidare av HR-avdelningen för att skapa en samlad strategi för att nå rätt kompetens. I Österåkers kommun är den stora utmaningen att rekrytera behörig personal inom fritidshem och till vissa lärartjänster inom utbildningsområdet. Även viss kompetens inom samhällsbyggnadsförvaltningen är svår att rekrytera.

I och med pandemin har trenden avseende minskad personalomsättning fortsatt. På utannonserade tjänster har det under 2021 varit ett högre söktryck än

vanligt, vilket ger möjlighet att rekrytera kompetens som kommunen tidigare haft svår att få tag i.

Armada och Roslagsvatten har inte rapporterat in några specifika bristyrken eller svårigheter med att nå rätt kompetens.

1.8.5 Sjukfrånvaro

Tabell 13: Sjukdagar per anställd

	2018	2019	2020	2021	Kvinnor, 2021	Män, 2021
KSPU	14,46	18,17	26,63	19,51	16,4	3,1
KS*	10,44	9,92	12,79	5,38	3,95	1,43
VON	16,12	16,87	31,38	6,33	5,87	0,46
BN	19,21	7,64	7,41	21,02	11,73	9,29
MHN	5,85	9,26	29,26	21,72	13	8,71
TN	15,13	19,11	10,35	9,24	8,03	1,2
SN	12,76	16,49	29,96	12,28	9,5	2,77
GVN	14,33	6,26	9,08	11,75	10,4	1,35
FGN	14,33	6,26	9,08	11,75	10,4	1,35
KFN	15,25	6,25	5,89	3,26	3,26	0
Österåkers kommun	14,17	17,07	24,9	17,41	14,51	2,9
Armada		7,2	8,4			
Roslagsvatten		8,42	10,55	11,88	16,32	8,31
Totalt Kommun koncernen		32,69	43,85			

*) exklusive Produktionsförvaltningen

Pandemins påverkan är tydlig sett till skillnaden i antal sjukdagar för den kommunala koncernen mellan 2019 och 2020. Under 2021 avtog smittspridningen något, vilket visar sig i antalet minskade sjukdagar inom de flesta förvaltningar. För Roslagsvatten har antalet sjukdagar istället ökat under 2021 mot föregående år. För Armada saknas uppgifter om antal sjukdagar för 2021, men den procentuella sjukfrånvaron har sjunkit och den totala sjukfrånvaron under 2021 var 0,8 procent jämfört med 3,4 procent 2020. När samhället återgår till ett mer normalt läge avseende restriktioner och smittspridning kommer arbetet med att minska antalet sjukdagar i organisationen att återupptas och intensifieras.

Tabell 14: Sjukfrånvaro uppdelat på kön och ålder, samt kort och lång sjukfrånvaro

	2020	2021
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	8,60 %	7,50 %
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	38,40 %	40,50 %
Sjukfrånvaro för kvinnor	9,00 %	8,00 %
Sjukfrånvaro för män	7,00 %	5,80 %
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	11,10 %	8,90 %
Sjukfrånvaron i åldrarna 30-49 år	8,60 %	7,40 %
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	7,30 %	7,30 %

Fotnot: Redovisningen följer SKR:s definierade nyckeltal för sjukfrånvaro och avser Österåkers kommun.

För Österåkers kommun har den totala sjukfrånvaron minskat under 2021 jämfört med 2020. Dock är det en bit kvar till nivån före pandemin; 2019 var sjukfrånvaron 6,7 procent.

Minskningen gällande sjukfrånvaron 2021 gäller samtliga åldersgrupper, förutom i åldrarna 50 år eller äldre där den ligger på samma nivå som föregående år. Sett till kön är minskningen likvärdig. En viss ökning ses gällande den sjukfrånvaro som är 60 dagar eller mer, vilket kan härledas till att den korta sjukfrånvaron sjönk under 2021 och då utgör den längre sjukfrånvaron en större andel av den totala sjukfrånvaron.

Det är fortsatt totalt sett högre nivåer gällande sjukfrånvaron än önskvärt, men detta kopplas till pandemin och rekommendationerna att vara hemma vid minsta symptom. Det pågår fortsatt ett nära arbete med varje chef för att analysera sjukfrånvaron och arbeta för friskare arbetsplatser. Då pandemin har begränsat arbetet med den korta sjukfrånvaron har fokus under året istället legat på att få långtidssjuka i arbete. Resultatet av detta arbete går ännu inte att se i statistiken, men förhoppningen är att arbetet ska ge effekt och resultat på längre sikt.

En viktig del i att arbeta för friska arbetsplatser är att höja nyttjandet av friskvårdsbidraget och att uppmuntra till rörelse och aktivitet. Under året har även ett flertal arbeten med rörelseinspiration initierats. Friskvårdsbidraget i Österåkers kommun har nyttjats till 77 procent mot 71 procent 2020, en ökning från föregående år. Detta härleds dels till det arbete som pågått de senaste åren där kommunen uppmuntrar till rörelse, dels till att pandemin inte var lika intensiv som året innan och att möjligheten att nyttja friskvårdsförmåner därmed varit bättre.

1.8.6 Personalstöd

Under året har 3 procent av de anställda i Österåkers kommun använt tjänsten personalstöd via extern leverantör. Österåkers kommun har under året informerat mer om det stöd som finns att tillgå, men trots detta har antalet kontakter med den externa leverantören minskat. Ett utvärderingsarbete har påbörjats tillsammans med fackliga parter för att se över om förmånen kan omvärderas eller om det finns en annan förmån som är mer träffsäker i vad medarbetarna i Österåkers kommun behöver inom detta område.

1.8.7 Arbetsskador

För Österåkers kommun har antalet rapporterade fall gällande tillbud och olycksfall ökat under 2021. En del av ökningen härleds till det aktiva arbetet som fortgår för att informera om hur och varför dessa anmälningar ska rapporteras i det system Österåkers kommun använder. Ökningen kan även härledas till pandemin, som har medfört krav på att rapportera tillbud i det fall en medarbetare har exponerats för smitta på arbetsplatsen. Likt tidigare år kommer de flesta anmälningar från produktionsförvaltningen där även majoriteten av de anställda arbetar. Tabellen avser Österåkers kommun.

Tabell 15: Arbetsskador 2020 och 2021

	2020	2021
Tillbud	213	320
Olycksfall	126	149
Färdolycksfall	5	14
Arbetssjukdomar	2	3

1.9 Förväntad utveckling

Österåkers kommun växer. De påbörjade infrastrukturella förändringarna i kommunens centralort är ett led i kommunens åtagande gällande Roslagsbanans utbyggnad, om att verka för cirka 7000 nya bostäder och arbetsplatser fram till 2035. Fortsatta investeringsplaner föreligger alltså och kommunen ska ta i beaktande att investeringskostnader kommer att uppstå innan kommunen kan tillgodoräkna sig skatteintäkter från nya invånare. Efter slutförd investering ska till exempel flera nybyggda anläggningar förvaltas, både för daglig drift och för att bibehålla värdet.

2 Resultaträkning

(Mnkr)	KOMMUNEN			KONCERNEN		
	Not	Utfall 2021	Utfall 2020	Not	Utfall 2021	Utfall 2020
Verksamhetens intäkter	3	447,4	568,5	4	927,0	951,2
varav jämförelsestörande in- täkter	5	26,9	150,3	6	140,5	169,0
Verksamhetens kostnader	7	-2 760,2	-2 663,0	8	-2 957,0	-2 838,0
varav jämförelsestörande kostnader	9	-21,6	-0,1	10	-25,2	-4,1
Av- och nedskrivningar	11	-40,6	-32,8	12	-188,3	-150,0
Verksamhetens netto- kostnader		-2 353,4	-2 127,3		-2 218,3	-2 036,7
Skatteintäkter	13	2 121,7	1 997,8	14	2 121,7	1 997,8
Generella statsbidrag och utjämning	15	440,1	362,2	16	440,3	362,2
Verksamhetens resul- tat		208,5	232,8		343,7	323,3
Finansiella intäkter	17	78,9	23,6	18	68,1	12,9
Finansiella kostnader	19	-20,7	-35,6	20	-45,9	-65,3
Resultat efter finansi- ella poster		266,6	220,7		365,8	270,9
Extraordinära poster		0,0	0,0		0,0	0,0
Årets resultat	21	266,6	220,7	22	365,8	270,9

3 Balansräkning

(Mnkr)	KOMMUNEN			KONCERNEN		
	Not	2021-12-31	2020-12-31	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	23	3,9	5,6	24	3,9	5,6
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader, tekn. anläggningar	25	1 202,4	1 054,0	26	4 528,8	4 463,5
Maskiner och inventarier	27	18,5	16,0	28	78,9	31,3
Övriga materiella anläggningstillg.	29	206,0	239,2	30	1 016,4	887,9
Finansiella anläggningstillgångar						
Värdepapper, aktier och andelar	31	124,6	125,0	32	79,8	80,1
Bostadsrätter		7,4	7,4		7,4	7,4
Långfristiga fordringar		4,8	4,8		9,3	8,2
Summa anläggningstillgångar		1 567,7	1 452,0		5 724,5	5 484,0
Bidrag till infrastruktur	33	7,5	7,9	34	7,5	7,9
Omsättningstillgångar						
Förråd		0,0	0,0		0,7	0,8
Exploateringstillgångar		105,3	67,5		105,3	67,5
Kortfristiga fordringar	35	306,3	232,0	36	337,9	279,3
Kortfristiga placeringar	37	687,6	621,4	38	687,6	621,4
Kassa och bank		194,6	206,9		301,6	304,8
Summa omsättningstillgångar		1 293,8	1 127,8		1 433,1	1 273,8
SUMMA TILLGÅNGAR		2 869,1	2 587,7		7 165,2	6 765,7
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Årets resultat		266,6	220,7		365,8	270,9
Resultatutjämningsreserv		225,3	179,6		225,3	179,6
Övrigt eget kapital		986,8	844,0		1 251,0	1 053,8
Summa eget kapital	39	1 478,7	1 244,3	40	1 842,1	1 504,4
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner	41	307,0	268,6	42	308,3	270,0

Övriga avsättningar	43	533,0	493,7	44	566,8	524,0
Summa avsättningar		840,0	762,3		875,1	794,0
Skulder						
Långfristiga skulder	45	113,7	68,8	46	3 572,0	3 540,2
Kortfristiga skulder	47	436,6	512,3	48	903,3	927,1
Summa skulder		550,3	581,1		4 475,3	4 467,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 869,1	2 587,7		7 192,5	6 765,7
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser	49	628,0	647,5	50	628,0	647,5
Borgensåtaganden	51	3 292,7	3 292,7	52	0,1	0,1
Övr ansvarsförbindelser	53	123,3	140,3	54	109,8	134,6

4 Finansieringsanalys

(Mnkr)	KOMMUNEN			KONCERNEN		
	Not	2021	2020	Not	2021	2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat		266,6	220,7		365,8	270,9
Justering för av- och nedskrivningar		40,6	32,8		188,3	150,0
Justering för pensionsavsättningar		44,7	30,3		43,6	30,2
Justering för övr avsättningar		39,3	75,7		39,3	80,8
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	55	-32,2	-313,4	56	-32,2	-313,4
Medel från verksamheten före förändringen av rörelsekapital		359,0	46,1		604,9	218,5
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-140,5	22,5		-161,2	62,0
Ökning/minskning kortfristiga skulder		0,0	0,0		0,1	0,0
Ökning/minskning förråd och lager		-75,7	53,8		-50,5	63,3
Ökning/minskning övr omsättningstillgångar		-37,8	58,6		-30,3	58,6
Medel från den löpande verksamheten		105,0	181,0		363,0	402,4
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-156,8	-432,3		-621,2	-721,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,0	0,0		92,7	0,0
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		0,1	-3,0		0,1	-3,0
Försäljning av immateriella anläggningstillg.		0,0	0,0		0,0	0,0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		0,4	0,0		0,3	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0		99,0	0,0
Investeringsbidrag		76,6	10,7		76,8	10,7
Medel från investeringsverksamheten		-79,7	-424,6		-352,3	-713,3
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Ökning/minskning av långfristig skuld	57	-38,0	399,8	58	-22,2	475,3

Ökning/minskning av långfristiga placeringar		0,0	-28,0		0,0	-30,0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		0,4	0,0		3,1	-0,3
Ökning/minskning fritt eget kapital	59	0,0	0,0	60	5,1	0,0
Medel från finansieringsverksamheten		-37,6	371,9		-13,9	445,0
ÅRETS KASSAFLÖDE						
Summa av årets kassaflöde		-12,3	128,3		-3,2	134,2
Likvida medel vid årets början		206,9	78,5		304,8	170,6
Likvida medel vid periodens slut		194,6	206,9		301,6	304,8

Fotnot: Finansieringsanalysens uppställning skiljer sig i viss mån från uppställningen i föregående års årsredovisning. För att möjliggöra jämförelse mellan åren har värden för 2020 omräknats till nuvarande uppställning.

5 Noter

5.1 Not I Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

5.1.1 Pensionsskuld

Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den samlade pensionsskulden återfinns under två rader i balansräkningen: avsättningar för pensioner och kortfristiga skulder, samt i under raden ansvarsförbindelse. Ansvarsförbindelsen ligger utanför balansräkningen enligt den så kallade blandmodellen.

Kommunen beslutade 1998 att årligen betala hela det årliga intjänandet av pensionen för individuell avsättning. Därav finns de pensionsförpliktelser som har tjänats in av arbetstagare och pensionstagare före 1998 som en ansvarsförbindelse. Ansvarsförbindelsen räknas årligen upp enligt fastställt index och reduceras med årets utbetalningar till pensionstagarna. Samtliga pensionsskulder är beräknade utifrån SKR:s beräkningsprinciper för pensioner.

Sedan 2014 har även pensioner avseende förtroendevalda beräknats årligen och ingår i räkenskaperna.

5.1.2 Semesterlöneskuld

De anställdas fordran på kommunen i form av intjänad semester, samt ej kompenserad övertid, har skuldbokförts som kortfristig skuld. Skulden baseras på konstaterat utfall vid respektive bokslut.

5.1.3 Anläggningstillgångar

Från 2010 har investeringsbidrag av större värde balanserats separat och anläggningstillgångarna upptas till bruttoanskaffningsvärde. Som större värde används 1,0 mnkr som riktvärde. Offentliga investeringsbidrag periodiseras över anläggningarnas ekonomiska livslängd. Investeringsbidrag som inte erhålls från det offentliga resultatförs i enlighet med gällande regelverk.

Det bokförda värdet utgörs av anskaffningsvärdet minskat med planmässiga avskrivningar. Som gränsvärde för att klassas som investering används ett prisbasbelopp. Inom immateriella tillgångar finns dels internt upparbetade tillgångar i form av kartdatabas, dels externt förvärvade tillgångar i form av olika IT-system.

Från 2017 är anläggningsreskontra med systemstöd tagen i bruk.

5.1.4 Komponentredovisning

Under 2015 färdigställdes arbetet med att dela upp större befintliga anläggningar på väsentliga komponenter. Som gränsvärde för större anläggningar användes 1,0 mnkr. Vid arbetet med att dela upp äldre anläggningar i komponenter användes fördelningsnycklar framräknade av samhällsbyggnadsförvaltningen. För unika anläggningar gjordes separata bedömningar. Sedan 2015 har nyanskaffningar delats upp på komponenter vid aktivering. Separata bedömningar ligger till grund för fördelning på komponenter för alla anläggningar från 2015.

Komponentredovisning har också fullt ut genomförts i koncernen.

5.1.5 Exploateringstillgångar

Under 2020 gjordes en omfattande kvalitetssäkring gällande kommunens exploateringstillgångar. Balanserade värden som inte motsvarade faktiska exploateringsfastigheter rättades, antingen mot eget kapital eller genom omklassificering till anläggningstillgång.

Det innebär att icke avslutade investeringar i form av exploateringsfastigheter återfinns i balansräkningen som pågående arbete under posten Övriga materiella

5.1.6 Avskrivningar

Avskrivning påbörjas samma månad som en anläggning tagits i bruk.

Avskrivningstider beräknas utifrån den aktuella anläggningstillgångens uppskattade ekonomiska livslängd. För anläggningar av ett större värde (över 1,0 mnkr) som innehåller olika komponenter med olika ekonomisk livslängd görs en uppdelning där varje komponent skrivs av separat.

Rak avskrivning tillämpas. Följande avskrivningstider tillämpas om inte det enskilda fallet föranleder någon avvikelse:

- Internt upprättade kartor – 3 år
- Licenser för förvärvade system – avtalstiden
- Investeringar i gator och vägar – individuella bedömningar, dock längst 60 år
- Inventarier i kontors- respektive verksamhetsmiljö – 10 år/5 år
- Investeringar i IT-hårdvara – 3 år
- Konst och mark skrivs inte av

5.1.7 Sammanställd redovisning

För koncernen ingår Österåkers kommun, Armada Fastighets AB (100 %) samt Roslagsvatten AB (43,9 %) i den sammanställda redovisningen.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. I enlighet med den proportionella konsolideringen

har endast ägda andelar av räkenskapsposterna för de kommunala ej helägda företagen tagits in i koncernredovisningen. Vid konsolidering har de civilrättsliga underkoncernernas bokslut används enligt alternativregeln i Rekommendationen om sammanställd redovisning. Inom koncernen förekommer handel mellan bolagen. Eliminering av intäkter och kostnader samt fordringar och skulder har gjorts för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi. Utöver detta har även övriga kända transaktioner såsom utdelningar, innehav av aktier och dylikt eliminerats.

5.1.8 Leasing

Finansiella leasingavtal förekommer inte inom kommunen.

Operationella leasingavtal med avtalsperiod om upp till 36 månader förekommer gällande datorer, kopiatorer samt bilar. Tidigare år har hyresavtal med extern motpart tagits upp som ansvarsförbindelse. Från 2015 har även hyresavtal med kommunägda fastighetsbolaget Armada noterats i underlaget. I underlaget finns dock endast externa avtal med, då samtliga hyresavtal med Armada omfattar maximalt 3 år. Som ansvarsförbindelse finns nuvärdet av framtida hyresåtaganden gällande lokaler oavsett hyresvärd där avtalstiden överstiger 3 år.

5.1.9 Skatteintäkter

Skatteintäkterna för bokslutsåret periodiseras enligt SKR:s decemberprognos i enlighet med RKR 4.2. Slutavräkningen för året före bokslutsåret bokförs enligt slutreglering i januari i bokslutsåret.

5.1.10 Avsättningar

I balansräkningen finns avsättning för pensioner, avsättning för uppskjuten skatteskuld samt en avsättning för kommunens åtagande inom ramen för Sverigeförhandlingen gällande Roslagsbanans utbyggnad. Kommunens bedömning är att dessa avsättningar lever upp till definitionen av begreppet avsättning.

Avsättning för pensioner

Samtliga pensionsskulder som ingår i avsättning för pensioner är beräknade utifrån SKR:s beräkningsprinciper för pensioner.

Sverigeförhandlingen

Avsättningen för kommunens medfinansiering gällande Roslagsbanans utbyggnad som en del av Sverigeförhandlingen avser utbetalningar som kommer verkställas till Storstockholms lokaltrafik. Förpliktelsen kommer att fortleva under en lång tidsperiod. Utbetalningarna har dock redan påbörjats i liten skala och följer en angiven en utbetalningsplan.

Avsättningen innehåller förutom utbetalningarna även en avtalad riskpremie, samt en del som avser diskontering av framtida utbetalningar.

Avsättning till medfinansiering gällande Roslagsbanans utbyggnad är värderad till överenskommet belopp med tillägg för en avtalad riskpremie. Riskpremien

ska erläggas av kommunen om det krävs för projektets finansiering. Kommunens bedömning i dagsläget är att riskpremien med allra största sannolikhet kommer behöva erläggas.

Den årliga indexuppräkningshanteringen hanteras som en finansiell kostnad och ingår därmed inte i avsättningen.

5.1.11 Osäkra kundfordringar

I bokslutet har reserv för osäkra kundfordringar gjorts omfattande 100 procent av de fordringar som är äldre än 6 månader.

5.1.12 Avgångsvederlag

Avtal om avgångsvederlag kostnadsförs vid avtalsstillfället oavsett utbetalningstidpunkt förutsatt att ingen annan motprestation krävs av den anställde mer än att anställningen upphör.

5.1.13 Kortfristiga placeringar

De medel som kommunen under 2012 med hjälp av Söderberg & Partners har placerat för kommande pensionskostnader klassas som en värdepappersportfölj. Under 2014 investerades dessutom 300 mnkr i separat portfölj för överlikviditet. Denna utökades under 2017 med ytterligare 100 mnkr. Bokföringsmässigt är respektive portfölj uppdelad på anskaffningsvärde, det vill säga ursprungligt anskaffningsvärde samt anskaffningsvärde i samband med återinvesterad utdelning, ränta och värdereglering.

Portföljerna värderas till marknadsvärde på balansdagen enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Den orealiserade värdestegringen är bokförd som värdereglering enligt ovan.

För finansiella instrument värderade till verkligt värde, det vill säga marknadsvärde, har börskursen på balansdagen använts. Marknadsvärde, anskaffningsvärde och orealiserade värdestegringar redovisas i not Kortfristiga placeringar.

5.1.14 Justeringar av eget kapital

Under 2020 gjordes omfattande rättningar av tidigare års bokslut med syfte att anpassa kommunens redovisning till nu gällande regelverk. Rättningarna är redovisningsmässigt utförda per 1 januari 2020 och gjordes mot kommunens egna kapital. Rättelserna har avsett hanteringen av beslutat bidrag till utbyggnaden av Roslagsbanan inom ramen för Sverigeförhandlingen, hantering av statsbidrag ifrån Migrationsverket samt kommunens redovisningsrutiner kring exploateringsredovisning.

Ytterligare förändringar i den redovisningsmässiga hanteringen av avsättningen har tillkommit under 2021, innebärandes att avsättningarna för framtida betalningar ska nuvärdesberäknas. Den effekt som nuvärdesberäkningen inneburit för åren 2016-2020 har bokförts mot eget kapital.

5.1.15 Avvikelse från rekommendationer

Tidigare avvikelser ifrån rekommendationer rättades 2020, se avsnitt Direktbokning mot eget kapital. Däremot har vissa jämförelsetal inte omräknats på grund av svårigheterna med att fastställa hur mycket av rättat belopp som hänför sig till respektive historiskt år.

Gällande kommunens hyreskontrakt finns uppgift i not till ansvarsförbindelse inom linjen i balansräkningen om de hyreskontrakt som överstiger tre år i enlighet med gällande rekommendation. För kommunens hyreskontrakt som understiger eller precis uppgår till tre år saknas systemstöd, vilket gör att information kring dessa i dagsläget inte går att specificera.

5.1.16 Drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad

Allmänt

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att Kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till Kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet och investeringar. Kommunfullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna.

Verksamhetsplan och budget beslutas av Kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår. Nämnderna och Kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina respektive ansvarsområden.

Driftsredovisning

Driftsredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Driftsredovisningen följer Kommunfullmäktiges beslutade budget enligt *Direktiv och anvisningar till budget 2021, plan 2022-2023* (KS2020/0126), samt *Budget 2021, Verksamhetsplan 2021-2023* (KS2020/0202).

Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Investeringsredovisningen följer Kommunfullmäktiges beslutade budget enligt *Budget 2021, Verksamhetsplan 2021-2023* (KS2020/0202) och *Budget 2022, Verksamhetsplan 2022-2024* (KS2021/0266).

5.1.17 Drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

Driftsredovisningen bör, med eller utan justering, summeras i resultaträkningens poster verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader. På samma sätt bör investeringsredovisningen, med eller utan justering, summeras i finansieringsanalysens poster för investeringar i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar.

I årsredovisningen 2020 anpassades årsredovisningen till nya regelverk kring den redovisningsmässiga hanteringen av kommunens drifts- och investeringsredovisning. De praktiska tillämpningarna har implementerats i redovisningen

under 2021. Omformning av strukturen för drifts- och investeringsredovisningen uppställning i årsredovisningen kvarstår.

Poster som i det löpande arbetet inte finns i driftsredovisningen är bland annat skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning och finansiella intäkter, därtill hanteras personalkostnader och kapitalkostnader i driftsredovisningen genom kalkylmässiga beräkningar. Det medför att med nuvarande struktur finns koppling mellan driftsredovisningen och resultaträkningen enbart i posten årets resultat, vilket gör att det i driftsredovisningen saknas summeringsposter för verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader.

I investeringsredovisningens struktur visas både likviditetspåverkande och ej likviditetspåverkande poster tillsammans vilket gör att kopplingen mellan investeringsredovisningen och finansieringsanalysen investeringsrelaterade poster är svag.

För både drifts- och investeringsredovisningen innebär det att under året löpande rapporteringsmetoder i större grad måste integreras med löpande månadsuppföljningar för att drifts- och investeringsredovisningen struktur ska kunna kompletteras med de delsummeringar som visar på kopplingen till resultaträkningen respektive finansieringsanalysen.

5.2 Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Under 2020 förändrade kommunen den bedömda livslängden på de olika komponenter som utgör anläggningstillgångar. Den komponent som utgör markarbete och underlag till exempelvis gator och vägar, bedöms numera som värdebeständig och utgör därmed inte underlag för avskrivningar.

Vidare görs årligen en bedömning för att avgöra vilka poster inom resultaträkningen som ska specificeras som jämförelsestörande intäkter eller jämförelsestörande kostnader. Generellt gäller att beloppen ska vara så stora att de utgör en av förklaringarna till avvikelse mot budgeterat resultat. Under flera år har försäld exploateringsmark samt gatukostnadsersättningar, vilka inte budgeterats, klassats som jämförelsestörande poster.

5.3 Not 3-57

Not 3

Verksamhetens intäkter	2021	2020
Försäljningsintäkter	1,1	3,6
Gatukostnadsersättningar	26,9	150,3
Övriga taxor och avgifter	136,4	132,2
Hyror och arrenden	25,3	-18,0
Bidrag och ersättningar från staten	1,4	1,9
Övriga bidrag	205,1	217,2
Försäljning av verksamhet	47,8	33,4
Försäljning av exploateringsfastigheter	0,0	24,0
Försäljning av anläggningstillgångar	3,4	24,0
Summa	447,4	568,5

Not 4

Koncernens intäkter	2021	2020
Österåkers Kommun	447,4	568,5
Armada-koncernen	434,0	356,5
Roslagsvatten (ägd andel)	228,1	204,6
Elimineringar	-182,6	-178,4
Summa	927,0	951,2

Not 5

Jämförelsestörande intäkt	2021	2020
Exploateringsinkomst vid avyttring av mark	0,0	24,0
Gatukostnadsersättningar	26,9	126,3
Försäld fastighet	0,0	0,0
Summa	26,9	150,3

Not 6

Koncernens jämförelsestörande intäkt	2021	2020
Exploateringsinkomst vid avyttring av mark	14,5	24,0
Gatukostnadsersättning	26,9	126,3
Försäld fastighet inom Armadakoncernen	99,1	18,7
Summa	140,5	169,0

Not 7

Verksamhetens kostnader	2021	2020
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	1 007,9	971,2
Pensionskostnader	131,9	121,2
Lämnade bidrag	50,2	52,5
Köp av huvudverksamhet	1 152,7	1 108,5
Lokal- och markhyror	185,7	183,1
Fastighetskostnader	32,5	35,7
Material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	177,7	190,7
Anskaffningskostnad för-såld exploateringsfastighet	21,6	0,1
Summa	2 760,2	2 663,0

Not 8

Koncernens kostnader	2021	2020
Österåkers Kommun	2 760,2	2 663,0
Armada-koncernen	184,6	185,5
Roslagsvatten (ägd andel)	194,7	167,8
Elimineringar	-182,5	-178,4
Summa	2 957,0	2 838,0

I verksamhetens kostnader ingår upplösning av infrastrukturella bidrag samt räkenskapsrevision enligt nedan.

Upplösning av infrastrukturella bidrag

Projekt Breddning av väg 276	0,7	0,4
Projekt Roslagsbanans förlängning	0,8	0,7
Belopp i verksamhetens kostnader	1,5	1,1

Räkenskapsrevision

Kostnad för räkenskapsrevision	0,8	1,3
Belopp i verksamhetens kostnader	0,8	1,3

Not 9

Jämförelsestörande kostnad	2021	2020
Exploateringskostnader knutna till markförsäljning	21,6	0,1
Utrangerade komponenter	0,0	0,0
Summa	21,6	0,1

Not 10

Koncernens jämförelsestörande kostnad	2021	2020
Exploateringskostnader knutna till markförsäljning	21,6	0,1
Utrangerade komponenter inom Armada-koncernen	3,6	4,0
Summa	25,2	4,1

Not 11

Av- och nedskrivningar	2021	2020
Immateriella anläggnings- tillg	2,1	1,8
Fastigheter och anlägg- ningar	34,6	26,3
Maskiner och inventarier	3,9	4,8
Nedskrivning	0,0	0,0
Summa	40,6	32,8

Not 12

Koncernens av- och nedskrivningar	2021	2020
Immateriella anlägg- ningstillg	3,0	2,7
Fastigheter och anlägg- ningar	145,7	135,3
Maskiner och inventa- rier	12,1	12,0
Nedskrivning	27,5	0,0
Summa	188,3	150,0

Av genomförda nedskrivningar avser 6,9 mnkr nedskrivning till marknadsvärde gällande vindkraftsverk, och 20,6 mnkr avser nedskrivning av bostadsmoduler för nyanlända uppförda med temporärt bygglov.

Not 13

Skatteintäkter	2021	2020
Allmän kommunalskatt	2 061,0	2 041,2
Prel slutavräkning föreg år	7,5	-10,9
Prel slutavräkning innev år	53,2	-32,5
Summa	2 121,7	1 997,8

Not 14

Koncernens skatteintäkter	2021	2020
Allmän kommunalskatt	2 061,0	2 041,2
Prel slutavräkning fö- reg år	7,5	-10,9
Prel slutavräkning in- nevev år	53,2	-32,5
Summa	2 121,7	1 997,8

Not 15

Statsbidrag och utjä- mning	2021	2020
Inkomstutjämnning	74,5	40,0
LSS-utjämnning	9,9	11,3
Kommunal fastighetsavgift	105,5	102,2
Regleringsavgift/bidr	138,5	46,5
Kostnadsutjämnning	88,4	70,0
Generella statsbidrag	23,3	92,2
Summa	440,1	362,2

Not 16

Koncernens statsbi- drag och utjämnning	2021	2020
Inkomstutjämnning	74,5	40,0
LSS-utjämnning	9,9	11,3
Kommunal fastighets- avgift	105,5	102,2
Regleringsavgift/bidr	138,5	46,5
Kostnadsutjämnning	88,4	70,0
Generella statsbidrag	23,5	92,2
Summa	440,3	362,2

Not 17

Finansiella intäkter	2021	2020
Ränteintäkter	2,6	1,8
Realiserade vinster	5,8	10,6
Orealiserade vinster	59,2	0,0
Borgensavgift	11,1	11,0
Övriga finansiella intäkter	0,2	0,2
Summa	78,9	23,6

Not 18

Koncernens finansiella intäkter	2021	2020
Ränteintäkter	2,6	1,8
Realiserade vinster	5,8	10,6
Orealiserade vinster	59,2	0,0
Borgensavgift	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,5	0,5
Summa	68,1	12,9

Not 19

Finansiella kostnader	2021	2020
Räntor på lån	0,0	0,0
Räntor på pensions-skuld	4,6	2,6
Realiserade förluster	0,2	7,3
Orealiserade förluster	0,0	22,8
Övriga finansiella kostnader	16,0	2,9
Summa	20,7	35,6

Not 20

Koncernens finansiella kostnader	2021	2020
Räntor på lån	25,1	29,2
Räntor på pensions-skuld	4,6	2,6
Realiserade förluster	0,2	7,3
Orealiserade förluster	0,0	22,8
Övriga finansiella kostnader	16,0	3,4
Summa	45,9	65,3

Not 21
Särredovisningar

Inga särredovisningar upprättas inom kommunen eftersom affärsverksamhet som behöver särredovisas enligt lag bedrivs i bolagsform.

Not 22
Koncernens särredovisningar

I koncernen redovisas VA-verksamhet samt renhållning inom ramen för Roslagsvattens bokslut

Not 23

Immateriella anläggningstillgångar	2021	2020
Ingående värde	5,6	4,4
Nyinvesteringar	0,7	3,0
Avyttring	-0,3	-1,8
Avskrivningar	-2,1	0,0
Utgående värde	3,9	5,6
Ursprungligt anskaffningsvärde	20,3	20,5
Akkumulerade avskrivningar	-16,4	-14,9
Bokfört värde	3,9	5,6

Egenutvecklade immateriella anläggningstillgångar avser uppbyggnad av kartdatabas. För denna tillämpas linjär avskrivning med nyttjandeperiod av 3 år.

Förvärvade immateriella anläggningstillgångar avser licens för kommunens ekonomisystem. Linjär avskrivning tillämpas med nyttjandeperiod 12 år, pga att avtalsperioden är 12 år.

Ett prisbasbelopp används som gräns för väsentlig värde.

Beräknad genomsnittlig nyttjandeperiod är 4,2 år.

Not 24

Koncernens immateriella anläggningstillgångar	2021	2020
Ingående värde	5,6	4,4
Nyinvesteringar	0,7	3,0
Avyttring	-0,3	-1,8
Avskrivningar	-2,1	0,0
Utgående värde	3,9	5,6
Ursprungligt anskaffningsvärde	21,4	21,5
Akkumulerade avskrivningar	-17,5	-15,9
Bokfört värde	3,9	5,6

Not 25

Mark, byggnader, tekn. anläggningar	2021	2020
Ingående värde	1 054,0	706,5
Nyinvesteringar	220,0	373,7
Avyttring	-70,1	-26,3
Avskrivningar	-34,5	0,0
Omklassificering	33,2	0,0
Utgående värde	1 202,4	1 054,0
Ursprungligt anskaffningsvärde	1 517,5	1 404,7
Ackumulerade avskrivningar	-315,1	-350,7
Bokfört värde	1 202,4	1 054,0

Tillgångarna värderas till anskaffningsvärde minskat med planenliga avskrivningar. Vid bedömning av nyttjandeperiod görs en uppskattning av anläggningens ekonomiska livslängd utifrån de förutsättningarna den specifika anläggningen har. Linjär avskrivning tillämpas.

Ett prisbasbelopp används som gräns för väsentlig värde.

Beräknad genomsnittlig nyttjandeperiod är 30,7 år

Not 26

Koncernens mark, byggnader, tekn. anläggningar	2021	2020
Ingående värde	4 463,5	3 982,5
Nyinvesteringar	425,8	621,5
Avyttring	-249,9	-140,5
Avskrivningar	-143,7	0,0
Omklassificering	33,2	0,0
Utgående värde	4 528,8	4 463,5
Ursprungligt anskaffningsvärde	6 311,2	6 365,4
Ackumulerade avskrivningar	-1 782,4	-1 902,0
Bokfört värde	4 528,8	4 463,5

Not 27

Maskiner och inventarier	2021	2020
Ingående värde	16,0	15,3
Nyinvesteringar	8,0	5,4
Avyttring	-0,8	-4,8
Avskrivningar	-4,7	0,0
Utgående värde	18,5	16,0
Ursprungligt anskaffningsvärde	83,8	78,6
Ackumulerade avskrivningar	-65,3	-62,6
Bokfört värde	18,5	16,0

Tillgångarna värderas till anskaffningsvärde minskat med planenliga avskrivningar. Vid bedömning av nyttjandeperiod görs en uppskattning av anläggningens ekonomiska livslängd utifrån de förutsättningarna den specifika anläggningen har. Linjär avskrivning tillämpas.

I prisbasbelopp används som gräns för inventarier

Beräknad genomsnittlig nyttjandeperiod är 6,6 år

Not 28

Koncernens maskiner och inventarier	2021	2020
Ingående värde	31,3	28,1
Nyinvesteringar	55,0	10,9
Avyttring	-2,8	0,0
Avskrivningar	-4,7	-7,7
Utgående värde	78,9	31,3
Ursprungligt anskaffningsvärde	167,4	129,8
Ackumulerade avskrivningar	-88,5	-98,4
Bokfört värde	78,9	31,3

Not 29
Övr materiella anläggningstillgångar

Posten utgörs av pågående arbeten inom kommunen vid årsskiftet, det vill säga investeringar som ännu inte avslutats. Dessa skrivs inte av ännu.

Not 30
Koncernens övr materiella anläggningstillgångar

Posten utgörs av pågående arbeten inom koncernen vid årsskiftet, det vill säga investeringar som ännu inte avslutats. Dessa skrivs inte av ännu.

Not 31
Värdepapper och andelar

	2021	2020
Världus AB	0,0	0,4
Stockholmregionen Försäkring AB	3,8	3,8
Visit Roslagen	0,1	0,1
Inera AB	0,0	0,0
Armada Fastighets AB	42,6	42,6
Roslagsvatten AB	2,3	2,3
Österåkersvatten AB	0,0	0,0
Långängens förvaltnings AB	30,5	30,5
ÖGAB fastighet 6 AB	39,6	39,6
Österåkers återvinningscentral	5,7	5,7
Summa	124,6	125,0

Not 32
Koncernens värdepapper och andelar

	2021	2020
Världus AB	0,0	0,4
Stockholmregionen Försäkring AB	3,8	3,8
Visit Roslagen	0,1	0,1
Inera AB	0,0	0,0
Långängens förvaltnings AB	30,5	30,5
ÖGAB fastighet 6 AB	39,6	39,6
Österåkers återvinningscentral	5,7	5,7
HVB förening	0,1	0,1
Summa	79,8	80,1

Not 33
Bidrag till statlig infrastruktur

	2021	2020
Väg 276 etapp 4 dubbla körfält		
Totalt bidrag	9,0	9,0
Akkumulerad upplösning	-1,5	-1,1
- varav årets upplösning	-0,4	-0,4
Summa	7,5	7,9

Not 34
Koncernens bidrag till statlig infrastruktur

	2021	2020
Väg 276 etapp 4 dubbla körfält		
Totalt bidrag	9,0	9,0
Akkumulerad upplösning	-1,5	-1,1
- varav årets upplösning	-0,4	-0,4
Summa	7,5	7,9

Not 35

Kortfristiga fordringar	2021	2020
Kundfordringar	38,1	20,6
Interimsfordringar	28,8	31,8
Övriga kortfristiga fordringar	239,4	179,6
Summa	306,3	232,0

Not 37
Kortfristiga placeringar

Marknadsvärde pensionsportfölj;	2021	2020
- nominella räntor	93,8	123,1
- realräntepapper	0,0	0,0
- svenska aktier	32,4	16,0
- utländska aktier	81,5	43,0
- globala strukturerade produkter	0,0	0,0
- svenska strukturerade produkter	0,0	0,0
- likvida medel	0,1	0,0
Summa	207,8	182,1

Marknadsvärde överlikviditetsportfölj;

- nominella räntor	300,0	341,3
- realräntepapper	0,0	0,0
- svenska aktier	46,9	24,4
- utländska aktier	132,9	73,6
- globala strukturerade produkter	0,0	0,0
- svenska strukturerade produkter	0,0	0,0
- likvida medel	0,1	0,0
Summa	479,9	439,3

Summa kortfristiga placeringar	687,6	621,4
---------------------------------------	--------------	--------------

Anskaffningsvärde vid årets slut	605,8	598,7
----------------------------------	-------	-------

Orealiserad värdestegring vid årets slut	81,9	22,7
--	------	------

Summa kortfristiga placeringar	687,6	621,4
---------------------------------------	--------------	--------------

Not 36

Koncernens kortfristiga fordringar	2021	2020
Kundfordringar	19,9	10,8
Interimsfordringar	68,1	76,3
Övriga kortfristiga fordringar	249,9	192,2
Summa	337,9	279,3

Not 38
Koncernens kortfristiga placeringar

Marknadsvärde pensionsportfölj;	2021	2020
- nominella räntor	93,8	123,1
- realräntepapper	0,0	0,0
- svenska aktier	32,4	16,0
- utländska aktier	81,5	43,0
- globala strukturerade produkter	0,0	0,0
- svenska strukturerade produkter	0,0	0,0
- likvida medel	0,1	0,0
Summa	207,8	182,1

Marknadsvärde överlikviditetsportfölj;

- nominella räntor	300,0	341,3
- realräntepapper	0,0	0,0
- svenska aktier	46,9	24,4
- utländska aktier	132,9	73,6
- globala strukturerade produkter	0,0	0,0
- svenska strukturerade produkter	0,0	0,0
- likvida medel	0,1	0,0
Summa	479,9	439,3

Summa kortfristiga placeringar	687,6	621,4
---------------------------------------	--------------	--------------

Anskaffningsvärde vid årets slut	605,8	598,7
----------------------------------	-------	-------

Orealiserad värdestegring vid årets slut	81,9	22,7
--	------	------

Summa kortfristiga placeringar	687,6	621,4
---------------------------------------	--------------	--------------

Not 39

Eget kapital	2021	2020
Ingående värde	I 244,3	I 337,0
Periodens resultat	266,6	220,7
Justering av eget kapital	-32,2	-313,4
Utgående värde	I 478,7	I 244,3

Uppdelning av eget kapital

Resultatutjämningsreserv	225,3	179,6
Övrigt eget kapital	I 253,4	1064,7
- varav reserverat för pensioner	699,2	699,2
Utgående eget kapital	I 478,7	I 244,3

Not 40

Koncernens eget kapital	2021	2020
Ingående värde	I 504,4	I 546,8
Periodens resultat	365,8	270,9
Justering av eget kapital	-33,3	-313,4
Aktieägartillskott	5,1	0,0
Utgående värde	I 842,1	I 504,4

Uppdelning av eget kapital

Resultatutjämningsreserv	225,3	179,6
Övrigt eget kapital	I 616,8	1324,8
- varav reserverat för pensioner	699,2	699,2
Utgående eget kapital	I 842,1	I 504,4

Not 41

Avsättningar för pensioner	2021	2020
Ingående värde	268,6	238,3
förändring löneskatt	7,5	5,9
indexjustering	1,4	3,3
räntejustering	2,3	2,1
nyintjänad pension	20,8	26,2
nya beslut	0,0	0,0
utbetalningar	-6,2	-6,0
övrigt post	12,7	-1,3
Utgående värde	307,0	268,6
Avsättning för pension, anställda	230,6	203,1
Avsättning för visstids-pension, anställd	0,0	0,0
Avsättning för pension, förtroendevalda	16,5	13,0
Löneskatt på ovanstående	59,9	52,4
Summa	307,0	268,6

Not 42

Koncernens avsättningar för pensioner	2021	2020
Ingående värde	270,0	239,7
ökning löneskatt	7,4	5,9
indexjustering	1,4	3,3
räntejustering	2,3	2,1
nyintjänad pension	20,8	26,2
nya beslut	0,0	0,0
utbetalningar	-6,2	-6,0
övrigt post	12,7	-1,3
Utgående värde	308,3	270,0
Avsättning för pension, anställda	231,6	204,3
Avsättning för visstids-pension, anställd	0,0	0,0
Avsättning för pension, förtroendevalda	16,5	13,0
Löneskatt på ovanstående	60,2	52,7
Summa	308,3	270,0

Aktualiseringsgraden uppgår till 79,0%. Det finns inga visstidsförordnanden.

Not 43
Andra avsättningar
2021
2020

Avsatt inom ramen för Sverigeförhandlingen gällande Roslagsbanans utbyggnad

Redovisat värde vid årets början 493,7 418,0

Nya avsättningar 0,0 39,0

lanspråkta avsättningar 0,0 0,0

Outnyttjade belopp som återförts 0,0 0,0

Erlagda förskott 0,0 -1,6

Förändring indexuppräknings 15,6 38,3

Förändring av nuvärdet 23,7 0,0

Utgående avsättning 533,0 493,7

Förändring indexuppräknings 2020 omfattar indexuppräknings för åren 2016-2020.

Förändring av nuvärdet avser nuvärdet av framtida betalningar. Nuvärdesberäkning införd från och med år 2021.

Avsatt för uppskjuten skatteskuld

Redovisat värde vid årets början 0,0 0,0

Nya avsättningar 0,0 0,0

lanspråkta avsättningar 0,0 0,0

Outnyttjade belopp som återförts 0,0 0,0

Utgående avsättning 0,0 0,0

Summa andra avsättningar 533,0 493,7

Not 44
Koncernens andra avsättningar
2021
2020

Avsatt inom ramen för Sverigeförhandlingen gällande Roslagsbanans utbyggnad

Redovisat värde vid årets början 493,7 418,0

Nya avsättningar 0,0 39,0

lanspråkta avsättningar 0,0 0,0

Outnyttjade belopp som återförts 0,0 0,0

Erlagda förskott 0,0 -1,6

Förändring indexuppräknings 15,6 38,3

Förändring av nuvärdet 23,7 0,0

Utgående avsättning 533,0 493,7

Förändring indexuppräknings 2020 omfattar indexuppräknings för åren 2016-2020.

Förändring av nuvärdet avser nuvärdet av framtida betalningar. Nuvärdesberäkning införd från och med år 2021.

Avsatt för uppskjuten skatteskuld

Redovisat värde vid årets början 30,3 25,2

Nya avsättningar 3,5 5,1

lanspråkta avsättningar 0,0 0,0

Outnyttjade belopp som återförts 0,0 0,0

Utgående avsättning 33,8 30,3

Summa andra avsättningar 556,8 524,0

Not 45

Långfristiga skulder	2021	2020
Balanserade investeringsbidrag	106,6	61,7
Lån i bank och kreditinstitut	0,0	0,0
Övriga långfristiga skulder	7,1	7,1
Summa	113,7	68,8

Not 46

Koncernens långfristiga skulder	2021	2020
Balanserade investeringsbidrag	106,6	61,7
Lån i bank och kreditinstitut	2 931,3	2 968,8
Övriga långfristiga skulder	534,2	509,7
Summa	3 572,0	3 540,2

Balanserade investeringsbidrag avser följande områden

Attraktiv offentlig plats & skärgård	0,0	0,0
Stadsutveckling & Trafikplan	81,9	39,1
Reinvestering, gator & vägar	3,1	3,1
Gång & cykel	12,9	11,1
Trafikåtgärder	3,9	3,9
Kultur & Fritid	4,8	4,5
Summa balanserade investeringsbidrag	106,6	61,7

Not 47

Kortfristiga skulder	2021	2020
Leverantörsskulder	169,6	167,8
Interimsskulder	248,8	325,4
Personalens skatter och avg	16,7	17,9
Övriga kortfristiga skulder	1,5	1,2
Summa	436,6	512,3

Not 48

Koncernens kortfristiga skulder	2021	2020
Leverantörsskulder	198,6	196,9
Interimsskulder	300,8	372,8
Personalens skatter och avg	16,7	17,9
Övriga kortfristiga skulder	387,1	339,5
Summa	903,3	927,1

Väsentliga inkomstgrupper av förutbetalda intäkter och andra inkomster som ingår i kortfristiga skulder och som intäktförs året efter.

Skolverket statsbidrag	1,1	1,1
SKR	0,5	1,0
Arbetsförmedlingen	0,0	1,1
Kulturrådet	1,5	1,6
MSB	0,5	0,5
Socialstyrelsen	1,3	2,0
Hysesintäkter och tomträttsavgälder	3,3	3,1
Personligt ombud	0,4	0,4
Äldreomsorgslyftet	11,8	4,9
Ensamhet bland äldre	2,2	0,5

Not 49

Pensionsskuld inom linjen	2021	2020
Pension för anställda	502,0	518,1
Pension för förtroendevalda	3,4	3,0
Löneskatt på ovan	122,6	126,4
Summa	628,0	647,5
Ingående värde	647,5	670,6
förändring löneskatt	-3,8	-4,5
uppräknning/indexjustering	9,3	16,3
övrigt post	-2,3	-0,3
nyintjänad pension	0,3	0,3
Ändrat livslängdsantagande i RIPS	11,9	0
utbetalningar	-34,9	-34,8
Utgående värde	628,0	647,5
- varav res under eget kapital	699,2	699,2

Not 50

Koncernens pensionsskuld inom linjen	2021	2020
Pension för anställda	502,0	518,1
Pension för förtroendevalda	3,4	3,0
Löneskatt på ovan	122,6	126,4
Summa	628,0	647,5
Ingående värde	647,5	670,6
förändring löneskatt	-3,8	-4,5
uppräknning/indexjustering	9,3	16,3
övrigt post	-2,3	-0,3
nyintjänad pension	0,3	0,3
	11,9	0,0
utbetalningar	-34,9	-34,8
Utgående värde	628,0	647,5
- varav res under eget kapital	699,2	699,2

Not 51

Borgensförbindelser	2021	2020
Armada-koncernen	2 882,7	2 882,7
Roslagsvatten AB	13,0	13,0
Österåkersvatten AB	396,9	396,9
Kommunalt förlustansvar småhus	0,1	0,1
Summa	3 292,7	3 292,7

Not 52

Koncernens borgensförbindelser	2021	2020
Armada-koncernen	0,0	0,0
Roslagsvatten AB	0,0	0,0
Österåkersvatten AB	0,0	0,0
Kommunalt förlustansvar småhus	0,1	0,1
Summa	0,1	0,1

Den samlade risken för kommunens borgensförbindelser bedöms mycket låg då nästan hela förbindelsen avser gentemot kommunala dotterföretag. Här har kommunen en bra insyn samt kan bedöma att företagen har en solid ekonomisk grund.

Not 53

Leasingåtaganden	2021	2020
upp till 1 år	9,6	27,6
mellan 2 och 5 år	99,8	91,5
över 5 år	13,9	21,2
Summa	123,3	140,3

Posten utgörs av summan av de kommande årens förfallobelopp enligt kommunens befintliga hyresavtal gällande lokaler.

Not 54

Koncernens leasingåtaganden	2021	2020
upp till 1 år	7,9	24,8
mellan 2 och 5 år	88,1	88,7
över 5 år	13,8	21,1
Summa	109,8	134,6

Posten utgörs av summan av de kommande årens förfallobelopp enligt kommunens befintliga hyresavtal gällande lokaler.

Not 55

Övriga ej likviditetspåverkande poster	2021	2020
Justering av eget kapital avseende		
- indexuppräknig Sverige-förhandlingen för 2016-2019	0,0	-313,4
- diskonterade framtida utbetalningar för 2020	-32,2	0,0
Summa	-32,2	-313,4

Not 56

Koncernens övriga ej likviditetspåverkande poster	2021	2020
Justering av eget kapital avseende		
Österåkers Kommun	-32,2	-313,4
Armada-koncernen	0,2	-1,3
Roslagsvatten (ägd andel)	0,0	0,0
Summa	-32,0	-314,7

Not 57
Ökning/minskning av långfristiga skulder

I posten ingår minskning av pensionsavsättningar hänförlig till utbetalning av pensioner, se Not 41

Not 58
Koncernens ökning/minskning av långfristiga skulder

I posten ingår minskning av pensionsavsättningar hänförlig till utbetalning av pensioner, se Not 42

Not 59

Ökning/minskning fritt eget kapital	2021	2020
Nyemission	0,0	0,0
Aktieägartillskott	0,0	0,0
Utbetalad utdelning	0,0	0,0
Summa	0,0	0,0

Not 60

Koncernens ökning/minskning fritt eget kapital	2021	2020
Nyemission	0,0	0,0
Aktieägartillskott Roslagsvatten (ägd andel)	5,1	0,0
Utbetalad utdelning	0,0	0,0
Summa	5,1	0,0

6 Driftredovisning, central nivå

Resultatbudget (tkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Budgetavvikelse	Utfall 2020
Nämndernas inkl PU intäkter				
Avgifter	104 112	137 060	32 947	133 001
Övriga intäkter	1 391 279	1 390 853	-426	1 367 679
Summa intäkter	1 495 391	1 527 912	32 521	1 500 680
- Varav interna intäkter		1 117 219		1 091 588
Nämndernas inkl PU kostnader				
Personalkostnader	-1 082 662	-1 090 884	-8 222	-1 051 345
Lokalkostnader	-217 267	-223 376	-6 109	-231 162
Kapitalkostnader	-49 149	-54 681	-5 532	-43 577
Köp av verksamhet	-2 057 308	-2 033 985	23 322	-1 982 236
Övriga kostnader	-428 595	-434 425	-5 830	-420 847
Summa kostnader	-3 834 981	-3 837 352	-2 371	-3 729 167
- Varav interna kostnader		-1 196 867		-1 159 277
Nämndernas inkl PU nettokostnader	-2 339 590	-2 309 440	30 151	-2 228 487

Internränta på investeringar	11 000	13 739	2 739	11 174
Statsbidrag bl a maxtaxa	12 000	13 056	1 056	18 645
Pensioner, regleringspost	-59 400	-64 407	-5 007	-60 131
Lokaler	-2 750	-224	2 526	-226
Oförutsedd verksamhet	-12 000	-29 807	-17 807	-18 381
Exploateringsvinster, sålda fastigheter	5 000	3 448	-1 552	23 852
Gatukostnadsersättningar fr exploatörer	0	26 860	26 860	126 281
Nettokostnad inkl. centrala poster	-2 385 740	-2 346 774	38 966	-2 127 274
Skatteintäkter	2 019 370	2 121 733	102 363	1 997 829
Uljämningssystem och statsbidrag	280 490	327 965	47 475	260 037
Fastighetsavgift	107 980	105 536	-2 444	102 165
Finansiella intäkter	11 000	78 893	67 893	23 607
Finansiella kostnader	-10 500	-16 152	-5 652	-33 033
Finansiella kostnader pensionsskuld	-2 600	-4 576	-1 976	-2 609
Kommunens resultat	20 000	266 623	246 623	220 721
Balanskravsjustering;				
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	-59 171	-59 171	22 800
Realisationsvinster och -förluster	0	0	0	0
Reserverade medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0	-45 702

Balanskravsresultat	20 000	207 451	187 451	197 819
Exkl gatukostnadsersättningar enl ovan	0	-26 860	-26 860	-126 281
Återläggning av reservering till resultatutjämningsreserv, för ökad jämförbarhet mellan åren	0	0	0	45 702
Jämförelseresultat*	20 000	180 591	160 591	117 239

*jämförelse över tid

7 Driftredovisning, nämndnivå

Driftsredovisning per nämnd (tkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Budgetavvikelse	Utfall 2020
Produktionsutskottet	5 000	-15 636	-20 636	-10 760
Intäkter	1 137 581	1 125 193	-12 388	1 117 840
Kostnader	-1 132 581	-1 140 829	-8 248	-1 128 600
Kommunfullmäktige	-8 850	-7 479	1 371	-7 338
Intäkter	0	24	24	47
Kostnader	-8 850	-7 504	1 346	-7 386
Kommunstyrelsen exkl PU*	-107 850	-96 491	11 359	-89 263
Intäkter	101 250	124 604	23 354	116 028
Kostnader	-209 100	-221 095	-11 995	-205 291
Förskole- och grundskolenämnden	-1 004 560	-989 746	14 814	-962 547
Intäkter	79 140	90 546	11 406	79 128
Kostnader	-1 083 700	-1 080 291	3 409	-1 041 675
Kultur- och fritidsnämnden	-90 970	-90 925	45	-88 781
Intäkter	9 000	8 946	-54	6 330
Kostnader	-99 970	-99 870	100	-95 111
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-241 040	-247 208	-6 168	-231 642
Intäkter	15 500	11 882	-3 618	15 796
Kostnader	-256 540	-259 090	-2 550	-247 438
Vård- och omsorgsnämnden	-664 200	-618 565	45 635	-619 720
Intäkter	77 690	95 143	17 453	88 487
Kostnader	-741 890	-713 708	28 182	-708 207
Byggnadsnämnden	-7 830	-3 645	4 185	-6 423
Intäkter	13 650	16 439	2 789	13 186
Kostnader	-21 480	-20 084	1 396	-19 609
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-9 500	-8 373	1 127	-7 334
Intäkter	5 600	6 496	896	6 461
Kostnader	-15 100	-14 869	231	-13 795
Tekniska nämnden	-121 700	-127 768	-6 068	-112 549
Intäkter	6 650	23 215	16 565	11 683
Kostnader	-128 350	-150 983	-22 633	-124 232
Socialnämnden	-88 090	-103 605	-15 515	-92 148
Intäkter	49 330	25 424	-23 906	46 482
Kostnader	-137 420	-129 029	8 391	-138 630
Nämndernas inkl PU intäkter	1 495 391	1 527 912	32 521	1 501 469

Nämndernas inkl PU kostnader	-3 834 981	-3 837 352	-2 370	-3 729 973
Nämndernas inkl PU netto-kostnad	-2 339 590	-2 309 440	30 151	-2 228 505

**Efter fastslagen budget för verksamhetsår 2021 genomfördes anpassningar av redovisningen inför årsbokslutet av verksamhetsår 2020 för att anpassa kommunens exploateringsredovisning efter gällande regelverk. Detta hade påverkan på budgeterade intäkter och kostnader, ingen nettopåverkan, för samhällsbyggnadsförvaltningens delar inom KS.*

8 Anslagsfinansierad investeringsverksamhet

Nämnd	Investeringskategori	Budget 2021	Utfall 2021	Budgetavvikelse	Utfall 2020
TN	Attraktiv offentlig plats och skärgård	-32 469	-41 577	-9 108	-13 873
TN	Stadsutveckling/Trafikplan	-5 600	-5 657	-57	-25 089
TN	Reinvesteringar, gator och vägar	-32 161	-9 524	22 637	-10 071
TN	Trafikåtgärder	-3 200	-2 703	497	-3 722
TN	Beläggningsåtgärder	-6 850	-6 856	-6	-6 851
TN	Gång och cykelvägar	-14 750	-29 358	-14 608	-10 160
TN	Kultur och Fritid	-11 520	-8 938	2 582	-2 713
TN	Miljöåtgärder	-1 000	344	1 344	-353
TN	Digitala kartor	-2 200	-679	1 521	-1 797
TN	Övrigt	0	0	0	-618
TN	Totalt*	-109 750	-104 948	4 802	-75 247
KS	IT	0	0	0	3 528
KS	Övrigt	-4 000	0	-4 000	322
KS	Totalt	-4 000	0	-4 000	3 850
PU	IT	-1 334	-1 686	352	-1343
PU	Inventarier	-1 853	-1 183	-670	-1719
PU	Övrigt	-813	-1 090	277	-892
PU	Totalt	-4 000	-3 959	-41	-3 953

*I budget för verksamhetsår 2022 (KS2021/0266 fastställd av KF 2021-11-12) beslutas om omDispositionering av investeringsmedel från 2021 till 2022 om 17 250 tkr med anledning av förseningar inom projektet för Säbybron.

(tkr)	Beslutad nettobudget t.o.m. 2021	Netto utfall t.o.m. 2021	Beräknad total nettobudget	Beräknad färdigställandeår
Attraktiv offentlig plats & skärgård:				
Järnvägsparcken	-29 581	-24 414	-27 817	2 022
Kräkbergsparken (Norrgrändshöjden, aktivitetspark)	-1 150	-1 517	-11 500	2 023
Slussen, vattenreglering o slussportar (inkl. fiskvandringväg)	-27 925	-23 435	-31 736	2 022
Bergsättraparken (tidigare Tråsättra - Grannskapspark, f.d. Bergsättraskolan)	-850	-1 092	-7 500	2 025
Stadsutveckling & Trafikplan:				
Järnvägsbro Rallarvägen - planskild korsning	-61 860	-69 905	-69 905	2 021
Åkersberga station	-10 020	-8 973	-8 973	2 021

Reinvestering, gator & vägar:				
Säbybron	-43 415	-17 159	-113 000	2 024
Gång & cykel:				
Margretelundsvägen (Gröndalsv-Gårdlötsv) (2) 1,2 km (DPL,mark-lösen)	-20 100	-23 452	-21 000	2 022
Margretelundsvägen (Gårdlötsv-Flaxenviksv) (3) 0,8 km (DPL,våt-markförstärkning)	-1 600	-3 318	-17 700	2 025
Margretelundsvägen (Flaxenviksv-Härsbackav) (4) 0,9 km (DPL,berg, våtmarkförstärkning, gruvan)	-1 400	--	-17 700	2 025
Söralidsvägen, Favoriten	-6 750	-12 749	-8 840	2 021
Trafikåtgärder				
Söralidsvägen etapp 2 och etapp 3	-3 750	-2 748	-36 000	2 027
Kultur & Fritid				
Ny- och reinvesteringar i idrottsanläggningar, inkl konstgräs	-14 000	-7 525	--	2 021

9 Exploateringsfinansierad investeringsverksamhet

Område	Uppfört under 2021 (tkr)
Fredsborg et. 4	8 634
Berga 6:406 mfl (Sörakvarteren)	7 183
Hagby 1:3 (Säby Hage)	3 830
Övriga	1 893
Totalt	21 540

10 Kommunfullmäktige

10.1 Viktiga händelser

- Kommunfullmäktige har överlåtit beslutanderätten enligt förordning (2021:8) om särskild begränsning för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, till Kommunstyrelsen eller av Kommunstyrelsen utsett organ
- Kommunfullmäktige har fastställt *Verksamhetsplan 2022-2024, budget 2022*, inklusive samtliga taxor och avgifter
- Kommunfullmäktige har godkänt årsredovisning för 2020 för Österåkers kommun
- Kommunfullmäktige har beviljat ansvarsfrihet för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Österåkers kommun avseende verksamheten för 2020
- Rapporten *Långsiktig ekonomisk planering (LEP) – 2022-2031* har godkänts
- Kommunfullmäktige har uppdragit till Österåkersvatten AB att tillsammans med Vaxholmsvatten AB bilda ett nytt bolag med syfte att äga, förvalta och driva det nya reningsverket i Margretelund

10.2 Verksamhetsuppföljning

Nio sammanträden med Kommunfullmäktige har ägt rum och inga möten har ställts in under 2021 med anledning av covid-19. Kommunfullmäktige har i beslut möjliggjort för deltagande på distans i Kommunfullmäktiges, Kommunstyrelsens och övriga nämnders sammanträden och en viss anpassning och inköp av IT-utrustning har skett för att möjliggöra deltagande på distans i Kommunfullmäktiges möteslokal.

10.3 Ekonomisk uppföljning

Kommunfullmäktige och dess verksamheters nettokostnad uppgår till 7,5 mnkr, vilket innebär en positiv avvikelse mot budget om 1,4 mnkr. Överskottet beror främst på pandemin och de begränsningar som funnits kring fysisk närvaro, vilket inneburit lägre ersättningar, mindre representation och utbildning.

10.4 Framåtblick

Fortsatt arbete med att utveckla digital ärendehantering inom Kommunfullmäktige genom digitala sammanträdeshandlingar och utlåning av surfplattor, men även genom ökat nyttjande av digital signering av tjänsteutlåtanden med mera.

Den 11 september 2022 infaller allmänna val till riksdag, regioner och kommuner. Under våren kommer en halvdag att anordnas för kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare för att uppmärksamma att allmän och lika rösträtt infördes för 100 år sedan. Utöver de sedvanliga förberedelserna inför valet genomförs en översyn av antalet valdistrikt i kommunen då Österåkers kommun växer, sett till antal röstberättigade invånare. Vallagen föreskriver att det ska vara mellan 1000 – 2000 röstberättigade per valdistrikt. Per 1 mars 2021 var det 35 243 röstberättigade, att jämföra med det senaste allmänna valet 2018 då det var 33 316 röstberättigade. Österåkers kommun kommer enligt plan att till det allmänna valet 2022 få fyra nya distrikt, totalt 25 valdistrikt jämfört med dagens 21 valdistrikt.

11 Kommunstyrelsen exklusive PU

11.1 Viktiga händelser

- Ett flertal strategiskt viktiga arbeten har påbörjats under året, bland annat: *Urban grönstruktur, Energiplan, Fysisk strukturbild, Hållbarhetsramverk* och *Miljöprogram*
- Ett flertal strategiskt viktiga arbeten har slutförts och antagits: *Utkast till lokalt åtgärdsprogram för kommunens vatten och vattenförekomster, Parkeprogram, Resepolicy* och *Långsiktig ekonomisk planering*
- Centralisering av ansvaret för direktupphandlingar och etablering av en inköpsorganisation har påbörjats under året
- Ett internserviceteam med ansvar för den interna servicen i Alceahuset har tillskapats inom servicecenter
- En arbetsmarknadsfunktion har tillskapats. Målgruppen har under året utvecklats till att även omfatta långtidsarbetslösa med försörjningsstöd
- Ett projekt för utveckling av Österåkers kommuns varumärke har pågått under året, bland annat har enkäter och intervjuer genomförts med invånare och medarbetare, dialoger har genomförts med kommunala

råd, samt en intern workshop har arrangerats

- Det nya redaktionella konceptet Ditt Österåker har lanserats och tre nummer har givits ut under hösten i lokaltidningen Kanalen

11.2 Verksamhetsuppföljning

Pågående pandemi fortsätter att påverka arbetssätt och utmanar det tidigare sättet att ses och arbeta. Förvaltningen har utifrån detta fortsatt utveckla processer och arbetssätt för att förenkla och förbättra för såväl medarbetare som chefer. HR-webinar har fortsatt som informationskanal mot chefer och de utbildningar som tidigare varit med fysisk närvaro har blivit digitala. Material har tagits fram till chefer för att påbörja planering hur en återgång till arbetsplatsen kan se ut i olika arbetsgrupper.

Förvaltningen har på grund av covid-19 även under 2021 fokuserat på att teknik för distansarbete ska fungera, vilket har inneburit omfördelning av nätre-surser bland annat i form av utökning av brandväggen. Arbete med att digitalisera verksamheter ha fortgått under året, och det finns nu flera processer som helt eller delvis automatiserats med RPA-teknik (Robotic Process Automation), bland annat sammanställning av frånvarostatistik i skolan, placering av elever efter skolval, hantering av internfakturor med mera. Digitaliseringsavdelningen har fortsatt arbetet med att förenkla processen kring att automatisera fler processer.

Kommunen har fattat beslut om att etablera en inköpsorganisation för att maximera nyttan med det inköpssystem som finns i kommunen. Beslut har också i samband med detta fattats om att centralisera kommunens direktupphandlingar i syfte att uppnå en effektiv inköps- och upphandlingsprocess, för att på så vis uppnå en hög grad av rättssäkerhet samt ett enhetligt arbetssätt.

Ett flertal planeringsunderlag av betydelse för Österåkers stadsutveckling, och särskilt Sverigeförhandlingsområden, är under framtagande (exempelvis strukturanalys, en handels- och verksamhetsutredning samt kulturvärdesinventering). Flera projekt har varit i ett uppstartsskede/planeringsfas under våren, men under hösten väntas projekten komma igång i högre tempo. Detta gäller till exempel planeringsunderlaget fysisk strukturbild inklusive urban grönstruktur. Även planering för det fortsatta arbetet med klimatanpassningsfrågor, som har resulterat i ett samordningsuppdrag avseende klimatanpassning i stadsutvecklingsprojekten, med fokus på att identifiera konceptlösningar, kommer att intensifieras under hösten.

Under perioden har flertalet strategiska styrdokument tagits fram av förvaltningarna, bland annat Långsiktig ekonomisk planering, Strategi för krisberedskap, Strategi mot våldsbejakande extremism, Strategi mot våld i nära relationer och en parkstrategi.

11.3 Ekonomisk uppföljning

Kommunstyrelsen (KS) redovisar en nettokostnad om 96,5 mnkr, vilket motsvarar ett överskott mot budget om 11,4 mnkr. Överskottet beror främst på att avsatta medel för politiska förstärkningar kopplat till bland annat Roslagsbanans utbyggnad, inte har kunnat användas fullt ut.

11.4 Framåtblick

Pandemin har öppnat upp för organisationen att tänka nytt och delvis ta kliv framåt inom den digitala utvecklingen. Digitaliseringsavdelningen har en central roll i utvecklingen och kommer fortsätta arbetet med att stödja verksamheten i sitt arbete med att optimera verksamhetsprocesser. Flera automatiseringsprocesser är under utvecklande i syfte att höja invånarnas mervärde och effektivisera verksamheternas processer och flera större verksamhetssystem har förnyats. RPA-teamet (Robotic Process Automation) har under året arbetat med att lägga grunden för digitaliseringsarbetet.

Under året har det pågått ett arbete med att ta fram en destinationsstrategi för Roslagen. Kopplat till strategin ska även lokala handlingsplaner tas fram. Det arbetet har påbörjats under hösten 2021 och kommer fortsätta 2022.

För att säkra fortsatt effektivitet och kvalitet i verksamheten och för att ge nämnderna och förvaltningarna vägledning i hur olika utvecklingsinsatser ska prioriteras och drivas för att nå Österåkers vision, kommer en strategisk verksamhetsutvecklingsplan tas upp för politisk behandling under 2022 och därefter implementeras i organisationen. En kommunövergripande struktur för att uppmuntra och fånga utvecklingsinitiativ i organisationen kommer också att införas.

Fokus kommer att läggas på att möjliggöra fler stora projekt som innehåller både bostäder, arbetstillfällen, omsorg och utbildningsplatser. Under 2022 förväntas ett par markaffärer kunna genomföras, vilka kommer möjliggöra projekt med koppling till Roslagsbanans förlängning till city.

Kommunens starka tillväxt och kommande bostadsbyggande kommer att ställa krav på offentlig service och kommunens lokalförsörjning. I de nya stadsdelarna behöver det möjliggöras för nya verksamhetslokaler. I områden under förtätning kommer befintliga lokaler ses över och utvecklas.

Under året väntas flera viktiga strategiska utredningar att slutföras och implementeras. Detta ger sammantaget bättre möjligheter att uppnå de åtaganden som kommunen har i relation till Roslagsbanans förlängning till city. Underlagen *Fysisk strukturbild* samt *Urban grönstruktur* syftar direkt till att effektivt samordna utvecklingen av de olika projekten i kommunens tätort. Arbetet med hållbarhetsramverk och uppdatering av miljömålen väntas förtydliga kommunens arbete med Agenda 2030.

12 Produktionsutskott

12.1 Viktiga händelser

- Covid-19 fortsätter att påverka verksamheten och förvaltningens ekonomi. Exempelvis medförde den fjärde vågen av pandemi under det sista kvartalet en mycket stor frånvaro hos barn, elever, kunder inom vård och omsorg, samt medarbetare
- Ett nytt särskilt boende för äldre, Görjansängen, öppnades i juni på Ljusterö
- Arbete med titelbyte inom vård och omsorg, samt kompetensutveckling för de nya rollerna genom uppdragsutbildning på KomVux och studio 3 har genomförts under året. Även silviacertifiering av medarbetare inom äldreomsorgen har genomförts
- Digitalisering inom vård och omsorg genom nya verktyg för utbildning och distribution av medicin, samt implementering av avvikelse- och HSL moduler inom Lifecare
- PF-bemanning etableras som permanent enhet för vikarieförsörjning inom hela förvaltningen
- Ny organisation av grundskolan i Margretelundsområdet beslutad
- Deltagande i IFOUS projekt Hållbar Förskola har startat under året

12.2 Verksamhetsuppföljning

Driftsredovisning per verksamhet (tkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Budgetavvikelse	Utfall 2020
PF Stab inkl.elev-hälsa&Rosens verksamhet	5 000	5 000	0	4 089
PF Gymnasie & Komvux	0	-3 970	-3 970	-4 797
PF Förskola	0	-255	-255	3 386
PF Kultur & Fritid	0	-1 195	-1 195	-183
PF Grundskola	0	-9 652	-9 652	-11 666
PF Omsorg	0	-165	-165	-952
PF Funktionsnedsättning	0	-5 526	-5 526	-815
PF Måltid	0	127	127	177
Resultat	5 000	-15 636	-20 636	-10 760

12.3 Ekonomisk uppföljning

Produktionsutskottets driftsresultat uppvisar en negativ avvikelse mot budget med 15,6 mnkr för helåret. Mot budget utgör avvikelserna - 20,6 mnkr då denna

innehöll ett överskottskrav om 5 mnkr. Den negativa avvikelsen i resultat hänförs i första hand till verksamhetsområdena grundskola och vuxenutbildning, samt barn- och ungdomsverksamheten inom LSS.

Avvikelser i kostnader utgörs i huvudsak av personal, dels som en effekt av pandemin med ökad sjukfrånvaro och vikariekostnader, dels kopplat till icke budgeterade arbetsmarknadsinsatser. Avvikelsen gällande grundskolan återfinns under Övriga kostnader, där vissa intäkter, så som exempelvis statsbidrag, blev mindre än antaganden i budget. Effektiviseringen av verksamheten visar sig i personalkostnader, där åtgärder genomförts enligt plan.

Avvikelser i intäkter utgörs i huvudsak av intäkter inom LSS barn och ungdomsverksamhet till följd av lägre volym av beslut än förväntat. Förskolan uppvisar en ekonomi i balans. Kultur och fritid uppvisar ett negativt resultat på grund av pandemin och på grund av osäkerhet runt ny beställning.

12.4 Framåtblick

Kommande planperiod kommer att innebära ett fortsatt intensivt arbete med att säkerställa en långsiktig ekonomi i balans i kombination med efterfrågad kvalitet inom verksamhetsområdena utbildning och vård och omsorg. Arbetet kommer att ha stor koppling till verksamheternas förmåga att på kort och lång sikt planera rätt kapacitet och personalstyrka, samt skapa förutsättningar för minskad sjukfrånvaro efter pandemins höga sjuktal.

Rekrytering och kompetensutveckling av medarbetare är allt viktigare. Arbetet med kommunens varumärke omfattar även arbetsgivarvarumärket. Implementation av kommunens HR-strategi LIVET har pågått under året, liksom ledarutbildning för samtliga chefer inom förvaltningen. Medarbetarprofilen är vägledande vid rekrytering och ett arbete med en kompetensförsörjningsplan har påbörjats.

Digitaliseringen av verksamheten har varit omfattande, och beskrivs närmare under avsnittet Digitalisering i den långa versionen. De flesta av initiativen inom verksamhetsutveckling har bäring på digitalisering.

13 Förskole- och grundskolenämnden

13.1 Viktiga händelser

- Ny fristående förskola öppnar vid Runö (Fredsborgs förskola)
- Två fristående förskolor avvecklas
- Ändrad vistelsetid i förskola för barn till föräldralediga införs
- Strukturbidrag till resursskolor och centrala särskilda undervisningsgrupper införs

13.2 Verksamhetsuppföljning

Nyttjandegraden för barn 3-5 år inskrivna i förskola och pedagogisk omsorg var 97 procent 2021, varav 92 procent avsåg förskola. Trenden visar ett ökat nyttjande i verksamheterna och nämndens mål med nyttjandegrad 85 procent i förskola har uppnåtts under året. Drygt 90 procent av vårdnadshavarna med barn i förskolan var nöjda med verksamheten enligt enkätundersökningen MMIS (Med målen i sikte). Målet att öka andel förskollärare med förskollärarlegitimation till 35 procent är ett fortgående utvecklingsområde med ett utfall på 24 procent 2021.

Andelen elever som minst nådde kunskapskraven i årskurs 9 var 84 procent, vilket är en ökning jämfört med föregående år. Även andelen elever som var behöriga till gymnasieskolan ökade under året, från 87 procent 2020 till 92 procent 2021. Under 2021 var i snitt 47 elever inskrivna i grundsärskolan, vilken är en ökning jämfört med tidigare år. Sju elever har under året gått i grundsärskola i annan kommun.

Pedagogcentrum har genomfört ett flertal insatser och aktiviteter under 2021. Nyttjandegraden är god, trots pandemin. Utvärderingar av insatserna är positiva och pedagoger anger att de fått nya kunskaper och insikter i arbetet med barn och elever. Exempel på insatser under året är föreläsningar och utlåning av material inom ramen för *Att möta olikheter* (AMO). En särskild utbildning som riktar sig till undervisningsresurser har genomförts med goda resultat.

Under 2021 har Pedagogcentrum erbjudit samtliga förskolor fortbildning inom språkutvecklande arbetssätt i förskolan. Insatsen, som bekostats av ett statsbidrag om 1,6 mnkr, har nyttjats av både fristående och kommunala förskolor i kommunen. Den årliga pedagogiska "kick-offen" genomfördes digitalt i samband med skolstart. Omkring 1000 medarbetare i förskola och grundskola deltog. Ämnet var likvärdig utbildning med fokus på delaktighet.

Under hösten 2021 har en insats med fokus på tillgänglig lärmiljö i grundsärskolan genomförts inom ramen för ett statsbidrag från Specialpedagogiska skolmyndigheten. Insatsen fortsätter vårterminen 2022.

13.3 Ekonomisk uppföljning

Förskole- och grundskolenämnden redovisar för helåret ett överskott om cirka

14,8 mnkr mot budget, fördelat på 3,4 mnkr på kostnadssidan och 11,8 mnkr på intäktssidan.

Överskottet på intäktssidan beror främst på ökade avgifter och statsbidrag. Volymen inom förskola ökar mot budget och då även avgifterna för barnomsorg. Pedagogcentrum har mottagit ett statsbidrag för språkutveckling om 1,6 mnkr som ej var budgeterat. Inom grundskola har statsbidraget från Skolverket avseende icke-folkbokförda elever ökat cirka 0,5 mnkr jämfört med budget. Skolmiljarden bidrar även till överskottet med cirka 5 mnkr, men har motsvarande ökade kostnader, det vill säga ingen nettopåverkan. I övrigt påverkas kostnadssidan av förändring gällande både volymer och snittpeng inom de olika verksamheterna.

2021 utgick skärgårdsstöd med 170 tkr för pedagogisk omsorg på Ingmarsö, som drivs i kommunal regi, samt cirka 700 tkr till Ljusterö skola, varav 250 tkr var en politisk resursförstärkning under 2021. Skärgårdsstöd avser kompensation för merkostnader på grund av verksamhetens geografiska läge, till exempel kostnader för transporter.

Tilläggsbelopp och interkommunal ersättning för särskilt stöd inom grundskolan har beviljats för i snitt 153 elever under 2021. För kommunala enheter inom kommunen utgår istället ett verksamhetsstöd som fördelas genom produktionsförvaltningen.

Under 2021 har ett strukturbidrag om 4,2 mnkr fördelats till fristående resurskolor och centrala särskilda undervisningsgrupper inom och utanför kommunen där elever från Österåkers kommun har sin skolplacering.

Socioekonomisk viktning, så kallad SALSA, fördelas i grundskolan efter föräldrarnas utbildningsnivå och andelen nyinvandrade elever per enhet. Budget 2021 var cirka 10,8 mnkr och under 2021 var det endast kommunala enheter som erhöll tilldelning utifrån de uppställda kriterierna. 2021 erhöll även två kommunala och en fristående förskola tilldelning av SALSA.

Nyttjandegraden inom fritidshem i grundsärskolan har ökat de senaste åren, vilket har medfört ökade nettokostnader för grundsärskola. Eftersom ersättningen i grundsärskolan utgår från grundbelopp och ett extra tillägg i fem behovsnivåer, påverkas kostnaderna förutom av volymer även av vilka behovsgrupper eleverna tillhör.

13.4 Framåtblick

Regeringen har lämnat förslag på åtgärder för att stärka kvaliteten och likvärdigheten i pedagogisk omsorg från 1 januari 2023. Lagändringarna innebär ökade krav inom pedagogisk omsorg.

En ökning av volymer i grundsärskolan prognostiseras vilket medför ökat behov av platser inom kommunen för att undvika köp av plats utanför kommunen.

I 4 Kultur- och fritidsnämnden

I 4.1 Viktiga händelser

- Konstnären Peter Hagdahl tilldelades uppdraget att konstnärligt utsmyska en fasad på multiarenan. I samband med skissarbetet genomfördes workshops med skolelever från Solskiftesskolan och Sjökarby-skolan
- Biblioteket har möblerats om, utökat studieplatser och barnavdelning har omstrukturerats för att öka tillgänglighet
- Uppstart av projekt Fritid funktion – 50 procent resurs med fokus på fritid för personer med funktionsvariation, vilket beslutades i budget 2021
- Samsyn Österåker - pågående arbete med en gemensamt formulerad överenskommelse för en trygg och välkomnande idrotts- och friluftsrörelse i Österåkers kommun
- Samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen – samarbetsavtal framtaget och bearbetat under året kopplat till idrottsplatsdrift
- Digitalisering av in- och utpassering i idrottshallar
- Statligt bidrag för smittsäkra sommarlovsaktiviteter.
- Projekt Hitta ut lanserat i kommunen i samarbete med Orienteringsklubben Österåker
- Utökat föreningsstöd till kultur-, idrotts-, och friluftsföreningar kopplat till effekter av covid-19

I 4.2 Verksamhetsuppföljning

Pandemin har påverkat nämndens verksamhet i nästan alla delar. Biblioteken har, vid de tillfällen restriktioner införts på nationell nivå, haft reducerade öppettider. Verksamheten har dock löpande kunnat bedrivas. Sommarklubb genomfördes även 2021 i smittsäkrad form.

Kulturföreningarna i kommunen kunde under 2021 inte genomföra många av de planerade aktiviteterna vilket resulterade i att Kultur- och fritidsnämnden fattade beslut om ett extra kulturbidrag inom nämndens budgetram, med syftet att stödja föreningarna. Förstärkt föreningsbidrag har också betalats ut till idrotts- och friluftsföreningar under våren 2021.

Under 2021 har det aktivt arbetats vidare med scenario 3, *Upplevelseorienterat återskapande*, i Strategiskt underlag Biskopstuna (2019). Arbetet är en del i utvecklingen av Biskopstuna som besöksmål och Biskopstunas nya tak. Under hösten 2021 har enheten för infrastruktur- och anläggningsenheten och kultur-enheten tillsammans arbetat med att dra el till fornborgen.

14.3 Ekonomisk uppföljning

Kultur- och fritidsnämndens utfall för helåret 2021 motsvarar en budget i balans.

14.4 Framåtblick

Enligt befolkningsprognos beräknas Österåkers kommun växa 30 procent de kommande tio åren, det är därför viktigt att plats för idrott, rörelse och rekreation beaktas när nya områden planeras. En utgångspunkt är att planera in flexibla ytor för en aktiv fritid i samband med en ny skola.

Österåkers multiarena kommer att stå klar under 2022 - ett betydande anläggningstillskott lokalt, som är intressant även regionalt och i vissa fall även nationellt. Anläggningen medför behov av utveckling, både gällande teknik likväl som personella resurser. Med den nya anläggningen följer även behov av att rusta upp och genomföra viss utveckling av äldre anläggningar.

Kommunens friluftsmiljöer är en viktig del i kommunens profil. Dessa kräver utvecklad samverkan, både inom kommunorganisationen och med andra kommuner som delar på de längre vandringslederna i området. Utmaningar finns att i en växande kommun med exploatering, säkra rekreationsområden. Ett ökat nyttjande av kommunens friluftsområden kräver också ökat underhåll. Vidare behöver överenskommelser träffas med privata markägare för fortsatt utveckling av kommunala rekreationsområden.

En trygg miljö med kompetent personal, relevant digital utrustning, digitala tjänster, aktiviteter och föreläsare, är en förutsättning för att biblioteken ska kunna utföra sina uppdrag. Biblioteksverksamheten regleras av bibliotekslagen och det finns ytterligare uppgifter som biblioteken förväntas utföra. Förutom kärnuppdraget, att arbeta läsfrämjande, finns uppgiften att lotsa de digitalt illitterata invånarna in i det digitala samhället, därför behöver digitaliseringsavdelningen och biblioteket utveckla sitt samarbete.

Österåkers biblioteks personella resurser stärks 2022 genom Kommunfullmäktiges satsning på en barn- och ungdomsbibliotekarie. Med förstärkningen kommer fler aktiviteter vara möjliga och det läsfrämjande arbetet mot barn och unga kommer att intensifieras.

2022 fortsätter finskt förvaltningsområde sitt arbete med att lyfta och synliggöra det finska språket och finsk kultur. Samarbete finns med föreningar och internt i kommunen.

Under 2022 planeras en mer kontinuerlig repertoar av professionell scenkonst för barn och vuxna på Berga teater. En utställning produceras om borgen i Bis-kopstuna och den kommer dessutom att äga rum i själva borgen.

15 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

15.1 Viktiga händelser

- Restriktioner med anledning av pandemin har inneburit att gymnasieutbildning delvis genomförts på distans
- Pandemin har medfört begränsningar av utåtriktad verksamhet och fysiska besök inom ungdomsmottagningen och Kommunala aktivitetsansvaret (KAA)
- Delat huvudmannskapet mellan kommunen och Region Stockholm för ungdomsmottagningen har införts under året

15.2 Verksamhetsuppföljning

Läsåret 2020/21 gick 30 procent av de folkbokförda eleverna på Österåkers gymnasium och 16 procent på Skärgårdsgymnasiet. Cirka 55 procent gick i gymnasieskolor utanför kommunen. 79 procent av eleverna som är folkbokförda i kommunen slutförde utbildningen med gymnasieexamen inom tre år, vilket innebar en liten ökning jämfört med året innan. Även tryggheten i gymnasieskolorna i kommunen ökade jämfört med året innan, från 79 till 84 procent. I snitt fanns 23 elever i gymnasiesärskola under 2021, vilket är något färre än snittet de senaste åren.

Inom vuxenutbildningen fanns cirka 35 auktoriserade utförare inklusive egen regi i Österåker. Antalet elever inom gymnasial vuxenutbildning ökade jämfört med föregående år, medan antalet studerande inom sfi (svenska för invandrare) minskade. I båda fallen bedöms pandemin vara en bidragande orsak.

Kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning anordnas av Komvux Österåker och finansieras genom anslag. 2021 fanns i snitt tio studerande i verksamheten.

KAA erbjuder stöd och insatser för ungdomar 16-20 år som inte studerar i gymnasieskolan eller har gått ut gymnasiet utan fullständig gymnasieexamen. Under 2021 var 350 ungdomar aktuella inom KAA, vilket var en ökning med cirka sex procent jämfört med året innan. KAA hade under året etablerat kontakt med cirka 80 procent av målgruppen.

Inom ungdomsmottagningen genomfördes 2021 en organisationsförändring innebärande att den medicinska personalen övergick till Region Stockholm medan kuratorer och enhetschef finns kvar i kommunal regi. Förändringen bedöms inte påverka verksamhetens uppdrag. På grund av pandemin har verksamheten inte kunnat genomföra klassbesök eller mottagning på gymnasieskolorna under året. Mottagningen har hållits öppen och har även erbjudit digitala besök. Antalet besök ökade från 5 000 till 5 030 jämfört med 2020.

15.3 Ekonomisk uppföljning

Det totala underskottet för nämndens ansvarsområde beror främst på ökade

volymer, vilket inte kan påverkas under innevarande budgetår. Både antalet studerande i gymnasieskolan och snittkostnaden för utbetald programpeng var högre än budgeterat. Även volymerna och därmed kostnaderna för tilläggsbe-
lopp och interkommunal ersättning för särskilt stöd ökade under året. Ökningen beror främst på ökat antal ansökningar från Österåkers gymnasium och Skärgårdsgymnasiet. Intäkterna har påverkats av minskade statsbidrag för ny-
anlända mot budget.

Förutom programpeng för nationella program utgår ett strukturbidrag inom länsprislistan som stöd för elever med låga meritvärden från årskurs 9. 2021 uppgick kommunens andel till totalt 1,7 mnkr.

Vuxenutbildningen redovisar en negativ avvikelse om cirka 1,1 mnkr, främst beroende på ökade volymer jämfört med budget inom gymnasial vuxenutbildning.

I 5.4 Framåtblick

Den 1 augusti 2022 införs ett krav att kommunerna ska erbjuda en sammanhål-
len vuxenutbildning inom ramen för etableringsprogrammet i syfte att effekti-
visera utbildningen inom sfi. Det utökade uppdraget kan komma att påverka
administration och utbildningskostnader inom vuxenutbildningen. Under 2021
har antalet ansökningar och ersättningar för extraordinära stödinsatser i gymna-
sieskolan ökat, både från kommunala och fristående huvudmän.

16 Vård- och omsorgsnämnden

16.1 Viktiga händelser

- PWC har genomfört en granskning avseende nämndens arbete med budget, verksamhetsplan och ekonomisk uppföljning
- Statligt stimulansbidrag har erhållits bland annat för habiliteringsersättning, suicidprevention, för att motverka våld i nära relationer och för ökad kvalitet inom omsorgen för äldre
- Förvaltningen deltar i ESF-projektet MIA – Mobilisering inför arbete
- Görjansängen, särskilt boende på Ljusterö invigdes av nämndens ordförande och öppnades i juni
- Villa Näs, särskilt boende i privat regi, öppnades i maj
- Nämnden har beslutat att Trygghetskamera ska finnas som valbar insats inom äldreomsorgen
- Syn- och hörselkonsulent har rekryterats

16.2 Verksamhetsuppföljning

Covid-19 och dess konsekvenser har krävt en nära och regelbunden kontakt med utförarna inom hemtjänst och särskilt boende samt verksamheter riktade till personer med funktionsnedsättning.

Socialförvaltningen har haft en samordnande funktion med information som kommer från Region Stockholm, Folkhälsomyndigheten, MSB, Socialstyrelsen och länsstyrelsen, för att vidarebefordra till alla berörda utförare. Förvaltningen har deltagit i samarbetsforum såsom kommunens arbetsgrupp för covid-19, Region Stockholm, lokala klustermöten med primärvården och MAS-nätverket.

Vad gäller insatser som Vård- och omsorgsnämnden beviljar har vissa påverkats av pandemin och vissa har varit oförändrade. Den mest påtagliga volymförändringen har skett inom särskilt boende för äldre, där antalet brukare innan pandemin 2019 var 279, 2021 var antalet 256 brukare.

16.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens nettokostnad för perioden uppgår till 618,6 mnkr, vilket motsvarar 93 procent av periodbudgeten. Per den sista december finns en positiv budgetavvikelse om 45,6 mnkr. Anledningen till den positiva avvikelsen är att volymerna inom vård och omsorg varit lägre än beräknad med anledning av pandemin.

Alla insatser har varit mindre än budgeterat under året med anledning av covid-19, men särskilt insatser kopplat till äldreomsorgen och särskilt boende. Äldreomsorg står för cirka 53 procent av nämndens kostnader, där särskilt boende är största posten med cirka 30 procent av nämndens kostnader. Detta har medfört ett stort överskott jämfört med budget.

16.4 Framåtblick

Volymer för Vård- och omsorgsnämndens verksamheter avgörs till stor del av befolkningsutvecklingen i kommunen. Österåkers kommuns befolkning ökar stadigt och ökningen prognostiseras fortsätta.

Nämnden har inför 2022 tilldelats fyra budgetuppdrag av Kommunfullmäktige:

1. Starta upp en ”seniorsportskola” för kommunens äldre invånare för att förebygga psykisk och fysisk ohälsa bland äldre
2. Utredda behovet av att utveckla de befintliga träffpunkterna och mötesplatserna för äldre. Nämnden ska även utreda behovet av ytterligare mötesplatser och träffpunkter för målgruppen
3. Utredda ersättningsystemet till hemtjänstutförarna för att främja kvaliteten
4. Utredda de organisatoriska och ekonomiska konsekvenserna av att införa platsgaranti på särskilt boende för personer över 90 år

En utredning pågår avseende LSS-regler när det gäller bostad med särskild service (SOU 2021:14). Remisstiden gick ut i september 2021 och ingen lagrådsremiss finns ännu. En viktig grundläggande princip i direktivet är att människor inte ska ha merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning.

Det pågår en utredningen gällande stärkt rätt till personlig assistans, sedan januari. Nämnden, övriga kommuner och intresseorganisationer har lämnat sina synpunkter och medverkat i utredningen. Det har i sin tur borgat för förslag som också kommer att möjliggöra förbättringar av den personliga assistansen på de områden som utredningen har haft i uppdrag att se över: tillsyn, egenvårdsinsatser och föräldraansvar. Förslagen föreslås börja gälla 1 januari 2023.

En översyn av socialtjänstlagen pågår, vilket bland annat kan innebära att socialförvaltningen ska ha ett förebyggande perspektiv och att flera insatser ska kunna tillhandhållas utan föregående individuella behovsprövning. De eventuella förändringarna i socialtjänstlagen kan komma att leda till ökad tillgänglighet av serviceinsatser och digitala lösningar. Förändring av socialtjänstlagen förväntas minska antalet ärenden som ska utredas samtidigt som det ställs ökade krav på serviceinsatser.

Det har blivit lättare att rekrytera handläggare för förvaltningen och kompetensförsörjningen för att kunna både rekrytera, behålla och utveckla redan anställda bedöms vara stabilt. Nämndens anlitade utförare uppger dock att det finns stora svårigheter med att rekrytera utbildad omvårdnadspersonal.

17 Byggnadsnämnden

17.1 Viktiga händelser

- Sammanräknat har bygglov lämnats för 504 bostäder, inklusive fritids- och additionsbostäder, under perioden
- Bygglov har även lämnats för nybyggnad av 15 flerbostadshus med totalt 296 lägenheter
- Nämnden har fattat beslut i 936 lovärenden, samt i 84 ärenden rörande strandskyddsdispens. Startbesked har lämnats i 1 207 ärenden, varav 239 för bygglovfria åtgärder, så kallade attefall
- Exempel på bygglov för verksamheter som lämnats är: ICA MAXI, Svinninge handel, affärs- och cafébyggnad samt servicebyggnad på Edö, ny förskola på Ardennergäddan mellan Hästängsudds/Svinninge näs, nytt klubbhus för Åkersberga bollklubb (ÅBK), ny verksamhet för växtförsäljning på Ingmarsö

17.2 Verksamhetsuppföljning

Bygglovenheten är byggnadsnämndens tjänstemannaorgan. Verksamheten utgörs huvudsakligen av myndighetsutövning i form av hantering av frågor om bygglov, marklov, förhandsbesked, strandskyddsfrågor, samråd i fastighetsbildningsfrågor, samt även av en stor mängd tillsynsärenden.

Utfallet för helåret visar på en positiv avvikelse om cirka 2,9 mnkr. Resultatet fördelar sig med ett överskott om 2,8 mnkr på intäktssidan och ett överskott om 123 tkr på kostnadssidan.

Nämnden ansvarar också för hantering av ansökningar kring bostadsanpassningsbidrag. Bidraget lämnas av kommunen för vissa åtgärder som behövs för att personer med funktionsnedsättningar ska kunna använda sin bostad på ett ändamålsenligt sätt.

17.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens överskott om cirka 4,2 mnkr fördelar sig på ett överskott på intäktssidan med 2,8 mnkr och ett överskott på kostnadssidan om 1,4 mnkr.

Intäkterna har en positiv avvikelse på helåret om 2,8 mnkr i jämförelse med budget. Den positiva avvikelsen beror på att antalet lovärenden ökat med cirka 8 procent och att antalet attefallsärenden har ökat med cirka 24 procent jämfört med föregående år. Antalet tillsynsärenden har haft en ökande tendens, samtidigt som tillsynsintäkterna minskat från cirka 0,8 mnkr 2020 till cirka 0,3 mnkr 2021.

Kostnaderna avviker positivt sett till helåret om cirka 1,4 mnkr i jämförelse med budget, främst på grund av sjukfrånvaro och vakanser under året.

17.4 Framåtblick

Antalet ärenden per handläggare bedöms även fortsättningsvis ligga på en, i jämförelse med andra kommuner, hög nivå, dock med fluktueringar utifrån rådande konjunkturläge och liknande faktorer.

Allt fler stora och komplicerade projekt med många olika aktörer har kommit att ställa allt högre krav på vägledning i bygglovsprocessen. Nämnden kan även notera en fortsatt ökning av antalet komplexa tillsynsärenden, vilka ofta också är resurskrävande.

Den stora utmaningen i att ha en väldimensionerad bemanning för att svara upp mot de bygglovsökande och andra sakägares rimliga förväntningar avseende service, handläggningstider, kompetensnivåer med mera, har och förväntas också fortsatt ha sin största svårighet i rekrytering och behållande av personal med erforderlig kompetens.

Det ska noteras att bygglovverksamheten är föremål för tämligen frekventa regel- och praxisförändringar, vilket ställer höga krav på kontinuerlig inläring samt anpassningar till nya förutsättningar. Den lagstiftning gällande avgiftsreducering för bygglov som kommunerna inte hanterar inom en i lag utsatt tid, är något som riskerar medföra intäktsbortfall och naturligtvis måste beaktas.

Förhoppningen är att de möjligheter som en än mer digitaliserad handlägningsprocess ger, och delvis redan gett, kommer att generera ökad kundnytta och effektivisering i arbetet. Detta kommer också att kunna tillskapa viktiga nya och flexibla arbetssätt.

Inom verksamheten bostadsanpassning innebär befolkningens åldersstruktur, med ett ökande antal äldre, en förväntad fortsatt ökning av antalet ärenden om bostadsanpassningsbidrag.

18 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

18.1 Viktiga händelser

- Pandemin har i stor omfattning påverkat nämndens arbete. Trängsel- och smittskyddstillsyn, samt tillsyn av begränsade serveringstider på serveringsställen har varit prioriterade arbetsuppgifter
- Kommunfullmäktige fattade beslut om tillfällig avgiftsbefrielse avseende avgifter för tillsyn och provning av serveringstillstånd
- Den ökning av klagomåls- och nedskräpningsärenden som märktes under 2020 har fortsatt under 2021
- En brand i en radhuslänga har handlagts för bedömning av saneringsbehov och miljörisker. Risker för miljöpåverkan kunde bedömas som liten
- Sluttäckningen av Brännbackens deponi har slutförts under året

18.2 Verksamhetsuppföljning

Flera omfattande anmälnings- och dispensärenden har handlagts under året bland annat anmälan om att bygga ut avloppsreningsverket i Mellansjö och ansökan om dispens för ändrade arbetstider i Rydbokrossen.

Tillsynen på skolor, äldreboenden, strand- och bassängbad, tatuering- och piercingsverksamheter, samt solarier har utförts. Inom livsmedelskontrollen har kontroll främst genomförts på livsmedelsbutiker med egen produktion, storkök och restauranger. 16 iRASFF (Nationellt varningssystem om livsmedel) och 10 misstänkta matförgiftningar hanterats. Tillsynen har genomförts av försäljning av tobaksvaror, folköl, receptfria läkemedel och e-cigarett samt rökfria miljöer. Tillsyn av alkoholservering har skett dagtid, kvällstid och natttid.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har under året fattat beslut om en ny taxa inom miljöbalkens område. Framtagandet har varit ett omfattande arbete i samarbete med andra kommuner inom Miljösamverkan Stockholms län där det nya taxeförslaget analyseras och i viss mån omarbetas. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har under våren 2021 därefter anpassat taxeförslaget till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Österåkers verksamhet. Taxan följer en modell för taxa framtagen av Sveriges kommuner och regioner (SKR). Den nya taxan antogs av Kommunfullmäktige 22 november 2021.

18.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens överskott mot budget om cirka 1,1 mnkr fördelar sig på en positiv avvikelse dels avseende intäkter om 0,9 mnkr beroende av ett ökat antal granskningar av bygglovsärenden, ökat antal avloppstillstånd, samt en engångsintäkt från Kammarkollegiet avseende tillsyn. Dels avseende kostnader, som har en positiv avvikelse om 232 tkr och härrör sig till största delen till näm-

dens arvoden och omkostnader på grund av färre deltagare i samband med genomförda nämndsmöten under första kvartalet 2021.

18.4 Framåtblick

I takt med att Österåker växer förväntas fler skolor, förskolor, livsmedelsanläggningar och andra verksamheter där nämnden utövar tillsyn och kontroll att starta i kommunen, vilket bedöms medföra att behovet av resurser för tillsyn och kontroll inom detta område kommer att öka.

Livsmedelsverket har tagit fram ett förslag till ny modell för riskklassning av livsmedelsföretag. Modellen ska tillämpas från och med 2024. Den nya modellen för riskklassning av livsmedelsföretag samt efterhandsdebitering av livsmedelskontrollavgifterna innebär förändrade prioriteringar av livsmedelskontrollen, förändrade arbetssätt och delvis nya sätt att planera kontrollverksamheten. Modellen medför även att det kommer att bli svårare att bedöma och budgetera intäkter och kostnader för livsmedelskontrollen. Under 2022 och 2023 behöver resurser prioriteras för utbildning av personal, implementering av förändrade arbetssätt och delvis nya sätt att planera kontrollverksamheten samt riskklassning av samtliga livsmedelsanläggningar.

Naturvårdsverket tillsammans med övriga centrala tillsynsvägledande myndigheter har tagit fram en nationell strategi för miljöbalktillsynen. Strategin är treårig (2022 - 2024) och innehåller sex tillsynsområden. Inom varje tillsynsområde har ett antal fokusområden med tillhörande preciseringar tagits fram. Till varje fokusområde finns ett nationellt effektmål för tillsynen. Preciseringarna utgör strategi för att uppnå effektmålen. Tillsynsmyndigheterna ska ta hänsyn till strategin när de planerar sin tillsyn. Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar in den nationella strategin i den detaljerade tillsynsplaneringen inför 2022.

19 Tekniska nämnden

19.1 Viktiga händelser

- Cirkulationsplatsen väg 276 Sockenvägen färdigställdes inklusive breddningsarbeten på Sockenvägen
- Rivning av gångbron över Norrgårdsvägen
- Strategi för parker i Österåkers kommun beslutad
- Ny trygghetshöjande belysning utmed vissa gångstråk
- Trafiksäkerhetshöjande åtgärder har utförts på ett antal platser i Åkersberga
- Kommuntäckande flygbilder med framställning av ortofoto är framtagna under året
- Kvalitetshöjning av fastighetsgränser har rapporterats till Lantmäteriet för uppdatering av registerkartan över lilla och stora Aspö, Kalvholmen, Oranjeholmen och Siarö

19.2 Verksamhetsuppföljning

Antalet felanmälningar och synpunkter på trafik, gata, park, natur och offentlig miljö fortsätter öka. Av de ärenden som mäts och är kopplade till kommunens avtal avslutades 98 procent inom angiven servicetid. Arbete pågår även med att förenkla för invånarna genom fler e-tjänster.

Åtgärder har vidtagits för att minska trängseln vid kommunens badplatser och friluftsområden genom utökad skyltning, upprustning av nya ytor, fler bussavgångar på linjen till Domarudden, samt utökad parkeringsyta på Domarudden.

Beläggningsarbeten har utförts i enlighet med beläggningsplanen och utöver detta i anslutning till Åkersberga Centrum och station.

Kommuntäckande flygfotografering med framställning av ortofoto har genomförts under våren. Ortofotot används som karteringsunderlag i det dagliga arbetet med ajourhållning av primärkartan. Bilderna används även för planering, projektering och visualisering inom hela samhällsbyggnadsförvaltningen.

19.3 Ekonomisk uppföljning

Nämndens utfall för helåret visar på en negativ avvikelse om cirka 6,1 mnkr, där resultatet fördelar sig på en positiv avvikelse om 15,8 mnkr på intäktssidan och en negativ avvikelse om 21,9 mnkr på kostnadssidan.

Den positiva avvikelsen m 15,8 mnkr avseende verksamhetens intäkter, härrör sig till ökade intäkter från beställarnämnd (KFN) kopplat till övertagen drift av sport- och friluftsanläggningar i kommunen, respektive högre ersättning för trafikövervakning. Det positiva utfallet härrör även från lägre kostnader kopplat till turbundna resor, där pandemin orsakat ett minskat antal utförda resor.

Kostnadssidan har en negativ avvikelse om 21,9 mnkr. Negativ avvikelse under

året om 5,4 mnkr avseende kapitalkostnader, härrör från överförda exploateringsfinansierade investeringar om 286 mnkr i samband med årsbokslutet, som en effekt av ny redovisningsrutin. Den uppkomna prognosavvikelsen kopplat till ökade kapitalkostnader är behandlad tillsammans med ekonomiavdelningen för vidare hantering såsom en central post.

Det negativa utfallet under köp av verksamhet är till större delen kostnader som är direkt kopplade till ökade kostnader från produktionsförvaltningen på grund av övertagen drift av sport- och friluftsanläggningar i kommunen. I övrigt ökade driftskostnaderna under året avseende drift av gata, samt gatubelysning på grund av volymökningar kopplat till vinterns elkostnadssituation i Sverige.

Under perioden har nettoinvesteringar motsvarande 105,3 mnkr gjorts inom Tekniska nämnden.

19.4 Framåtblick

Framtida volymer bedöms öka såväl avseende ärenden från invånare som myndighetsbeslut i form av tillstånd och driftvolymer.

Mobilitets- och trafikplaneringen är en nyckelfråga för en hållbar tillväxt i skärgårdskommunen Österåker, varför det är en fråga som behöver prioriteras även fortsatt. En uppdatering av trafikprognoserna planeras för att påvisa framtida investeringsbehov och som underlag till en ny bullerkartläggning.

Anläggningsarbetena vid Slussholmen och Järnvägsparken kommer att avslutas under 2022, medan arbetena med nya Säbybron och Kråkbergsparken kommer påbörjas under 2022.

Förvaltningen ser över möjligheterna att påskynda processen från insamling av data till färdig kartprodukt. Flygning med drönare är en mycket snabbare metod för insamling av geografisk information över ett större område jämfört med traditionell mätning med totalstation och GNSS-teknik. Drönarteknik möjliggör också för en säkrare arbetsmiljö och tillsammans med de kommuntäckande ortofoton och snedbilder kan man skapa högkvalitativa mät-, analys- och 3D-visualiseringsprodukter, som är mycket viktiga stöd i arbetet kring hur Österåker ska planeras och utvecklas framöver.

20 Socialnämnden

20.1 Viktiga händelser

- Avtal om uppgradering av Procapita till Lifecare, ett system som sätter kommuninvånarna i centrum och ger dem digitala möjligheter att följa status för sitt ärende och beslut
- Systematisk uppföljning har gjorts avseende data från förhandsbedömningar och utredningar som påbörjades 2019 avseende barn och unga. Detta är en viktig del i arbetet med evidensbaserad praktik och för att kunna höja kvaliteten i verksamheten
- Förvaltningen har fortsatt ett arbete med att följa upp andrahandsuthyrning av bostäder, vilket har lett till minskade hyreskostnader och att Socialnämndens ansvar för andrahandskontrakt minskat
- Socialnämnden har antagit överenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placeras utanför det egna hemmet
- Reviderat samverkansavtal avseende Stödcentrum för Unga
- Förvaltningen har tecknat ett lokalt samverkansavtal avseende Familjecentral i Österåkers kommun. Parterna är Österåkers kommun och regionen

20.2 Verksamhetsuppföljning

Pandemin och dess konsekvenser har krävt flexibla lösningar av medarbetare och på genomförandet av insatser. Trots ändrade förutsättningar i pandemins spår har socialförvaltningen kunnat upprätthålla arbetet med att ta emot anmälningar, göra förhandsbedömningar och fatta beslut om utredning samt genomföra insatser. Fler samtal har under första halvåret genomförts digitalt eller via telefon för att minska antalet fysiska möten, vilket inneburit utmaningar i arbetet med barns delaktighet. Under senare delen av året har allt fler fysiska möten och samtal kunnat genomföras.

Genom egna kontrakterade jourhem kan förvaltningen undvika kostsamma jourhemsplaceringar hos konsulentstödda familjehem. Detta tillsammans med en ungdomsbehandlare har gett förvaltningen möjligheter att bevilja hemmaplanslösningar framför dyra placeringar på HVB. Förvaltningen prövar i första hand att tillgodose de utredda behoven med insatser inom egen regi. Efter att ha prövat hemmaplanslösningar, så som familjeterapi, nätverksarbete och sociala insatsgrupper i syfte att skapa ett skyddsnät, har några ungdomar haft behov av miljöombyte och att bryta antisociala kontakter, vilket bäst tillgodosetts genom placeringar på HVB och i familjehem på annan ort. Detta har varit insatser som påverkat kostnaderna, men som bedöms som nödvändiga för att bryta destruktiva mönster och beteenden.

Socialförvaltningen utreder och beslutar om insatser avseende beroende och följer upp dessa. Sedan 2018 ingår spel med pengar. Ärendehandläggningen av

beroendeproblematik är samlokaliserad med övriga socialförvaltningen sedan augusti 2021. Förvaltningen bedriver öppenvård i egen regi för målgruppen och köper vid behov dygnetruntvård av olika upphandlade aktörer.

20.3 Ekonomisk uppföljning

För helåret 2021 är intäkterna 48 procent lägre än budget och 45 procent lägre än utfallet 2020. Intäktsbortfallet avser främst minskade bidrag från Migrationsverket. Bruttokostnaderna blev 6 procent lägre än budget och 7 procent lägre än utfallet föregående år.

20.4 Framåtblick

Österåkers kommuns befolkning ökar stadigt och ökningen prognostiseras fortsätta. Ökningen beror huvudsakligen på nyproduktion av bostäder, vilket leder till bedömningen att fler familjer med minderåriga barn flyttar in i kommunen. Enligt aktuell befolkningsprognos beräknas åldersgrupperna 0-17 år öka med 32 procent och 18-19 år med 23 procent fram till 2031. Åldersgrupp 0-17 år bedöms vara den åldersgrupp som i huvudsak påverkar volymerna inom Socialnämnden.

Den psykiska ohälsan i samhället ökar enligt Socialstyrelsen. Detta gäller framförallt bland barn och unga vuxna. Orsakerna till ökningen är inte helt utredd eller klarlagd.

Orosanmälningar om barn som far illa har stabiliserats på en nivå som under 2020. Förklaringen till detta är att anmälningsbenägenheten har stabiliserats. Antalet orosanmälningar motsvarar nästan 1/5 av åldersgruppen 0-19 år. Med nuvarande lagstiftning beräknas 1 av 25 unga bli aktuella för utredning.

En översyn av socialtjänstlagen pågår, vilket bland annat kan innebära att socialförvaltningen ska ha ett förebyggande perspektiv och att flera insatser ska kunna tillhandahållas utan föregående individuell behovsprövning. De eventuella förändringarna i socialtjänstlagen kan komma att leda till ökad tillgänglighet av serviceinsatser och digitala lösningar.

Behovet av stöd och skyddat boende för de som drabbats av våld i nära relation har och kommer att fortsätta att öka. En utredning beställd av regeringen, om ett stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare, pågår och kan komma påverka lagstiftningen och därmed få såväl administrativa som ekonomiska konsekvenser för Socialnämnden.

Kommunen och regionen delar ansvaret för missbruks- och beroendevården. Kommunen ansvarar för behandlingsinsatser som öppen- och institutionsvård. Samsjuklighetsutredningen (SOU 2021:93) föreslår i ett delbetänkande en genomgripande reform av samhällets insatser till personer med samsjuklighet. Reformen förutsätter ett förändrat huvudmannaskap för vård och stöd till alla personer med skadligt bruk eller beroende. Förslagen föreslås träda i kraft första januari 2025.

Den ursprungliga tanken med ekonomiskt bistånd är att det ska vara ett tillfälligt ekonomiskt stöd vid kortare perioder av försörjningsproblem. För många som inte kommer in på arbetsmarknaden har försörjningsstöd blivit det enda möjliga försörjningsalternativet, ofta under långa perioder. Allt fler av de nyanlända är kvotflyktingar som i regel har särskilda behov, vilket påverkar mottagligheten av integrationsinsatser och förlänger tiden för behov av försörjningsstöd. Skälen är varierande och kan som exempel bero på analfabetism, funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom som gör att de inte kan arbeta.

21 Armada fastighets AB (koncernen)

21.1 Viktiga händelser

- Färdigställt byggnation av ett Särskilt Boende med tio lägenheter och gemensamhetslokaler i Mellansjö på Ljusterö
- Ett entreprenadavtal för att bygga ett gruppboende enligt LSS med sex lägenheter har tecknats
- Byggnationen av multiarenan fortskrider. Fasaden har klätts med träpanel och invändigt är installationer av fläktrum, ställverk och undercentraler i princip klara
- I Alceahuset har lokalen för Öppna förskolan färdigställts. På parkeringen bakom huset har 50 laddstolpar installerats
- Fastigheten Tuna 3:85 har avyttrats till Brf Klappbryggan

21.2 Verksamhetsuppföljning

Armada har under året avslutat byggnationen av Särskilt Boende på Ljusterö och fortsätter byggandet av multiarenan. Det är investeringar som har kunnat utföras utan nya banklån. Byggnationen har bland annat finansierats av försäljningen av Tuna 3:85, en bostadsrättsombildning av 77 hyreslägenheter på Österskärsvägen och Klappbryggan. Under 2022 skall banklån tas upp för att finansiera resterande byggandet av multiarenan.

Styrelsen fattade 2019 beslut om att minska antalet bolag i koncernen. Under 2020 fusionerades tre bolag i koncernen. I december skickades fusionsplaner in till Bolagsverket för ytterligare tre fusioner. Under 2022 är planen att ytterligare en fusionsplan skall skickas in till Bolagsverket.

Armada har fortsatt anpassa sig till de förutsättningar som råder under pandemin. Säkerheten för hyresgäster, servicepersonal och hantverkares hälsa går alltid först. I så stor utsträckning som möjligt sker visning av lägenheterna utifrån de bostadssökandes och boendes önskemål, med enbart enstaka personer i lägenheten samtidigt.

På bostadsfastigheterna har mycket resurser lagts på att byta ut belysning till LED i trapphus, källare och på gårdar. Även Solskiftesskolan och på Luffarbackens förskola har fått ny armatur.

Gällande de kommunala fastigheterna har Armada bytt ut taket på skolan i Roslags-Kulla, samt en del av taket på Skärgårdstadsskolan. Även klätterställningen vid Ljusterö skola är utbytt och på parkeringsplatsen bakom Alceahuset har 50 laddstolpar installerats.

Numera skickas inte ut några hyresavier i pappersform. Alla avier går elektroniskt, antingen som E-faktura via banken, via mejl eller så har hyresgästen autogiro.

Armada arbetar för att öka tryggheten i bolagets bostadsområden genom dialog med kommun, polis och hyresgäster. Armada har även deltagit i trygghetsvandringar med kommunen när dessa utförts kring bolagets fastigheter.

21.3 Ekonomisk uppföljning

Armadakoncernens resultat uppgår till en vinst på 96,8 mnkr. I resultatet ingår försäljning av fastigheten Tuna 3:85. Omsättningen har minskat något jämfört med föregående år och är 2021 334,9 mnkr, vilket även det beror främst på försäljningen av Tuna 3:85.

Driftkostnaderna har ökat jämfört med 2020 och är 115,7 mnkr. Ökningen beror bland annat på ovanligt låga driftkostnader under föregående år. I fastighetsbolagen har driftkostnaderna gått upp till följd att el, VA-taxor och fjärrvärme har ökat. Vintern varade längre och hade större snömängd jämfört med 2020, då det knappt föll någon snö alls. Det har varit fler skador på fastigheterna i år jämfört med föregående år. Bland annat har mer skadegörelse och vatteninträngningar medfört ökade reparationskostnader i år. Däremot har driftkostnaderna på fiberbolaget blivit lägre än budgeterat på grund av färre anslutningar.

Avskrivningarna har ökat jämfört med föregående år och är 2021 118,5 mnkr, vilket beror på att Görjansängen på Ljusterö färdigställts och nu har börjat skrivas av. Även projektet i Österåkers Stadsnät har avslutats, vilket ökar avskrivningskostnaderna. Dessutom har nedskrivning av vindkraftverket i Armada Kommunfastigheter AB med 6,8 mnkr genomförts, då marknadsvärdet överstiger det bokförda värdet i anläggningsregistret. Vidare har Armada skrivit ned bostadspaviljongerna för nyanlända som står på kommuns mark, där bedömningen är att det inte kommer att beviljas ett permanent bygglov. Nedskrivning är gjort med 20,6 mnkr.

Balansomslutningen har ökat till 3 301 mnkr på grund av flertalet pågående om- och nybyggnadsprojekt. Försäljningen av Tuna 3:85 har gjort att skulderna hos kreditinstitut under 2021 har minskat marginellt. Koncernens totala utestående lån till kreditinstitut var på balansdagen 2 861 mnkr.

Räntekostnaderna har under året gått ned till följd av att gamla lån med fast ränta har förhandlats om till lägre ränta. Armada har valt att binda flera lån när räntan varit låg. Den genomsnittliga räntesatsen hos kreditinstitut är 0,84 procent jämfört med 0,93 procent föregående år. Samtliga av koncernens lån har

kommunal borgen som säkerhet.

21.4 Framåtblick

Med en lånevolym om 2 861 mnkr är räntekostnaderna och förändringen av ränteläget oerhört väsentliga för koncernens resultat. En ränteförändring på 1,0 procentenhet för lånen som förfaller under 2022 skulle innebära en ökad räntekostnad om 4,0 mnkr. Det totala lånebeloppet för bolagen är hög, och marknadsvärdet på fastigheterna är drygt 4,1 mdkr. Om det inte sker några fastighetsförsäljningar kommer koncernen ta upp nytt banklån för att finansiera fortsätta byggandet av multiarenan.

22 Roslagsvatten AB (koncernen)

22.1 Viktiga händelser

- Roslagsvattens arbete med att ta fram handlingsplaner kopplade till de så kallade "skitviktiga målen" (SVM) och visualisering av bolagets arbete mot målet "Topp 5 om 5" har ytterligare utvecklats under 2021
- Projektet med att bygga det nya reningsverket i Margretelund pågår och under året har NCC kontrakterats som samarbetspartner och projektet gått in i en intensiv planeringsfas
- Under 2021 har också en ny överföringsledning för västra Åkersberga startats upp och en förprojektering påbörjats
- Brännbackens återvinningscentral har fått ny belysning, vilket har medfört en stor energieffektivisering, samtidigt erbjuds numer planglas för att i längden öka materialåtervinningen
- Plaståtervinning har upphandlats under 2021 och kommer att erbjudas kunder under 2022. En automatisering av faktureringen för företagskunder har även införts, vilket har genererat mer intäkter under 2021
- I Österåkers kommun introducerades vid halvårsskiftet HVO istället för diesel i sopbilarna. Målet är att Roslagsvatten ska ha 0 procent utsläpp av fossilt koldioxid från egen avfallsverksamhet och att introducera HVO är ett första steg mot målet

22.2 Verksamhetsuppföljning

Ett av Roslagsvattens SVM:er (skitviktiga mål) är att bolaget inte ska vara en bromsande faktor i kommunens utveckling. Uppföljning under året visar att inkommande ärenden har hanterats på ett effektivt sätt och bidragit till att kommunen har kunnat exploatera i de områden som varit i fokus utifrån ett VA- och avfallsperspektiv.

Under året har ett pilotprojekt genomförts med smarta avfallsbehållare. Pilotprojektet har slagit väl ut och projektet fortsätter under 2022 för att sedan utvärderas ytterligare.

Det nya reningsverket i Margretelund kommer att certifieras i enlighet med Ceequal, vilket bygger på Roslagsvatten vision om att möjliggöra hållbara samhällen. Ett pilotprojekt pågår även på verket i att skapa världens första slamfria reningsverk med hjälp av företaget C-green. Pilotprojektet förväntas fortsätta under första hälften av 2022.

Brännbackens återvinningscentral har fått ny belysning, vilket har medfört en stor energieffektivisering och samtidigt erbjuds numer planglas för att i längden öka materialåtervinningen. Plaståtervinning har upphandlats under 2021 och kommer att erbjudas kunder under 2022. En automatisering av faktureringen för företagskunder har även införts, vilket har genererat mer intäkter under 2021.

På grund av den rådande pandemin har de uppskattade studiebesöken på reningsverket i Margretelund ställts in för skolklasser. Roslagsvatten brukar även ställa upp på lokala evenemang i vilka barn finns med som målgrupp, som även dessa blivit inställda.

22.3 Ekonomisk uppföljning

Verksamheten bedrevs under 2021 inom fastställd budgetram, både när det gäller investeringar och resultat. Att ha en ekonomi i balans, med ett soliditetsmål på 10 procent är ett av huvudmålen. Soliditeten sjönk dock under förra året och ligger nu på 7,7 procent och beror på lägre resultat och större upplåning än under tidigare år. Kommande år, med framtunga investeringar och mer upplåning, beräknas soliditeten sjunka ytterligare.

22.4 Framåtblick

Invånarantalet i Österåker växer, vilket ställer krav på utbyggnad av såväl dricks- och spillvattenanläggningarna som avfallshanteringen. Stort fokus ligger på hållbarhet med hjälp av digitala lösningar.

Utbyggnad av Roslagsvattens reningsverk kräver nya miljötillstånd, vilket ofta medför skarpare krav och därmed mer effektiv rening av vattnet. Det ställer stora krav på val av teknik samt drift och underhåll av anläggningarna.

5 november 2021 kom regeringens förslag om ny förordning för producentansvar för förpackningar. Den föreslår en mängd olika förändringar av producentansvaret. Bland annat att kommunerna ska ta över ansvaret för insamling av förpackningar från hushåll.

23 Miljöredovisning

23.1 Bakgrund

Österåker arbetar för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling som ger goda förutsättningar för människa, miljö och natur att samverka. De kommunala miljömålen *Österåkers miljömål 2016-2019* har förlängts och gällde även under 2021. Miljömålen beskriver vad kommunen vill åstadkomma med sitt miljöarbete. De riktar sig till hela den kommunala verksamheten och ska även fungera som inspiration och kommunikation till invånare i kommunen. Varje förvaltning, bolag och enhet ska planera sitt miljöarbete utifrån miljömålen.

Processen att ta fram nya miljömål har fortsatt under 2021 och har resulterat i ett förslag på nytt Miljö- och klimatprogram som ska gälla till 2030. I programmet ingår även ett nytt arbetssätt för uppföljning och miljöredovisning, både för kommunkoncernen och för Österåkers kommun som geografiskt område.

Arbetet med att ta fram ett hållbarhetsramverk med verktyg för att integrera Agenda 2030 i kommunens arbete återstartades under hösten. Kommunen har även under 2021 medverkat i FN-förbundets nätverk för Agenda 2030, Globala Sverige.

Nedan redovisas ett urval av slutförda och pågående aktiviteter under 2021 inom varje målområde i kommunens gällande miljömål.

23.2 Klimat och luft

Innehåller kommunens mål gällande koldioxidutsläpp, energi och transporter.

Energi och klimat

Under året har projektet att ta fram en ny energiplan pågått och arbetet kommer att fortlöpa 2022. Planen syftar till stimulera genomförande av åtgärder som leder till att Österåkers kommun uppfyller de nationella, regionala och lokala miljömålen som är kopplade till klimat- och energiområdet. Vidare syftar energiplanen till att skapa goda förutsättningar för genomförandet av översiktsplanen och Roslagsbanans utbyggnad.

Kommunens energi- och klimatrådgivare (EKR) har fortsatt den utåtriktade rådgivningen med syfte att stötta en effektiv och miljöanpassad energianvändning, samt de nationella klimat- och energimålen. EKR ger bland annat råd kring frågor om solenergi, laddplatser för bilar, uppvärmning och energieffektivisering. Exempel på några av de arrangemang som har anordnats under året är: Energismart företag, Fixa solpanel, Fixa laddplats för småhusägare och Fixa laddplats för bostadsrättsföreningar. Österåkers kommun ingår i ett samarbetskluster tillsammans med Täby, Danderyd, Vaxholm och Vallentuna. EKR har under året närvarat vid de olika klusterkommunernas lokala evenemang. Under årets andra halva har bemanningen för EKR ökat och fokus på platsbesök med rådgivning har varit möjlig. Detta har gett goda resultat och efterfrågan på rådgivning har ökat.

Ett beslut om att gå över till förnybar el för alla kommunens lokaler togs under året. Dessutom har en utredning om att sätta solceller på kommunala fastigheter påbörjats, med hänsyn till fastighetens placering, hållfasthet på taken och verksamhet i fastigheten. Armada kommer exempelvis att utreda Söraskolans förutsättningar under kommande år, som har ett bra solläge och stor takyta.

Energianvändningen i kommunens lokaler har fortsatt att minska genom intrimning av ventilation och värmesystem, byte till treglasfönster, samt information till hyresgäster om energibesparing. Målet är att energiförbrukningen ska ha minskat 2030 med 40 procent jämfört med 2009, vilket innebär en genomsnittlig minskad energianvändning om 1,5 procent kWh/kvm och år. Den totala energianvändningen för Armada Bostäder ökade med 0,1 procent under 2021, medan Armada Kommunfastigheter minskade energianvändningen med 0,73 procent. Det innebär att årets mål inte nåtts, men i ett längre perspektiv ligger kommunen i fas med en total energibesparing om 27,5 procent sedan 2009. Ett annat exempel på energieffektivisering är att Brännbackens återvinningscentral fått ny belysning, vilket kommer innebära en energibesparing om drygt 60 procent.

Resor och transporter

Den resepolicy för kommunanställda som antogs av Kommunstyrelsen, tillsammans med ett beslut att anta en klimatväxlingsutmaning från Fossilfritt Sverige, har ännu inte implementerats på grund av pandemin och reserestriktionerna. Däremot har tekniken och kulturen kring distansarbete fortsatt att utvecklas i organisationen under 2021, såsom teknik i kommunens lokaler för att delta digitalt i möten, genomförande av vårdplaneringar, viss tillsyn på distans, samt att delta i webbutbildningar. Antagandet är att detta kommer att möjliggöra för fortsatt distansarbete, med färre arbetsresor som följd.

Ett arbete med att göra kommunens transporter av hushållsavfall fossilfria pågår. Sedan i juli 2021 har över 90 procent av alla avfallstransporter skett med förnyelsebara bränslen, genom att byta ut fossilt diesel till förnybart HVO. Rolslagsvatten har även bytt ut två fossildrivna personbilar till el-bilar.

Kommunens bibliotek har minskat transporterna genom samdistribution på grund av en regional upphandling som innebär att transport av böcker och andra medier nu sker med MediCarrier. Det innebär att man utnyttjar befintliga transporter till vårdcentraler för att transportera böcker effektivt och klimatsmart. Gemensamma insatser på regionnivå är något som biblioteken kommer att fortsätta att utveckla, med syfte att dela på resurser och arbeta för att minska avtrycket på miljön.

Livsmedel

Produktionsförvaltningen har fortsatt det progressiva arbetet med att laga klimatsmart, näringsrik och närproducerad mat. Den totala klimatpåverkan från måltiderna har minskat under året. Istället för att öka andelen ekologiskt har förvaltningen prioriterat att köpa svenskt och att stötta lokala producenter, i linje med den nationella livsmedelsstrategin. Andel svenska råvaror har ökat med 2 procent till 49 procent och det uppsatta målet att 30 procent av livsmedlen skulle vara ekologiska uppfylldes under 2021.

Mellan 2019-2021 har köttinköpen minskat med cirka 3000 kg per termin. Det har skapat förutsättningar för att bland annat välja kravmärkt nötfärs och miljöcertifierad fisk uppfödd på svenska gårdar, samt att i större utsträckning välja råvaror av mycket hög kvalitet.

Information och påverkan

Ett miljöbidrag har under 2021 delats ut av kommunen för femte året i rad. Bidraget går till projekt som genomförs i kommunen av lokala organisationer och som på olika sätt bidrar till ökad hållbar utveckling, med fokus på miljömässig hållbarhet. I år har bidrag om totalt 250 tkr delats ut till flera olika föreningar. Exempelvis har Trälhavets båtklubb fått bidrag för arbete med att fasa ut farlig båtbottnfärg, Naturskyddsföreningen för kommunikation kring en hållbar livsstil samt räddningsinsatser för hotade paddor, en samfällighet på Ljusterö för att återskapa ängsmark, och Friluftsrådet för att arrangera en skräpplockardag vid Kanalen, samt en friluftsdag som inspirerar till "Hemester".

Även engagerandet av medarbetare och brukare är viktigt i arbetet. För att engagera medarbetarna i klimatfrågan har Socialförvaltningen uppmanat medarbetare att använda appen "ClimateHero" för att mäta och få förslag på hur man kan minska det egna klimatavtrycket och alla skolor i kommunens regi har fått klassuppsättningar av utbildningsmaterialet "Natur- och miljöboken" med material om hållbar utveckling.

Upphandling och inköp

En ny upphandlingspolicy och riktlinjer som förtydligar att miljö- och hållbarhetskrav ska ställas vid upphandlingar har antagits under året. Arbetet med att implementera det nya inköpssystemet för e-handel har fortgått. När systemet är fullt implementerat kommer det att ge förutsättningar för att effektivisera och följa upp inköpen. Ett fördjupat arbete med ett strategiskt upphandlingsarbete gällande uppföljning och standardiserade miljö- och hållbarhetskrav har inletts. Detta innefattar utbildning och nätverkande inom strategiskt upphandlingsarbete, samt uppstart av ett arbete med att kartlägga nuläget, styrkor och utvecklingsmöjligheter för kommunens strategiska upphandlingsarbete.

Trafik och infrastruktur

Arbetet med kollektivtrafikplan har fortgått under året och kommer snart att färdigställas och en ny cykelplan har påbörjats. Flera mindre åtgärder i form av cykelparkeringar av god kvalitet har genomförts under året och en ny cykelkarta är tryckt och finns tillgänglig sedan augusti.

23.3 Skärgård, sjöar och vatten

Änger bland annat att kommunens sjöar, vattendrag och kustvatten ska ha god ekologisk och kemisk status samt att utbyggnaden i skärgården ska ske varsamt så att natur- och kulturvärden längs kusten bevaras.

Arbetet med ett lokalt åtgärdsprogram (LÅP) för kommunens vatten har fortsatt. Satsningarna på utökad provtagning av sediment och vatten, i syfte att uppnå miljökvalitetsnorm (MKN) för vatten, har fortgått.

Arbetet med tematiskt tillägg till översiktsplanen, med fokus på kust och skärgård, har under 2021 nått slutfas och avser att antas under 2022. Planen kan bidra till att nå målet att utbyggnaden i skärgården sker på ett varsamt sätt, som tillgängliggör kusten och bevarar natur- och kulturvärden.

Vatten, avlopp och dagvatten

Projektet att bygga ett nytt avloppsreningsverk i Margretelund har under året gått in i en intensiv planeringsfas. Reningsverket kommer att certifieras med "Ceequal", vilket bland annat ger en extern granskning av projektets hållbarhetsprestanda. Dessutom planeras det nya avloppsverket använda en ny reningsteknik som skulle göra Margretelund till världens första slamfria reningsverk. Ett pilotprojekt har pågått ihop med företaget C-green och förväntas fortsätta under första halvåret 2022. Samtidigt har en pilotanläggning tagits i drift för att testa tekniken att tillverka biokol av restprodukterna.

Under året har flera åtgärder för att förbättra den befintliga avloppshanteringen genomförts. Avloppsledningarna har inspekterats för att hitta områden som behöver renoveras. Totalt har 27 671 meter självfallsledningar inspekterats. Genom att laga ledningarna minskar mängden tillskottsvatten in till reningsverket och ökar därmed reningsgraden. För att minska risken för bräddningar av orenat avloppsvatten vid strömvabrott så har reservkraft installerats vid fyra större pumpstationer i Österåker. Margretelunds reningsverk har Revaq-certifierats för att öka möjligheterna för återföring av näringsämnen i slammet.

Tillsyn på små avloppsanläggningar har genomförts. Genom att bristfälliga avloppsanläggningar åtgärdas kan utsläppen av näringsämnen till närliggande sjöar, vattendrag samt kustvatten minska. Tillsynen har under 2021 fokuserats till Ljusterö och Brottö, och har skett genom inventering av arkivstudier, utskick till fastighetsägare av 563 fastigheter, samt av tillsyn i fält av 200 enskilda avlopp. Av dessa har 13 procent bedömts vara bristfälliga och har följts upp med krav på förbättrande åtgärder eller förbud mot utsläpp. Informationsinsatser och analyser av 419 enskilda brunnar har genomförts i syfte att minska risken för skadliga ämnen i dricksvattnet.

Vattenanvändningen i de kommunägda fastigheterna minskade med 5,3 procent och i kommunalägda bostäder med 4 procent jämfört med 2020.

23.4 Mark, byggande och boende

Behandlar samhällsbyggnadsfrågor, exempelvis trafikplanering, men även kretsloppsfrågor såsom VA och avfallshantering.

Klimatsmarta, attraktiva och hållbara stadsdelar

Genom planering på strategisk nivå, liksom i program och detaljplaner, arbetar kommunen för strukturer som gynnar bland annat hållbara transporter, trygghet och entreprenörskap. Arbetet har tagit stöd i översiktsplanens mål och mobilitetsstrategi. Under året har arbetet med en fysisk strukturbild påbörjats som ett ytterligare verktyg och en handels- och verksamhetsutredning har inletts.

För att kunna genomföra Roslagsbanans utbyggnad på ett hållbart sätt har flera

strategiska utredningar initierats vad gäller bland annat biologisk mångfald, kulturmiljö och friluftslivsvärden. I alla program och detaljplaner beskrivs hållbarhetskonsekvenserna ur sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter. Hållbarhetsprogram tas fram som en del av planhandlingarna och exploateringsavtalen. Processen för detta har utvecklats under året och kommer att vävas in i projektmodellen kommande år. Under arbetet med de två största planerna, Hagby äng och Näsängen, har metodiken för att ta fram hållbarhetsprogram, hållbarhetsbedömningar, miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning, dagvattenhantering och bebyggelse på jordbruksmark utvecklats.

Klimatanpassning

Arbetet med att säkra ny bebyggelse från klimatrelaterade risker har fördjupats, främst i projekt som berör centrala Åkersberga, Åkers kanal och Tunafjärden. Samarbete med Österskärs vägförening och Roslagsvatten har påbörjats i dagvattenfrågor, som aktualiserades i och med vårens skyfall med översvämning som följd. Även de värst drabbade kommunala vägarna ses över och vissa åtgärder kommer att vidtas.

Byggnade i kommunen

Vid tillkommande bebyggelse utanför tätort har byggnadsnämnden regelmässigt fäst stor vikt vid avståndet till kollektivtrafik. Detta för att väga in frågor som kopplar mot möjligheten att nyttja kollektivtrafik för resor till och från arbete eller skola. Målet om att 95 procent av alla bygglov och förhandsbesked som beviljas ska ligga i kollektivtrafknära lägen anses uppfyllt.

I bygglovsprocessen har byggherrar i större byggprojekt, informerats om valmöjligheter med bäring på miljöhänsyn. Kommunen har informerat om exempelvis husplaceringar ur energisynpunkt, förutsättningar för solpaneler, miljövänliga materialval samt om möjligheten att avgiftsfritt konsultera kommunens energi och klimatrådgivare.

Vid genomförande av nya byggnationer, underhåll, till- och ombyggnationer ställs krav på att lokaler ska uppfylla minst de miljömål som kommunen ställt. Utformningen ska främja nyttjarens hälsa samt materialval och arkitektur ska bidra till ett hållbart byggande. Byggmaterialen ska vara miljöklassade och godkända så att kommunen kan verka för en giftfri och god bebyggd miljö i sina lokaler.

Byggandet av multiarenan har fortsatt under 2021. Satsningen på prioriterade funktions- och miljökrav har lett till att kommunen kan ansöka om att klassificera byggnaden för Miljöbyggnad silver.

Armada har gjort stickprovskontroller på sina viktigaste entreprenörer, exempelvis avseende att de uppfyller kommunens mål kring sortering av byggavfall samt fordon. Tre laddstationer för elbilar har installerats vid kommunägda hyresbostäder. Intresset har varit stort och Armada planerar för fler laddstationer. Utanför kommunhuset har 50 av personalparkeringarna fått laddstationer för elbil.

Avfall och återbruk

Roslagsvatten arbetar med att minska mängden restavfall enligt målet i avfallsplanen. Under 2021 minskade restavfallet med 3 procent per hushåll. Exempel på åtgärder för att minska mängden restavfall är ett pilotprojekt med smarta avfallsbehållare, vilket är större avfallskärl med nivåmätare så att hämtningarna kan planeras in och transporter minskas.

Ett annat exempel är att Roslagsvatten har engagerat invånare för att delta i den nationella tävlingen Minimeringsmästarna. Det innebär att familjer runt om i landet tävlar om att minska sitt avfall så mycket som möjligt under ett år. Tävlingen pågår till oktober 2022 och ska kommuniceras för att inspirera andra att minska sitt avfall.

Även under 2021 präglades avfallshanteringen mycket av den rådande pandemin. Besöken till Brännbackens återvinningscentral fortsatte att öka, om än inte lika kraftigt som under år 2020. Grovavfallsmängderna var fortsatt väldigt höga, men något lägre än föregående år.

I syfte att öka mängden återvunnet material på Brännbacken har återvinningscentralen kompletterats med en fraktion för planglas, som därmed går till återvinning istället för deponi. Dessutom har plaståtervinning upphandlats så att plasten kan sorteras ut och återvinnas som nytt material, istället för att energiåtervinnas som brännbart. Plaståtervinningen kommer att implementeras under 2022.

Socialförvaltningen har återbrukat möbler i samband med en lokalflytt inom kommunhuset, både inom förvaltningen och genom att andra verksamheter har fått ta del av överskottet, bland annat Familjecentralen. De återbrukade möblerna uppskattas ha ett totalt värde om cirka 600 tkr. Kultur- och fritidsförvaltningen har återbrukat två äldre konstgräsplaner som byttes ut, och placerat dessa på mindre fotbollsplaner.

För kommunens friluftsområden avsattes under 2021 500 tkr till förbättrad skyltning av leder och stigar, samt för att motverka nedskräpning i naturområdena.

Kommunens avdelning för tillsyn, Miljö- och hälsoskyddsavdelningen, har liksom 2020 tagit emot fler miljörelaterade klagomål än vanligt under året. Bland annat kring eldning av avfall, markutfyllnader, masshantering, oljeläckage, bräddning av avloppsvatten, samt nedskräpning. Klagomål som lett till omfattande utredningar avsåg buller från byggarbetsplatsen vid Valsjöskogen och klagomål på oro för utsläpp av lakvatten från Brännbackens deponi.

23.5 Natur och biologisk mångfald

Lyfter bland annat vikten av tillgång till grönområden av god kvalitet och nyttan av ekosystemtjänster. Dessutom betonar behovet av goda förutsättningar för barn och ungas lärande om ekologi, djur och natur.

En ny strategi för Österåkers parker har antagits. Strategin kommer att ligga till grund för arbetet med att fortsätta utveckla parker av hög kvalitet.

Hänsyn till de gröna frågorna har fått en allt större vikt i kommunens planeringsarbete. Därför har kommunens planeringsunderlag i GIS förbättrats. Naturkartan i GIS har utökats med data från förra årets inventeringar av kommunens naturvärden, såsom viktiga livsmiljöer samt hotade arter och viktiga ekologiska spridningssamband. Även rekreativvärden och strandskyddsområden, samt data från Jordbruksverket och vattendata från SMHI har lagts till. Därutöver har en karta som används för bedömning av betydande miljöpåverkan av bygg- och planprojekt tagits fram. Kartan hämtar data från många olika källor och kategorier, exempelvis kulturhistoriska områden, häradsekonomiska kartan, fornvårdsplanen, markkontaminationer, vattenkvalitet i nyckelbiotoper, regionala gröna kilar, markavvattning, buller med mera.

Förskole- och grundskolenämnden har under 2021 gett resurser till projekt inom ramen för ”Jord till bord”. Syftet är att öka barn och elevers medvetenhet om ett hållbart samhälle genom att följa produktionskedjan av livsmedel. Det kan till exempel innebära att en förskola tilldelas resurser för ett växthus där barnen själva får odla grönsaker till förskolan.

Kultur och fritidsnämnden planerar in ädelfisk i kommunen, i samarbete med Stockholm stads fritidsförvaltning. Kommunen har sökt och fått bidrag för att röja brynmiljöer och påbörjat ett arbete med syftet att öka den biologiska mångfalden

23.6 Skadliga ämnen och rena kretslopp

Målområdet fokuserar bland annat på att de risker som barn och ungdomar utsätts för på grund av skadliga ämnen ska minska, samt att dricksvattnet, mark och byggnader ska vara fria från skadliga ämnen.

Arbetet med att genomföra kommunens kemikalieplan har inte påbörjats, då många åtgärder förutsätter en tillsatt kemikaliesamordnare som kan samordna och stötta med kemikaliekompetens, både vid upphandling och för systematiskt arbete med kemiska arbetsrisker, vilket inte har prioriterats under rådande pandemi.

Förorenad mark och giftiga ämnen

Det har genomförts tillsyn av 20 förorenade områden och byggnader under 2021. Flera ärenden har resulterat i rådgivning samt i flera fall krav på undersökningar, provtagningar och behov av uppföljning. Genom att identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter kan riskerna minskas för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen. Tillsynen har bland annat omfattat föroreningar på marinor och båttuppställningsplatser. Som ett resultat av ökat byggande i kommunen har även antalet undersökningar av mark med misstänkta föroreningar i samband med planläggning, byggnationer och markarbeten ökat. Det planerade arbetet med att ta fram en handlingsplan för tillsyn av förorenade områden har skjutits fram till 2022.

Tillsyn av bränsleförsäljning i skärgården, drivmedelsanläggningar och fordons-

tvättar, samt industrier i Säby industriområde har genomförts enligt plan. Tillsyn har också skett för att minska utsläpp av farliga ämnen genom granskning av köldmedierapportering och tillsyn kring användning av bekämpningsmedel.

En brand i en radhuslänga har tagit mycket tid i anspråk för bedömning av saneringsbehov och miljörisker, då brandskum innehåller miljögifter i form av PFAS, alltså en grupp ämnen som är persistenta, bioackumulerande och giftiga. Ett flertal kontakter har hållits med försäkringsbolag och räddningstjänsten avseende risk för påverkan på bland annat Sätterfjärden. Risker för miljöpåverkan bedömdes slutligen som liten då släckningsmetoden endast omfattat små mängder skum och begränsad mängd släckvatten. Ett informationsprojekt angående PFAS i dricksvatten i brunnar har förberetts och kommer att fortsätta under 2022.

Påverkan från kemiska ämnen

Konstgräsplaner medför stora behov av miljöåtgärder såsom hantering av granulat, stor omsorg vid snöröjning och annat underhåll för att minimera risk för att miljöskadliga ämnen sprids. Detta arbete utvecklas ständigt och följs upp av Kultur- och fritidsnämnden.

Pedagogcentrum har under året erbjudit webbaserade utbildningar som syftar till att minska skadliga ämnen i förskolan.

24 Barnbokslut

I oktober 2015 antog Kommunfullmäktige *Barn- och ungdomspolicy för Österåkers kommun* och i juni 2017 beslutade Kommunfullmäktige att samtliga nämnder och styrelser ska redovisa barn- och ungdomsperspektivet i sina respektive verksamheter och processer. Kommunens samlade Barnbokslut sammanfattar och ger exempel från nämndernas respektive uppföljningar.

Österåkers barn- och ungdomspolicy anger att:

- Aktuell kunskap och forskning om barn och unga ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och unga
- Österåkers kommun ska arbeta sektorsövergripande med barnets bästa i centrum i frågor som berör barn och unga
- Österåkers kommun ska erbjuda fortbildning till beslutsfattare, berörda yrkesgrupper samt barn och unga själva för att stärka kunskapen om barns rättigheter
- Österåkers kommun ska stimulera och stötta unga i att själva komma med idéer samt öka deras möjligheter till inflytande i kommunala beslut
- Beslut och åtgärder som rör barn och unga ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv

Aktuell kunskap och forskning om barn och unga ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och unga. Österåkers kommun växer och förändras och barn och unga är en viktig del av kommunens utveckling. Barn och ungas intressen måste tillses av beslutsfattare och aktuell kunskap om barn i allmänhet, och om barn och unga som lever i kommunen i synnerhet, är av särskild vikt. På grund av pandemin har direkta dialoger med barn och unga i kommunala utvecklingsfrågor genomförts i betydligt mindre utsträckning än normalt. En mer generell kunskapsinhämtning har möjliggjorts i större utsträckning genom deltagande i digitala konferenser och erfarenhetsutbyten. Brukarundersökningar genomförs i kommunens verksamheter, exempelvis genomförs barn- och elevenkäten Med målen i sikte i båda förskolan och grundskolan. Även andra typer av undersökningen görs för att fånga barn och ungas livsvillkor och upplevelser. Exempelvis genomförs den så kallade LUPP:en, *Lokal uppföljning av ungdomspolitiken*, som är en livsstilsenkät producerad av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). I uppföljningsarbetet kopplat till LUPP har ungdomar i kommunens ungdomsråd fördjupat sig i det ungdomspolitiska målet att "[alla unga] ska ha makt att forma sina liv" och utifrån det skapat affischer med budskap från unga till unga.

Det har genomförts en stor mängd utredningar och undersökningar, nationellt och regionalt, kring pandemins påverkan på barn och unga. Data från dessa finns tillgängliga att använda i kommunens lokala arbete.

Kommunens skolorganisation deltar regelbundet i forskningsprojekt för att säkerställa att aktuell kunskap ligger till grund för beslut. Exempel 2021 är projekt kopplat till Fritidshemmets pedagogiska uppdrag FriPU, samarbetet *Samverkan för bästa skola* (SBS), samt projekt inom Elevhälsans förebyggande arbete.

Även funktioner inom socialtjänst, vård och omsorg, samt fritid erbjuder kontinuerlig fortbildning och har tillgång till kunskapande material och kanaler.

Österåkers kommun ska arbeta *sektorsövergripande med barnets bästa i centrum* i frågor som berör barn och unga och inom samtliga nämnder arbetar tjänstepersoner över förvaltningsgränserna enligt möjliggörande rutiner och utefter behov. Kommunen har även en samverkansgrupp, Social preventionsgrupp, som rapporterar till Styrgrupp för trygghet och säkerhet. I gruppen ingår, förutom i frågorna insatta tjänstepersoner, även polis och räddningstjänst.

Många samverkansarbeten som inbegriper externa besökare, som normalt sker med skolan som part, har fått pausa under 2021 på grund av covid-19, men internt har samverkan fortsatt utvecklas även under pandemi mellan exempelvis elevhälsan, socialtjänst och utbildningsförvaltningen för att motverka problematisk skolfrånvaro och tidigt upptäcka och stödja särskilda behov.

Samverkan med parter utanför kommunorganisationen, med expertmyndigheter och riksorganisationer har till viss del utvecklats positivt i och med möjligheten till digitala möten. Samtidigt har andra typer av kunskapande och utvecklande samverkansforum och möten fått stå tillbaka på grund av att det inte varit möjligt att mötas fysiskt.

Österåkers kommun ska erbjuda *fortbildning till beslutsfattare, berörda yrkesgrupper samt barn och unga* själva för att stärka kunskapen om barns rättigheter och Österåkers kommun är sedan 2020 medlemmar i SKR:s barnrättsnätverk. Nätverket samverkar kring utbildning, erfarenhetsutbyten och best practice med barns rättigheter i fokus. Skolororganisationen, socialtjänsten och bibliotekets medarbetare deltar i olika utbildningar kopplat till Barnkonventionen, barns rättigheter och delaktighet. Pedagogcentrum har under året exempelvis erbjudit utbildningen "Barnkonventionen i praktiken" för medarbetare inom förskolan.

Österåkers kommun ska *stimulera och stötta unga* i att själva komma med idéer samt öka deras möjligheter till inflytande i kommunala beslut. Kommunen har ett ungdomsråd med representanter från kommunens unga, förtroendevalda och sakkunnig tjänsteman. Under året haft rådet mestadels haft digitala möten. Rådet har bland annat deltagit i arbetet med kommunens varumärke.

I samverkan med kulturskapare tillser kommunen att ett allsidigt utbud av kulturaktiviteter; teater, film och eget skapande, erbjuds unga genom skola och fritidsgårdar. Utbudet erbjuder inspiration, stimulering av eget initiativ och skapande. Inom skolverksamheterna kan unga påverka sin skoltillvaro bland annat genom elevråd. Till exempel har elevrådet på Ljusterö samarbetat med Armada kring utformning av skolgårdsmaterial.

Beslut och åtgärder som rör barn och unga ska *följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv* och inom kommunens lagstyrda verksamheter, som skola och omsorg, finns rutiner för uppföljning kopplade till mål och resultat för att säkerställa systematiskt kvalitetsarbete där insatser bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet. Rutiner säkerställer även att kommunens externa samarbetsparter förhåller sig till lagstiftning som tillser barnrättsperspektivet.

1 januari 2020 blev FN:s barnkonvention lag. Detta har medfört ett särskilt fokus på vad Österåkers kommun behöver utveckla för att säkerställa att lagen tillämpas. En kommunövergripande arbetsgrupp har tagit fram en process och verktyg för barnkonsekvensanalys som har börjat användas under 2021. Verktöget fungerar som stöd i genomförande och dokumentering av en prövning av barnets bästa. Barnrättsperspektivet behöver ofta sättas i relation till andra konkurrerande och/eller samverkande perspektiv för att kunna följas upp i sin helhet. En barnkonsekvensanalys synliggör alla dessa perspektiv och dess relation till varandra. Verktöget och analyserna är grund för utvärdering och utveckling under 2022 och framåt.

25 Målbilaga 2021

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Nöjdheten med service och bemötande ska öka (Kommunstyrelsen)	Ranking företagsklimat enligt Svenskt Näringsliv	68	56	25	
		Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga.	57 %	Inga uppgifter	60 %	
		Gott bemötande vid kontakt med kommunen	82 %	Inga uppgifter	93 %	
	Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka (Socialnämnd)	Antal nya e-tjänster	1	1	1	
		Personalomsättning	3 %	9 %	12 %	
		Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)	85	91	90	
	Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka (Vård- & omsorgsnämnd)	NKI brukarundersökning - helhetsintryck		Inga uppgifter		
		Antal nya e-tjänster	1	1	1	
	Nöjdheten med bygglovsverksamhetens service och kvalitet ska öka (Byggnadsnämnd)	SBA:s NKI-undersökning	67	65	65	
	Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livs-	Företagsklimat enl. ÖJ (In-sikt) - Livsmedelskontroll - Totalt, NKI	79		70	

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
	medelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög. (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Företagsklimat enl. ÖJ (In-sikt) - Miljö- och hälsoskydd - Totalt, NKI	71	Se 2020	70	●
		Företagsklimat enl. ÖJ (In-sikt) - Serveringstillstånd - Totalt, NKI	72	Se 2020	70	●
	Kommunens invånare och besökare ska i de kommunala idrottsanläggningarna uppleva att de får ett trevligt bemötande samt att anläggningarna är säkra, hela och rena. (Kultur- och fritidsnämnd)	NKI mätning till föreningar	0	0	0	●
	Kultur och fritidsnämnden ska verka för ett varierat och allsidigt kulturutbud med hög kvalitet. (Kultur- och fritidsnämnd)	Antal offentliga kulturarrangemang för barn och vuxna som anordnats i kommunen med stöd av KFN	11	13	90	■
		Antal elever i musikskola	1 390	1 446	1 400	●
		Antal kurser i musikskola	2 081	2 212	1 960	●
	Kultur och fritidsnämnden ska verka för att folkbiblioteket erbjuder hög tillgänglighet avseende öppettider och tillgång till medier, aktiviteter och program. (Kultur- och fritidsnämnd)	Antal öppettidagar per år totalt på folkbiblioteken	426	447	475	◆
		Antal program och aktiviteter på folkbiblioteken	525	162	550	■
		Antal öppettimmar på huvudbiblioteket per vecka	55	50	62	◆
		Biblioteket, antal bemanade öppettimmar kväll och helg	10	10	13	■

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
	Nojdheten med nämndens service och bemötande ska öka (Teknisk nämnd)	Andelen hanterade felanmälningar inom angiven avtalstid	98 %	98 %	98 %	●
Österåker ska ha en ekonomi i balans	Kommunstyrelsen har en budget i balans (Kommunstyrelsen)	Ingen negativ avvikelse mot budget KSF-KS	2,5 %	16 %	0 %	●
		Ingen negativ avvikelse mot budget (SBF KS)	0 %	-2,1 %	0 %	■
	Kommunen ska uppnå de finansiella målen (Kommunstyrelsen)	Andelen av kommunens finansiella mål som är uppfyllda	100 %	100 %	100 %	●
	Nämnden ska redovisa en budget i balans vid bokslut (Socialnämnd)	Budgetavvikelse i förhållande till utfall	-7 %	-15 %	0 %	■
	Nämnden ska redovisa en budget i balans vid bokslut (Vård- & omsorgsnämnd)	Budgetavvikelse i förhållande till utfall	3,9 %	6,9 %	0 %	●
		Fastställd åtgärdsplan vid eventuell budgetavvikelse	100 %	100 %	100 %	●
	Byggnadsnämnden ska redovisa en ekonomi i balans (Byggnadsnämnd)	Fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse	0	0	0	●
	Miljö- och Hälsoskyddsnämnden ska redovisa en ekonomi i balans (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse	0	0	0	●
	Nämnden ska inte redovisa någon negativ budgetavvikelse vid bokslut (Kultur- och fritidsnämnd)	Ej negativ avvikelse gentemot budget	0 %	0 %	0 %	●
	Ingen negativ budgetavvikelse utom volymer (Förskole- och grundskolenämnd)	Ingen negativ budgetavvikelse utom volymer	1,7 %	1,5 %	0 %	●

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
	Ingen negativ budgetavvikelse (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Åtgärdsplan vid negativ budgetavvikelse	-2,7 %	-2,6 %	0 %	●
	Tekniska nämndens ska redovisa en ekonomi i balans (Teknisk nämnd)	Fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse	● Ja	■ Nej	● Ja	■
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Stödja och leda produktionsförvaltningens och utbildningsförvaltningens chefer att skapa välmående och attraktiva arbetsplatser (Kommunstyrelsen)	Sjukfrånvaro, PF Utbildning, samt UF	10 %	8 %	5 %	◆
		Personalomsättning PF Utbildning, samt UF	4 %	10 %	9 %	◆
		Hållbart medarbetarengagemang, kommunen totalt	82	80	82	●
	Antalet barn med problematisk skolfrånvaro ska minska (Socialnämnd)	Barn som erbjuds insats inom ramen för projektet "problematiske skolfrånvaro" som återgår till skolan	88 %	66 %	70 %	◆
	Antalet barn med problematisk skolfrånvaro ska minska (Vård- & omsorgsnämnd)	andel barn som erbjuds insats inom ramen för projektet "problematiske skolfrånvaro" som återgår till skolan	88 %	66 %	70 %	◆
	Tillsyn i skolor och förskolor utförs med syfte att uppnå en god miljö (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Andel av skolorna där MHN har genomfört tillsyn av miljön	0 %	100 %	100 %	●
		Andel av förskolorna där MHN har genomfört tillsyn av miljön	100 %	0 %	0 %	●
	Kultur och fritidsnämnden verkar för demokratiutveckling	Antal skolor som medverkar i kommunens demokratistärkande arbete	10	0	10	■

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
	veckling i skolan, fler skolor ska delta i kommunens demokratistärkande arbete. (Kultur- och fritidsnämnd)	Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-17 år	5	Inga uppgifter		—
	Utbildningen i förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem har hög kvalitet (Förskole- och grundskolenämnd)	Andel vårdnadshavare som uppger att de är nöjda med barnets förskola	91 %	91 %	100 %	◆
		Andel förskollärare med förskollärexamen	26 %	24 %	35 %	■
		Andel barnskötare med barnskötarutbildning		77 %	50 %	●
		Andel barn 3-5 år som är inskrivna i förskola		92 %	85 %	●
		Andel lärare som har lärarlegitimation och behörighet	71 %	69 %	85 %	◆
		Andel av elever i åk 9 som minst har uppnått kunskapskraven i alla ämnen	82 %	84 %	100 %	◆
		Genomsnittligt meritvärde i åk 9	242	247	250	◆
	Utbildningen i gymnasieskolan har hög kvalitet (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Andel med gymnasieexamen efter tre år, hemkom-mun	77 %	79 %	82 %	●
	Kommunen har kännedom om sysselsättning hos alla som ingår i målgruppen för KAA (16 - 20 år) (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	KAA har en etablerad kontakt med alla unga inom målgruppen för KAA	80 %	79 %	100 %	■
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg		Sjukfrånvaro, PF vård och omsorg, SF	11 %	8 %	7 %	◆

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
för äldre och personer med funktionsnedsättning	Stödja och leda produktionsförvaltningens och socialförvaltningens chefer att skapa välmående och attraktiva arbetsplatser (Kommunstyrelsen)	Personalomsättning PF vård och omsorg, SF	15 %	10 %	10 %	●
		Hållbart medarbetarengagemang, kommunen totalt	82	80	82	●
	Äldre personer med missbruk ska genom socialtjänstens insatser uppleva en ökad livskvalitet (Socialnämnd)	Upplevd livskvalitet hos äldre (65år och äldre) med missbruk som fått insatser	100 %	83 %	70 %	●
	Andelen omsorgstagare, som är nöjda ska öka (Vård- & omsorgsnämnd)	NKI hemtjänst	88 %	Inga uppgifter	89 %	—
		NKI äldreboende	82 %	Inga uppgifter	82 %	—
		Brukarenkäter inom funktionshinder (LSS gruppbostad)		95 %	81 %	●
	Handläggning av bostadsanpassningsåtgärder ska även fortsatt i hög grad motsvara sökandens förväntningar (Byggnadsnämnd)	Andel personer med bostadsanpassningsärenden som är nöjda med handläggningen.	94 %	96 %	95 %	●
	Tillsyn i äldreboenden och gruppbostad för personer med funktionsnedsättning ska utföras med syfte att uppnå en god miljö (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Andel av äldreboenden där MHN har genomfört tillsyn	0 %	100 %	100 %	●
		Andel av gruppbostad för personer med funktionsnedsättning där MHN har genomfört tillsyn	0 %	0 %	100 %	■
	Den upplevda tillgängligheten till kommunens kultur och fritidsutbud ska öka. (Kultur- och fritidsnämnd)	Antal riktade aktiviteter och insatser för äldre och personer med funktionsnedsättning	1	11	2	●

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
	All personal i förskola och skola har god kompetens inom funktionsvariationer (Förskole- och grundskolenämnd)	Andel enheter som deltar i utbildning kring funktionsvariationer genom Pedagogcentrum	89 %	84 %	100 %	
	KAA har ett brett utbud av erbjudanden om sysselsättning utifrån individens förutsättningar och önskemål. (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Andel av ungdomar som efter etablerad kontakt med KAA har en sysselsättning	-	35 %	80 %	
	Erbjuda attraktiva och tillgängliga offentliga miljöer (Teknisk nämnd)	Antal utförda åtgärder	8	8	8	
Österåker ska ha en trygg miljö	Tryggheten i kommunen ska öka (Kommunstyrelsen)	Polisens trygghetsmätning (Trygghet kvällstid)	76 %	80 %	80 %	
		Andelen som känner sig trygga utomhus i området där man bor när det är ljus	-	98,8 %	95 %	
	Världsutsatta personer och barn som utsatts för och/eller bevittnat våld i nära relationer ska erbjudas hjälp och stöd (Socialnämnd)	Upplevd nöjdhet hos vuxna som tagit emot stöd och att deras hemmiljö blivit fri från våld	83 %	83 %	75 %	
		Familjer med barn som tackar ja till erbjuden insats (vid förekomst av våld i nära relationer) ska välja att fullfölja insats till mål är uppnått	78 %	70 %	100 %	

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
		Andel i % de medarbetare som möter hedersrelaterat våld och förtryck som har en genomförd utbildning för detta		63	30	●
	Personer som är utsatta för våld i nära relationer ska erbjudas stöd och hjälp (Vård- & omsorgsnämnd)	Andel av anställda (minst 1 år) som har grundutbildning inom våld	92 %	75 %	85 %	●
		Andel i procent. De medarbetare som möter hedersrelaterat våld och förtryck och som har utbildning för detta.		63 %	30 %	●
	Tillsyn utförs i syfte att förhindra ordningsstörningar eller överservering på eller i anslutning till serveringsställen (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Antal genomförda kvällstillsynstillfällen	7	7	3	●
	Andelen unga som alltid känner sig trygga inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde ska öka. (Kultur- och fritidsnämnd)	NKI på biblioteket	0	90	70	●
		Trygghetsundersökning på fritidsgårdarna	99 %	98 %	98 %	●
	Barn och elever är trygga i sin förskola och skola (Förskole- och grundskolenämnd)	Andel barn som uppger att de är trygga i sin förskola	97 %	97 %	100 %	◆
		Andel elever som uppger att de är trygga i sin skola	89 %	89 %	100 %	◆
	Gymnasieelever upplever att de är trygga i sin gymnasieskola (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Andel elever som upplever att de är trygga i sin gymnasieskola	79 %	84 %	100 %	◆

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
	Offentliga miljöer ska upplevas trygga för våra medborgare att vistas på. (Teknisk nämnd)	Första genomförda mätningen		Ej genomförd		—
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka	Kommunens sjöar, vattendrag och kustvatten ska ha en god ekologisk och kemisk status (Kommunstyrelsen)	Andel viktiga vattenförekomster med god ekologisk och kemisk status	-	● Måttlig	● Måttlig	●
	Kommunen strategiskt arbete med hållbarhet och Agenda 2030 ska stärkas (Kommunstyrelsen)	Ranking i Sveriges miljöbästa kommuner	74	46	60	●
		Andelen poäng i Sveriges miljöbästa kommuner		31	32	◆
	Kommunens klimatpåverkan ska minska (Kommunstyrelsen)	Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%)	56	58	62 %	◆
	Socialnämndens verksamhet ska drivas på ett för miljön hållbart sätt (Socialnämnd)	Andel nya avtal som innehåller kommunens miljökrav (enligt kommunens miljömål)	100 %	100 %	100 %	●
		Antalet aktiviteter som genomförs i syfte att öka medvetenheten kring miljöpåverkan avseende upphandling, resor och inköp	4	2	2	●
	Vård- och omsorgsnämndens verksamhet ska drivas på ett för miljön hållbart sätt (Vård- & omsorgsnämnd)	Andel nya avtal som innehåller kommunens miljökrav (enligt kommunens miljömål)	100 %	100 %	100 %	●
		Antal aktiviteter som genomförs i syfte att öka medvetenheten i miljöpåverkan avseende upphandling, resor och inköp	4	2	2	●

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
	Vid större byggprojekt informera byggherrar om fördelar med miljösmapta val. (Byggnadsnämnd)	Andel av alla större byggprojekt vid vilka byggherrarna informerats om miljösmapta val.	100 %	Inga uppgifter	100 %	—
	Tillsyn av små avloppsanläggningar utförs i syfte att sjöar, vattendrag och kustvatten ska bibehålla eller uppnå en god ekologisk och god kemisk status (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Antal fastigheter med enskilt avlopp där MHN har genomfört tillsyn	208	200	200	●
	Sprida information om risk för förekomst av skadliga ämnen i enskilda brunnar (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Antal analyser av brunnsvatten som genomförts	517	419	400	●
	Utveckla möjligheterna för medborgardialog med föreningar inom nämndens verksamhetsområde (Kultur- och fritidsnämnd)	Antal dialoger enligt framtagna modell	5	10	4	●
	Förbättra möjligheterna att arbeta långsiktigt och strategiskt med kulturmiljöfrågorna i Österåkers kommun. (Kultur- och fritidsnämnd)	Antal åtgärder som genomförts	2	4	2	●
	Alla ungdomar i Österåkers kommun ska ha en gymnasieutbildning (Förskole- och grundskolenämnd)	Andel behöriga till gymnasieskolan	87 %	92 %	100 %	◆

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
	Kommunens utbildningsmiljöer är anpassade för alla barn och elever och erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö. (Agenda 2030 mål 4A) (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Lokalforsörjningsplan uppdateras årligen	I	I	I	●
	Boende och verksamma i Österåkers kommun har en god tillgång till parker och natur och ett varierat utbud av grönområden av god kvalitet (Teknisk nämnd)	Dokumentation på webben - Arbetet med järnvägsparken och slussområdet har påbörjats		● Genomfört	● Genomfört	●
		Ett parkprogram är under bearbetning och kommer föreslås antas under våren 2021	● Helt	● Helt	● Helt	●
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Arbetsmarknaden i Österåkers Kommun ska växa i enlighet med STONO's vision: antalet arbetstillfällen i kommunen öka med 7000 mellan 2010 och 2040. (Kommunstyrelsen)	Antal arbetstillfällen	11 633		11 937	■
	Kommunen skapar förutsättningar för att nybyggnation sker i enlighet med Sverigeförhandlingen (Kommunstyrelsen)	Antal nybyggda bostäder i Sverigeförhandlingens nyckelområden	387	373	375	◆
	Socialnämnden ska medverka i kommunens samhällsplanering för att belysa sociala aspekter. (Socialnämnd)	Andel yttranden som Socialnämnden lämnat vid planering av nya bostäder och byggnationer.	100 %	100 %	100 %	●

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
	Tillgång till bostäder för vård- och omsorgsnämndens målgrupper för att täcka behovet (Vård- & omsorgsnämnd)	Andel yttranden som nämnden lämnat vid planering av nya bostäder och byggnationer.	100 %	100 %	100 %	●
		Årlig boendeprognos	100 %	100 %	100 %	●
	Styra nya bostäder och arbetsplatser till, i huvudsak, kollektivtrafiknära lägen (upp till 1-2 km) (Byggnadsnämnd)	Andel av alla förhandsbesked och bygglov som handlagts, har beviljats i kollektivtrafiknära lägen.	95 %	95 %	95 %	●
	Tillsyn av förorenade områden och byggnader genomförs i syfte att åstadkomma riskreducering för människors hälsa och miljö (Miljö- & hälsoskyddsnämnd)	Antal förorenade områden eller byggnader där undersökning eller åtgärder har skett	26	20	15	●
	Kommunen ska erbjuda ett rikt och mångfacetterat kultur- och fritidsliv, samt ha aktiva föreningar (Kultur- och fritidsnämnd)	Antal idrottsföreningar med verksamhet i Österåkers kommun per 10 000 invånare				—
		Idrottsföreningar med varken pojk- eller flickdominerad verksamhet, andel %				—
		Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-16 år	33			—
		Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-12 år	38			—

Inriktningsmål	Nämndmål	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	
	Kommunens utbildningsmiljöer är anpassade för alla barn och elever och erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö. (Förskole- och grundskolenämnd)	Lokalforsörjningsprognos revideras årligen	1	1	1	●
	Alla ungdomar i kommunen har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård (Agenda 2030 mål 3.7) (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd)	Antal besök på ungdomsmottagningen	5 000	5 030	4 500	●